

У складу с чланом 8 Закона о Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ" бројеви 1/00 и 17/04) и Одлуком о давању овлашћења Законодавној комисији Скупштине Брчко дистрикта БиХ, број: 01-02-140/09 од 28. октобра 2009. године, Законодавна комисија Скупштине Брчко дистрикта БиХ на 64. сједници одржаној 29. новембра 2011. године утврдила је пречишћени текст Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ" број 11/01) са измјенама и допунама Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бројеви 10/02, 14/02, 1/03, 8/03, 4/04, 19/07 и 34/07).

Број: 01.3-05-1188/11
Брчко, 29. новембра 2011. године

ПРЕДСЈЕДНИК
ЗАКОНОДАВНЕ КОМИСИЈЕ

Илија Марић, с.р.

ЗАКОН О ПРЕДУЗЕЋИМА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ (пречишћени текст)

ДИО 1: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1

Овај закон уређује оснивање, правни статус, управљање и престанак предузећа, као и почетак обављања дјелатности, правни статус и престанак обављања дјелатности предузетника и њихових подружница у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Дистрикт).

Дефиниције

Члан 2

У овом закону, израз:

1. „Предузеће,, означава правно лице које самостално на тржишту обавља дјелатност ради стицања добити.
2. „Предузетник,, означава физичко лице које самостално на тржишту обавља дјелатност ради стицања добити.
3. „Подружница,, означава дио домаћег или страног предузећа или дио дјелатности домаћег предузетника издвојен од сједишта предузећа или предузетника.
4. „Домаће предузеће и домаћи предузетник,, означава предузеће и предузетника са сједиштем у Дистрикту и ентитетима Босне и Херцеговине.
5. „Суд,, означава Основни суд Дистрикта.
6. „Влада,, означава Владу Дистрикта.
7. „Члан породице,, означава супружника, сродника у директној линији и сродника у побочној линији, до другог степена сродства.
8. „Одговорно лице,, означава лице којем је у предузећу повјерено обављање одређених послова у вези са управљањем, вођењем пословања или руковођењем процесом рада.

9. „Власник капитала предузећа,, означава осниваче предузећа и дионичаре.
10. „Финансијска организација,, означава банку, осигуравајуће друштво, брокерско друштво или било које друго лице овлашћено да се бави финансијским трансакцијама и трансакцијама са хартијама од вриједности.
11. „Овјерена исправа,, означава исправу коју овјерава Суд или други овлашћени орган.
12. „Објавити у Службеном гласнику,, означава објављивање у Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, и на други прописани начин.
13. „Камата,, означава камату по годишњој каматној стопи коју одређује Централна банка Босне и Херцеговине за своје зајмове банкама у земљи, од дана приспијећа обавезе до дана плаћања.
14. „Повезана предузећа,, означава самостална предузећа која су узајамно повезана на такав начин да једно, директно или индиректно, контролише или је контролисано или је под заједничком контролом са другим предузећима.
15. „Статут,, означава највиши правни акт предузећа којим се уређују: оснивање, назив, сједиште, основни капитал, дјелатности, органи, заступање и друга значајна питања која се односе на организацију и рад предузећа.

Друштва и предузећа

Члан 3

- (1) Предузеће може бити организовано у једном од сљедећих облика:
 1. друштво с неограниченом одговорношћу;
 2. командитно друштво;
 3. дионичко друштво или
 4. друштво са ограниченом одговорношћу.
- (2) Друштво може основати домаће и страном, физичко и правно лице, осим ако законом није другачије одређено.

Правно лице и регистравање

Члан 4

- (1) Предузеће стиче својство правног лица уписом у Регистар предузећа и предузетника Дистрикта (у даљем тексту: Регистар).
- (2) Предузеће као правно лице има способност стицања права власништва над покретним и непокретним стварима, способност стицања права и преузимања обавеза, као и способност да тужи и буде тужено.
- (3) Свако лице које прије уписивања у Регистар заступа предузеће, биће лично цјелокупном својом имовином одговорно за обавезе које из тога заступања проистекну, а уколико постоји више таквих лица, она ће бити солидарно одговорна. Ако лица у том својству стекну нека права, она су обавезна да таква права пренесу на предузеће након уписа предузећа у Регистар, осим ако предузеће одбије да прихвати преношење таквих права.

Оснивачки акт

Члан 5

- (1) Оснивачки акт предузећа је уговор о оснивању или статут.
- (2) Оснивачки акт предузећа које оснива један оснивач је одлука о оснивању, изузев у случају дионичког друштва.
- (3) Оснивачки акт из ставова 1 и 2 овога члана сачињава се у писменом облику, а потписи оснивача се овјеравају.
- (4) Оснивачки акт из ставова 1 и 2 овога члана садржи одредбе о:
 1. називу и сједишту предузећа;
 2. имену и презимену оснивача, адреси и јединственом матичном броју, а када је оснивач правно лице – о називу, сједишту и матичном броју тог правног лица;
 3. дјелатности предузећа;
 4. основном капиталу;
 5. правима, обавезама и одговорностима оснивача;
 6. условима и начину утврђивања и распоређивања добити и сношењу ризика;
 7. заступању предузећа;
 8. другим питањима прописаним законом или другим прописом.

Дјелатност

Члан 6

- (1) Предузећа могу обављати све дјелатности, осим ако законом није другачије одређено.
- (2) Законом се може одредити да неке дјелатности могу обављати само одређене врсте предузећа или друге организације или лица.
- (3) Предузећа могу обављати само дјелатности које су у оквиру дјелатности уписаних у Регистар. Поред дјелатности уписаних у Регистар, предузеће може да обавља и друге дјелатности које служе дјелатности уписаној у Регистар или су неопходне за постојање предузећа.
- (4) Правни послови које предузеће закључи са трећим лицем изван регистрованих дјелатности, сматраће се правно ваљаним, осим ако је треће лице знало или је морало знати за прекорачење. Упис дјелатности у Регистар не подразумемијева да је треће лице знало или морало знати за прекорачење.
- (5) Предузеће може започети са обављањем дјелатности након уписа у Регистар и након што надлежни орган утврди да су испуњени услови за обављање дјелатности, ако је то одређено законом или другим прописом.

Одговорност предузећа и власника

Члан 7

- (1) Предузеће одговара за своје обавезе цјелокупном својом имовином.

- (2) Предузетник одговара за своје обавезе цјелокупном својом имовином.
- (3) Сваки члан друштва са неограниченом одговорношћу и комплементар у командитном друштву, одговарају за обавезе друштва цјелокупном својом имовином.
- (4) Дионичар у дионичком друштву, члан друштва са ограниченом одговорношћу и командитор у командитном друштву, одговара за обавезе друштва само до висине свог улога у капиталу друштва. Дионичар, члан друштва са ограниченом одговорношћу и командитор одговара за обавезе друштва цјелокупном својом имовином без ограничења у сљедећим случајевима:
1. ако сходно члану 4 овог закона, заступа друштво прије него што је друштво уписано у Регистар;
 2. ако користи друштво за постизање личних циљева који нису у складу са циљевима друштва и других власника друштва у цјелини;
 3. ако управља пословима или имовином друштва као да су његови;
 4. ако користи друштво да превари повјериоце друштва или
 5. ако изазове или утиче на појаву расипања или трошења имовине друштва ради своје личне користи или користи трећих лица или ако изазове или утиче на стварање обавеза друштва, иако је знао или је требало да зна да друштво неће бити у стању да такве обавезе измири.

Сједиште

Члан 8

Сједиште предузећа је у мјесту одређеном у оснивачком акту и уписано у Регистар.

Подружница

Члан 9

- (1) Предузеће и предузетник могу имати једну или више подружница.
- (2) Подружница предузећа није правно лице, већ чини пословну јединицу предузећа издвојену од сједишта предузећа. Подружница закључује правне послове у име и за рачун предузећа.
- (3) Подружница предузетника је дио дјелатности предузетника издвојен од сједишта предузетника.
- (4) Подружницу могу основати домаће и страно предузеће и домаћи предузетник.
- (5) Подружница се уписује у Регистар.

Предузећа са сједиштем ван Дистрикта

Члан 10

- (1) Предузеће и предузетник са сједиштем изван Дистрикта, а има регистровану подружницу у Дистрикту, има иста права и положај као и предузеће и предузетник са сједиштем у Дистрикту, осим ако законом није другачије одређено.
- (2) Предузеће регистровано изван Босне и Херцеговине, може основати подружницу у Дистрикту, само ако је основано у земљи домицила дуже од годину дана или ако има минимални капитал у износу од најмање 500.000 КМ/ДЕМ или противвриједности у еврима.

Почетак рада подружнице

Члан 11

- (1) Подружница главног предузећа које је регистровано ван Дистрикта, не може почети са радом у Дистрикту прије уписа у Регистар.
- (2) На подружницу из става 1 овог члана, сходно ће се примјењивати одредбе овог закона које се односе на пословне књиге и годишње пословне извјештаје.

Главна подружница

Члан 12

- (1) Ако предузеће које је регистровано ван Дистрикта, истовремено оснује неколико подружница у Дистрикту, пријава за упис у Регистар и назив подружнице, морају садржати назнаку која подружница је главна подружница.
- (2) Ако предузеће које је регистровано ван Дистрикта оснује узастопно неколико подружница у Дистрикту, пријава за упис у Регистар мора садржати редни број сваке подружнице.

ДИО 2: ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

ГЛАВА 1: НАЗИВ ПРЕДУЗЕЋА

Назив

Члан 13

- (1) Назив предузећа је име под којим предузеће послује.
- (2) Назив предузећа садржи ознаку дјелатности, сједиште предузећа и слједеће:
 1. Назив друштва с неограниченом одговорношћу садржи презиме најмање једног члана, са ознаком да постоје и други чланови и са ознаком „д.н.о.„ (друштво са неограниченом одговорношћу).

2. Назив командитног друштва садржи презиме најмање једног комплементара са ознаком „к.д.„ (командитно друштво), и не смије садржати имена нити једног командитора.
3. Назив дионичког друштва садржи ознаку ‘д.д.„ (дионичко друштво).
4. Назив друштва са ограниченом одговорношћу садржи ознаку „д.о.о.„ (друштво са ограниченом одговорношћу).
- (3) Предузеће може да користи скраћени назив који садржи ријечи или знаке које га разликују од назива других предузећа, а назначавају облик предузећа. Назив подружнице предузећа садржи пун назив предузећа, као и сједиште подружнице и знаку статуса подружнице.
- (4) Назив и скраћени назив који предузеће користи уписују се у Регистар. У пословним дјелатностима, предузеће користи само свој регистровани пуни или скраћени назив, и тај назив ће бити назначен на пословним просторијама предузећа. У свом пословању предузеће користи назив који је уписан у Регистар.
- (5) Назив предузећа се може пренијети на друго лице само као дио преноса самог предузећа.

Забране и ограничења назива

Члан 14

- (1) Назив предузећа не може да садржи:
 1. ријечи, знакове или симболе који су противни закону или јавном моралу или који вријеђају национална, религијска или друга осјећања јавности;
 2. заштићене робне или услужне знакове или трговачке називе других правних и физичких лица;
 3. службене симболе или знакове,
 4. имена или знакове ентитета Босне и Херцеговине, стране земље или међународне организације или
 5. ријечи или знакове који би могли довести до стварања забуне у погледу врсте и обима пословања или довести до замјене с називом или знаком другог предузећа или повреде права других лица.
- (2) Назив предузећа може садржати ријечи „Брчко,, „Дистрикт,, и „Босна и Херцеговина,, као и њихове изведенице и скраћенице, само уз дозволу Одјељења за стручне и административне послове.
- (3) Назив предузећа може садржати име и презиме лица које није оснивач предузећа, само по одобрењу тога лица или његових законских насљедника.

- (4) На захтјев Одјелјења за стручне и административне послове или лица поменутих у претходном ставу, Суд ће избрисати у регистру ријечи, имена и презимена, која су унесена као додатни састојци назива предузећа.

Језик на којем назив гласи

Члан 15

- (1) Назив мора бити написан на језику у службеној употреби у Дистрикту, а превод на страни језик може се употребљавати само заједно с називом на језику у службеној употреби.
- (2) Назив може да садржава стране ријечи које су уобичајене или за њих нема одговарајуће ријечи у језику у службеној употреби у Дистрикту.

Презиме као дио назива предузећа

Члан 16

- (1) Ако назив друштва с неограниченом одговорношћу или командитног друштва садржи презиме које већ постоји у називу претходно регистрованог предузећа, такав назив предузећа биће промијењен или ће му се додати имена или ријечи које ће га разликовати од назива претходно регистрованог предузећа.
- (2) Ако презиме лица остане дио назива предузећа по окончању његовог чланства у предузећу и ако он или његови законски насљедници захтијевају, његово презиме ће бити избрисано из назива предузећа и више не смије бити укључено у назив предузећа.

Ексклузивност назива предузећа

Члан 17

- (1) Назив предузећа мора се јасно разликовати од назива других предузећа, која су регистрована у Дистрикту.
- (2) Суд ће одбити пријаву за упис у Регистар, ако назив предузећа није у сагласности са овим законом или ако се назив не разликује довољно од назива већ регистрованих предузећа у Дистрикту.
- (3) Ако регистровано предузеће сматра да се назив другог предузећа не разликује јасно од његовог назива, може поднијети захтјев за брисање назива каснијег регистрованог предузећа из Регистра, као и тужбу ради накнаде штете која је настала као посљедица коришћења спорног назива у року од три (3) мјесеца од сазнавања спорног назива, а најкасније у року од три (3) године од објављивања спорног назива у Службеном гласнику.

ГЛАВА 2: РЕГИСТРОВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА

Обавеза регистравања

Члан 18

- (1) Предузеће, предузетник и подружница са сједиштем у Дистрикту, уписују се у Регистар по поступку прописаном Законом о регистру предузећа и предузетника Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) Предузеће, предузетник и подружница из претходног става морају у Дистрикту имати лице овлашћено за пријем судских и других службених писмена.
- (3) У Регистар се уписују назив, сједиште, облик, дјелатност, заступник, оснивачки улог, основни капитал и други подаци прописани законом и другим прописом.

Измјене и допуне и престанак предузећа

Члан 19

- (1) У случају промјене података који су уписани у Регистар или настанка услова за брисање одређених података из регистра, предузеће је дужно да поднесе пријаву за упис промјена или брисања у Регистар, у року од осам (8) дана од дана настанка услова за упис промјене или брисања података.
- (2) Уколико регистровано предузеће престаје да постоји због ликвидације, спајања, смрти физичког лица или других околности, ликвидатор или законски насљедник тог предузећа (или друго лице обавезано законом) дужно је да поднесе пријаву за упис брисања предузећа из Регистра у року од осам (8) дана од дана настанка услова за упис брисања предузећа.

ГЛАВА 3: ЗАСТУПАЊЕ

Заступање предузећа

Члан 20

Предузеће заступа лице одређено законом или оснивачким актом предузећа (заступник).

Прокура

Члан 21

Предузеће може дати прокуру једном или већем броју лица, у складу с поступком одређеним у оснивачком акту предузећа. Предузеће може именовати једног или више прокуриса (лица са овлашћењем за заступање) само за подружницу, под условом да је то ограничење јасно назначено у Регистру, а у противном ће се сматрати да је прокура дата за предузеће у цјелини.

Заједничка прокура

Члан 22

Прокура може бити дата истовремено већем броју лица, тако да сви они заједно заступају предузеће, а изјава воље трећег лица дата само једном од њих правно је ваљана.

Обим прокуре

Члан 23

- (1) Прокура овлашћује прокурису да врши све правне послове у оквиру дјелатности предузећа, осим ако условима прокуре та овлашћења нису ограничена. Прокура не садржи овлашћења за закључивање послова који се односе на отуђење и оптерећење некретнина, за које прокуриса мора имати посебно овлашћење.
- (2) Ограничење прокуре које није предвиђено овим законом, нема правно дејство према трећим лицима.

Престанак прокуре

Члан 24

Прокура увијек може бити опозвана. Прокура која има назначен рок или датум престанка престаје по истеку тог рока или датума. Прокура дата од стране предузетника, не престаје смрћу или инвалидношћу предузетника.

Пренос прокуре

Члан 25

Прокуриса не може, давањем прокуре или на други начин, преносити своје овлашћење на друга лица.

Регистровање прокуре

Члан 26

- (1) Предузеће је дужно да пријави упис у Регистар давање или престанак прокуре.
- (2) Потпис прокуриса депонује се у Регистру. При потписивању у име предузећа прокуриса користи облик потписа који је депонован у Регистру, уз напомену да је он именовани прокуриса.

ГЛАВА 4: ПОСЛОВНА ТАЈНА И ЗАБРАНА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Дефиниција пословне тајне

Члан 27

- (1) Пословна тајна означава сваки податак који је одређен као такав писменом одлуком предузећа. С таквом одлуком ће се упознати власници, запослени, чланови органа предузећа и друга лица која су обавезна да чувају пословну тајну.
- (2) Подаци који би очигледно изазвали знатну штету предузећу ако би дошли у посјед неовлашћеног лица, такође ће се сматрати пословном тајном, без обзира да ли су одређени као такви одлуком из претходног става.
- (3) Подаци који су законима Дистрикта одређени као јавни или се морају предавати или објавити, као и подаци о кршењу закона, добрих пословних обичаја, начела пословног морала и равноправног обављања дјелатности, не могу се одредити као пословна тајна.

Заштита пословних тајни

Члан 28

- (1) Предузеће је дужно писменом одлуком из члана 27 става 1 овог закона, да одреди начин заштите пословних тајни и идентитет и одговорност лица која су обавезна да их чувају.
- (2) Лица ван предузећа такође су обавезна да чувају пословну тајну предузећа ако знају или би, с обзиром на природу података, морала да знају да ти подаци чине пословну тајну.
- (3) Правни посао којим се противно закону и вољи предузећа преноси пословна тајна неовлашћеним лицима, забрањен је.

Забрана конкуренције

Члан 29

- (1) Члан друштва с неограниченом одговорношћу, комплементар у командитном друштву, власник удјела и члан управе и надзорног одбора друштва са ограниченом одговорношћу, члан управе и члан надзорног одбора дионичког друштва и прокуриста, не могу имати то својство, нити бити запослени, односно заступници другог предузећа, чије су дјелатности у конкурентном односу према дјелатности првог предузећа, нити могу бити предузетник који обавља такву дјелатност.
- (2) Оснивачким актом или статутом предузећа може се утврдити да забрана из претходног става траје и последице губитка својства из тог става, али не дуже од двије (2) године, и могу се одредити изузетне околности када та лица могу учествовати у активностима конкурентног предузећа.
- (3) Актима из претходног става могу се одредити иста ограничења и за командиторе у командитном друштву, односно за дионичаре у дионичарском друштву.

- (4) Одредбе овог члана не ограничавају, нити утичу на посебне забране конкуренције које важе за запослене у предузећу.

Кршење забране конкуренције

Члан 30

- (1) Уколико неко лице прекрши клаузулу забране конкуренције, предузеће може да захтијева накнаду штете.
- (2) Предузеће такође може тражити од починиоца, да на предузеће пренесе корист остварену пословима које је закључио за свој рачун кршењем клаузуле забране конкуренције.
- (3) Права предвиђена овим чланом застаријевају, у року од три (3) мјесеца од дана када је предузеће сазнало за кршење клаузуле забране конкуренције и за идентитет починиоца, а најкасније у року од једне (1) године од дана када је кршење учињено.

ГЛАВА 5: ПОСЛОВНЕ КЊИГЕ И ГОДИШЊИ ЗАВРШНИ РАЧУН

ОДЈЕЉАК 1: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Обим и принципи

Члан 31

- (1) Предузеће које има сједиште у Дистрикту или послује у складу са законима Дистрикта, водиће пословне књиге, припремати обрачуне и предавати годишњи завршни рачун у складу са одредбама овог закона и других закона и прописа Дистрикта. Предузеће ће поступати у складу са Законом о рачуноводству, Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним кодексом рачуноводствених начела.
- (2) Рачуноводствени искази морају истинито и објективно приказивати стање средстава, изворе средстава, прихода и расхода. Општи захтјеви за припремање финансијских извјештаја су тачност, сталност, досљедност, биљежење промјена у тренутку њиховог појављивања, поузданост, релевантност, вјеродостојност, упоредивост, разумљивост, комплетност, опрезност, неутралност, акруални основ, као и други захтјеви у складу са законом и другим прописом.

Мала, средња и велика предузећа

Члан 32

- (1) Предузећа и предузетници се разврставају на мала, средња или велика, према слjedeћим критеријумима:
1. број запослених;
 2. приход и

3. просјечан ниво имовине према годишњем књиговодственом обрачуна за посљедњу пословну годину.

(2) Мало предузеће је оно које задовољава најмање два од слjedeћих критеријума:

1. број запослених није већи од педесет (50);
2. годишњи приход нижи од 2.800.000 КМ и
3. просјечна вриједност имовине на почетку и на крају пословне године није већа од 1.400.000 КМ.

(3) Средње предузеће је оно које се не може сврстати у мала и које задовољава најмање два од слjedeћих критеријума:

1. број запослених није већи од 250;
2. годишњи приход нижи од 11.000.000 КМ и
3. просјечна вриједност имовине на почетку и на крају пословне године није већа од 5.500.000 КМ.

(4) Велико предузеће означава предузеће које превазилази најмање два критеријума из претходног става, а у свим случајевима је то банка и осигуравајуће друштво.

Одговорност за обрачуна и завршне рачуне

Члан 33

(1) Управа предузећа је одговорна за правовремену припрему и тачност рачуноводственог обрачуна и годишњег завршног рачуна, које доставља надлежном лицу или тијелу предузећа на сагласност, на начин и у року одређеним законом, другим прописом, оснивачким актом или статутом предузећа.

(2) Лица или тијела надлежна да дају сагласност су:

1. чланови друштва с неограниченом одговорношћу и комплементари командитног друштва;
2. надзорни одбор у дионичком друштву;
3. надзорни одбор, уколико постоји, или у противном скупштина друштва са ограниченом одговорношћу.

(3) Послове вођења пословних књига и састављање књиговодствених исказа, може да обавља лице које има одговарајућу школску спрему и испуњава услове прописане законом и другим прописом.

Чување књига и документације

Члан 34

Предузеће које је дужно да припрема и подноси рачуноводствене обрачуна и годишње завршне рачуне, чуваће их на сигурном у складу с Међународним рачуноводственим стандардима, којима се утврђују рокови и начин чувања

књиговодствених докумената, пословних књига, рачуноводствених исказа и пословних извјештаја.

Предузећа код којих се обавезно врши ревизија

Члан 35

На годишњем рачуноводственом обрачуну великих командитних друштава, великих и средњих дионичких друштава, великих друштава са ограниченом одговорношћу, и свих других друштава чијим се хартијама од вриједности тргује, извршиће се ревизија у складу с посебним прописима, у року од шест (6) мјесеци по завршетку пословне године.

ОДЈЕЉАК 2: КЊИГОВОДСТВЕНИ ДОКУМЕНТИ И ПОСЛОВНЕ КЊИГЕ

Пословне књиге

Члан 36

- (1) Свако предузеће је дужно да води своје пословне књиге у складу са изворном књиговодственом документацијом, која је писмена исправа о насталој пословној промјени, састављена у складу са законом, стандардима и кодексом.
- (2) Врсте пословних књига и књиговодствене документације, њихов садржај, надзор, премјештање и чување, морају бити у складу са законом, стандардима и кодексом.
- (3) Пословне књиге се воде у складу са системом двојног књиговодства.

Контни рачун и изглед рачуна

Члан 37

- (1) Предузеће води књиге у складу с контним рачуном заснованим на важећим књиговодственим стандардима.
- (2) Предузеће ће одабрати један од прописаних образаца рачуна утврђених законом или другим прописом, и користиће га у развоју контног рачуна за вођење својих пословних књига.

ОДЈЕЉАК 3: КЊИГОВОДСТВЕНИ ИЗВЈЕШТАЈИ – ОПШТЕ

Неопходни услови и садржај

Члан 38

- (1) Годишњи завршни рачун, с књиговодственим извјештајем, припремају сва мала дионичка друштва, сва средња предузећа, сва велика предузећа и сва остала предузећа чијим се хартијама од вриједности тргује. У ту сврху се врши

разврставање по величини за пословну годину за коју се припрема завршни рачун предузећа.

(2) Годишњи завршни рачун мора да садржи:

1. књиговодствени биланс који приказује стање имовине и дуговања у односу на изворе средстава на крају пословне године;
2. изјаву о добити/губицима која приказује приход, трошкове и финансијски резултат на крају пословне године;
3. у случају предузећа наведених у члану 35 овог закона, изјаву о изворима и употреби средстава и
4. изјаву о употреби добити и покривању губитака.

Књиговодствени извјештај

Члан 39

Књиговодствени извјештај садржи:

1. податке о примијењеним методима валоризације ставки у књиговодственим извјештајима;
2. рашчлањивање синтетичких података из књиговодствених извјештаја ради омогућавања разумијевања и анализе и
3. податке о подружницама изван Босне и Херцеговине.

Књиговодствени биланс

Члан 40

Минимум података из књиговодственог биланса дијели се на податке о потраживањима и податке о дуговањима, активи и пасиви према извору средстава. Сва предузећа морају да обезбиједу следеће податке:

1. Минимум података о активи:

- 1) основна средства: нематеријална дугорочна потраживања, материјална основна средства и дугорочне инвестиције;
- 2) текућа актива, дугорочна потраживања од пословне активности, краткорочна потраживања од пословне активности, краткорочне инвестиције, готовина и унапријед плаћени трошкови.

2. Минимум података о обавезама према изворима средстава:

- 1) капитал: основни капитал, ревалоризационе резерве, остале резерве, нерасподијељен профит, и губитак (према прилагођеној вриједности капитала);
- 2) дугорочна обезбјеђења против ризика и трошкова;
- 3) дугорочне обавезе;
- 4) краткорочне обавезе;
- 5) одложени приходи и кредити.

Извјештај о добити и губицима пословања

Члан 41

Минимум података који су садржани у изјави о пословању, дијели се на податке о приходу и податке о трошковима. Важећи књиговодствени стандарди одређују податке у изјави о приходу за предузећа наведена у члану 35 овог закона; сва остала предузећа морају као минимум навести у изјави:

1. Минимум података о приходу:
 - 1) приход од пословања;
 - 2) приход од инвестиција и доспјелих камата и
 - 3) ванредни приход.

2. Минимум података о издацима:
 - 1) трошкови у стварању залиха;
 - 2) трошкови у коначним залихама;
 - 3) трошкови материјала;
 - 4) трошкови ангажованих услуга;
 - 5) амортизација;
 - 6) плате;
 - 7) набавна вриједност продатих добара и материјала;
 - 8) порези и доприноси независни од пословних резултата;
 - 9) трошкови финансирања;
 - 10) ванредни трошкови и
 - 11) покривање губитака из претходних година.

3. Минимум података о пословним резултатима:
 - 1) добит прије опорезивања;
 - 2) губитак прије опорезивања;
 - 3) порези и доприноси зависни од пословних резултата;
 - 4) нето добит и
 - 5) губитак након плаћања пореза.

Консолидовани, заједнички извјештаји

Члан 42

- (1) Повезана предузећа такође састављају консолидоване / заједничке извјештаје који се састоје од консолидованих биланса и консолидованог рачуна добити и губитака с потребним објашњењима, према условима и на начин предвиђен важећим књиговодственим стандардима.

- (2) Предузеће које се припаја или спаја са другим предузећем припрема своје књиговодствене извјештаје са даном уписа припајања или спајања у Регистар, у року од два (2) мјесеца од таквог уписа.

Књиговодствени извјештаји у ликвидацији или стечају

Члан 43

Предузеће у поступку ликвидације или стечаја припрема своје књиговодствене извјештаје са даном који претходи отварању таквих поступака.

ОДЈЕЉАК 4: ВАЛОРИЗАЦИЈА СТАВКИ У КЊИГОВОДСТВЕНОЈ ИЗЈАВИ

Основ и принципи валоризације

Члан 44

Предузеће ће вршити валоризацију ставки у својој књиговодственој изјави у складу са законом, књиговодственим стандардима, општим захтјевима за израду књиговодствених извјештаја и општим принципима валоризација ставки у овим извјештајима.

Годишњи инвентар

Члан 45

(1) Биланс активе и пасиве према изворима средстава у пословним књигама предузећа усагласиће се према стварном стању утврђеном инвентарисањем, спроведеним најмање једном годишње, изузев уколико је законом предвиђен другачији интервал за одређену врсту имовине.

(2) Физичко инвентарисање се врши на начин прописан законом, другим прописом и актом предузећа.

Амортизација

Члан 46

Предузеће утврђује годишњу стопу амортизације у складу са законом, другим прописом, оснивачким актом или статутом предузећа.

Имовина у девизама и драгоцјеним металима

Члан 47

(1) Вриједност девиза се утврђује према средњем курсу Централне банке Босне и Херцеговине на дан израде биланса.

(2) Вриједност драгоцјених метала и ствари направљених од њих утврдиће се најмање у висини референтне вриједности драгоцјених метала на међународном тржишту.

Неновчана актива и пасива

Члан 48

- (1) Неновчана имовина, потраживања, обавезе и капитал, исказаће се на крају пословне године у својој стварној вриједности.
- (2) Ревалоризација ставки из претходног става утврдиће се одговарајућим књиговодственим стандардима.

Расподјела добити и покривање губитака

Члан 49

- (1) Осим у случајевима одређеним овим законом, оснивачким актом или статутом, предузеће врши расподјелу нето добити из пословне године, најкасније у року од пет (5) година од добијања сагласности на књиговодствену изјаву за ту годину.
- (2) Предузеће ће приказати губитак као усклађивање вриједности капитала и покриће га најкасније у року од пет (5) година на терет прихода током овог периода, и након тога, отписивањем саставних дијелова капитала предузећа.

ОДЈЕЉАК 5: УВИД ЈАВНОСТИ

Припрема и садржај годишњег завршног рачуна

Члан 50

- (1) Предузеће које је у складу с чланом 38 овог закона обавезно да припреми књиговодствени извјештај за пословну годину такође мора да припреми годишњи завршни рачун.
- (2) Годишњи завршни рачун предузећа састојаће се од годишњих књиговодствених извјештаја, са објашњењима, и сљедећих додатних података:
 1. података и објашњења у вези са значајним пословним догађајима и резултата пословних трансакција;
 2. разумно предвидивих будућих пословних догађаја и њиховог вјероватног утицаја на пословно и финансијско стање предузећа и
 3. података о емисији и куповини сопствених дионица или других власничких улагања.
- (3) Годишњи завршни рачуни малих предузећа могу се састојати само од њихових књиговодствених извјештаја, са објашњењима, и не морају да садрже горенаведене додатне информације.

Подношење завршних рачуна за упис у Регистар

Члан 51

- (1) Предузеће које је обавезно да изради годишњи завршни рачун у складу с чланом 50 овога закона подноси, осим ако није другачије одређено сљедећим ставовима овог члана, свој годишњи завршни рачун за евидентирање у Регистар у року од два (2) мјесеца након завршетка пословне године.
- (2) Консолидовани извјештаји подносиће се у Регистар у року од три (3) мјесеца након завршетка пословне године.
- (3) Предузећа која су дужна да обаве ревизију својих годишњих завршних рачуна према члану 35 овог закона подносиће их у Регистар у року од тридесет (30) дана након пријема обавјештења о ревизији, али не касније од осам (8) мјесеци након завршетка пословне године.
- (4) Извјештај уписан у Регистар садржаваће овјерену одлуку или рјешење надлежног тијела или лица у предузећу овлашћеног да даје сагласност према члану 33 овог закона, уз коју ће се приложити и потврда потписана од стране финансијског или другог одговарајућег директора предузећа, а којом се потврђује да су подаци у извјештају тачни и потпуни и да је извјештај припремљен у складу с важећим прописима.

Јавност података

Члан 52

Подаци из завршног рачуна депоновани у Регистру су јавни и доступни на увид.

ГЛАВА 6: СТАНДАРДИ ПОНАШАЊА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА ПРЕДУЗЕЋА И ПРАВНА ЗАШТИТА ВЛАСНИКА КАПИТАЛА ПРЕДУЗЕЋА

Стандарди понашања одговорног лица

Члан 53

- (1) Одговорно лице у предузећу (члан 2 тачка 8 овог закона) је дужно да извршава дужности с пажњом доброг привредника и на начин за који основано вјерује да је у најбољем интересу предузећа.
- (2) У извршавању дужности одговорно лице има право да се ослони на:
 1. информације, извјештаје и изјаве, укључујући и књиговодствене извјештаје као и остале финансијске податке, припремљене или презентоване од стране осталих одговорних лица или запослених у предузећу, за које оно основано вјерује да су савјесни и компетентни по тим питањима;
 2. податке добијене од правних савјетника, ревизора, или других лица о питањима за које вјерује да су у професионалној или стручној компетенцији тих лица.

- (3) Одговорно лице не поступа с пажњом доброг привредника, уколико се ослања на податке за које зна или би требало да зна да су нетачни.
- (4) Одговорно лице није одговорно за активности које предузима или пропушта да предузме у свом својству, осим:
1. уколико прекрши или не врши своје дужности у сагласности са овим чланом и
 2. уколико је кршење или невршење дужности учињено намјерно или с грубом непажњом.
- (5) Одговорно лице не смије закључити правни посао у име и за рачун предузећа, ако ће извршењем тога посла оно или друго лице стећи корист која је у супротности са законом, добрим пословним обичајима или одредбама оснивачког акта, статута или другог акта предузећа којим се уређују примања запослених (директан интерес).
- (6) За закључивање правних послова предузећа у којима одговорно лице има индиректан интерес, потребна је сагласност надзорног одбора предузећа, а уколико надзорни одбор није формиран, сагласност даје скупштина предузећа или други орган власника капитала предузећа.
- (7) Одговорно лице има индиректан интерес у правном послу предузећа, ако је странка у правном послу члан породице одговорног лица или друго правно лице у ком члан породице одговорног лица има материјални или финансијски интерес, или је у њему одговорно лице.
- (8) У доношењу одлуке из става 6 овога члана не могу учествовати лица која имају директан или индиректан интерес одређен у ставовима 5 и 7 овог члана.
- (9) Предузеће не може давати новац на зајам одговорном лицу, нити давати гаранције за обавезе одговорног лица.
- (10) Осим у случајевима када постоји оправдан разлог да се ослони на информације наведене у ставу 2 овог члана, одговорно лице које гласа за расподјелу дивиденди која је супротна закону или се сагласи с дивидендом или другом расподјелом у супротности са законом или актима предузећа, лично је одговорно предузећу цјелокупном својом имовином за износ дивиденди или других давања која премашују законски или актом предузећа дозвољени износ расподјеле. Лице које је одговорно за такву недозвољену дивиденду или другу расподјелу, има право на сразмјерну надокнаду од сваког другог лица које је гласало за расподјелу или се сагласило са расподјелом, као и од сваког власника капитала предузећа, за износ који је то лице прихватило.

Надокнада трошкова поступка одговорном лицу

Члан 54

- (1) Предузеће може одговорном лицу које учествује као странка у поступку због своје функције у предузећу, да надокнади трошкове које је претрпјело током поступка:

1. ако је понашање тога лица било у складу са стандардима понашања из члана 53 овог закона и
 2. ако је то лице основано вјеровало:
 - 1) да је његово понашање било у најбољем интересу предузећа или
 - 2) да његово понашање није било супротно закону и интересима предузећа.
- (2) Предузеће ће надокнадити одговорном лицу, које је због функције у предузећу учествовало и са успјехом завршило поступак, све основане трошкове које је имало у вези с поступком.
- (3) Одговорно лице може против предузећа поднијети суду захтјев за надокнаду трошкова из става 2 овога члана.

Осигурање од одговорности одговорног лица

Члан 55

Предузеће може да закључи уговор о осигурању од одговорности својих одговорних лица за штету коју та лица у обављању својих функција причине трећим лицима.

Изведене тужбе предузећа и власника капитала предузећа

Члан 56

- (1) Предузеће може од одговорног лица да захтијева накнаду штете која је настала повредом стандарда понашања из члана 53 овог закона.
- (2) Поступак ради накнаде штете у име предузећа, може покренути било који власник капитала предузећа.

ДИО 3: ПРЕДУЗЕТНИК

Сходна примјена закона

Члан 57

- (1) Одредбе овога закона које се односе на оснивачки акт (члан 5), сједиште предузећа (члан 8), дјелатност (члан 6), назив (члан 13 до члана 17), прокуру (члан 21 до члана 26), пословну тајну (чланови 27 и 28) и Регистар (чланови 18 и 19), сходно се примјењују на предузетнике.
- (2) Одредбе овога закона које се односе на пословне књиге (члан 36 до члана 52) сходно се примјењују на предузетнике који задовољавају услове за средња и велика предузећа (члан 32).

Посебности предузетника

Члан 58

- (1) Назив под којим предузетник обавља дјелатност, поред ознаке дјелатности, сједишта и могућих додатака (члан 13), садржи име и презиме предузетника са ознаком „с.п.„ (самостални предузетник).
- (2) Обављање дјелатности предузетника престаје:
 1. писменом одјавом;
 2. ако престану да постоје природни и други услови за обављање дјелатности;
 3. истеком времена за које је обављање дјелатности регистровано;
 4. губитком пословне способности;
 5. смрћу;
 6. забраном обављања дјелатности;
 7. поништењем рјешења о упису у Регистар;
 8. у другим случајевима прописаним законом.
- (3) Предузетник је дужан да обавијести своје повјериоце препорученом пошиљком и стављањем обавјештења на пословним просторијама, о намјери престанка обављања дјелатности и датуму тог престанка, најкасније три (3) мјесеца прије пријављивања престанка обављања дјелатности у Регистар.

ДИО 4: ДРУШТВА

ГЛАВА 1: ДРУШТВО С НЕОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

ОДЈЕЉАК 1: ОСНИВАЊЕ

Дефиниција

Члан 59

- (1) Друштво с неограниченом одговорношћу је друштво два или више лица која за обавезе друштва одговарају целокупном својом имовином.
- (2) Друштво с неограниченом одговорношћу оснива се уговором између чланова друштва.

Примјена Закона о облигационим односима

Члан 60

Уколико овим законом није другачије одређено, на уговор о оснивању друштва с неограниченом одговорношћу примјењују се одредбе Закона о облигационим односима или другог одговарајућег прописа који уређују уговоре.

Пријава за упис у Регистар

Члан 61

- (1) Уз податке из члана 18 става 3 овог закона, пријава за упис у Регистар садржи име, презиме и адресу пребивалишта или назив и сједиште чланова друштва и права и обавезе чланова.
- (2) Пријаву за упис оснивања друштва с неограниченом одговорношћу у Регистар потписују сви чланови друштва.

ОДЈЕЉАК 2: ПРАВНИ ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЧЛАНОВА

Слобода уговарања

Члан 62

Правни односи између чланова регулишу се уговором о оснивању друштва.

Улог

Члан 63

- (1) Уколико није другачије одређено, чланови ће учествовати са једнаким улозима.
- (2) Улог чланова може бити у новцу, стварима, правима или услугама. Вриједност улога у стварима и правима чланови споразумно процјењују и исказују у новцу.
- (3) Члан није обавезан да свој улог повећа изнад уговореног износа, нити да га у случају смањења без своје кривице, допуни.

Испуњавање обавеза

Члан 64

- (1) Чланови обављају своје дужности и испуњавају своје обавезе с једнаком брижљивошћу и пажњом коју показују у обављању својих приватних послова.
- (2) Члан је одговоран друштву и члановима друштва за штету коју нанесе друштву, а која наступи као посљедица поступања противно стандардима понашања одговорног лица из члана 53 овог закона.

Надокнада трошкова и обештећење

Члан 65

- (1) Члан друштва има право да од друштва захтијева накнаду оправданих трошкова који су настали обављањем послова друштва и на накнаду трошкова у случајевима из члана 54 овог закона. Члан друштва има право да од друштва захтијева камату од дана насталих трошкова.

- (2) Члан друштва може захтијевати од друштва унапријед исплату трошкова који су потребни за управљање пословима друштва.
- (3) Члан друштва ће без одлагања исплатити друштву било какву добит која припада друштву, наплаћену за рачун друштва од трећих лица.

Плаћање камате

Члан 66

Члан друштва који не исплати свој новчани улог друштву или не исплати правовремено друштву новац који прими за рачун друштва, или без овлашћења користи новац друштва за своје властите потребе или не испоштује остале новчане обавезе, дужан је да плати друштву камату на такве суме.

Непоштовање забране конкуренције

Члан 67

- (1) Уколико се члан друштва не придржава забране конкуренције из члана 29 овог закона, преостали чланови друштва одлучиће о захтјеву за накнаду штете предвиђену чланом 29 овог закона.
- (2) Примјена члана 29 овог закона, не искључује право чланова друштва да захтијевају престанак друштва и испуњавање осталих захтјева, у складу са овим законом или уговором о оснивању друштва.

Управљање пословима

Члан 68

- (1) Уколико није другачије одређено уговором о оснивању друштва, сви чланови друштва имају право и обавезу да управљају пословима друштва.
- (2) Ако је уговором о оснивању друштва управљање пословима пренесено на једног или више чланова, остали чланови нису овлашћени да управљају пословима друштва.

Пренос права на управљање пословима

Члан 69

- (1) Члан друштва није овлашћен да преноси право управљања пословима друштва на трећа лица, уколико такав пренос није дозвољен уговором о оснивању друштва или није прихваћен од стране свих осталих чланова.
- (2) Уколико је право на управљање пословима друштва пренесено на треће лице у складу с претходним ставом, члан који је извршио пренос, одговоран је само за немарност или злоупотребу приликом избора лица на које се право преноси.

Управљање пословима од стране више чланова

Члан 70

- (1) Уколико су сви или само поједини чланови овлашћени да управљају пословима друштва, сваки од њих је овлашћен да самостално води посао. Уколико се међутим, један од чланова који је овлашћен да управља пословима, противи одређеном послу друштва, тај посао се неће извршити.
- (2) Ако је уговором о оснивању друштва, одређено да чланови овлашћени да управљају пословима друштва, могу управљати само заједнички, за извршење сваког појединог посла потребно је одобрење свих чланова, осим у случају када би одлагање могло резултирати губитком или штетом за друштво.

Непоштовање упутстава и обавезе информисања

Члан 71

- (1) Уговором о оснивању друштва може се одредити да су чланови који управљају пословима друштва, обавезни да узимају у обзир упутства осталих чланова. Уколико члан сматра да су упутства у погледу одређених околности нецјелисходна, он ће о томе обавијестити остале чланове ради доношења одлуке, осим у случају када би одлагање могло резултирати губитком или штетом за друштво.
- (2) Члан који управља пословима друштва, дужан је да осталим члановима друштва подноси извјештаје о пословању друштва и да им на њихов захтјев поднесе обрачун.

Обим овлашћења у управљању пословима

Члан 72

- (1) Овлашћење у управљању пословима друштва укључује све уобичајене послове друштва.
- (2) Послови који су ван уобичајених послова друштва, одобравају се од стране свих чланова.
- (3) За именовање прокуристе потребно је одобрење свих чланова који су овлашћени да управљају пословима друштва, осим у случајевима у којима би чекање на одобрење могло резултирати губитком или штетом за друштво. Прокуристу може опозвати било који члан овлашћен да именује или да учествује у именовању прокуристе.

Одузимање права на управљање пословима

Члан 73

Ако постоје оправдани разлози, а нарочито ако члан друштва поступи супротно стандардима понашања из члана 53 овог закона или се покаже неспособним за правилно управљање пословима, Суд га може на основу захтјева свих осталих чланова и у поступку који је хитан, да лиши права да управља пословима. Овај поступак неће ограничити или обуставити било које друго право.

Одрицање од права управљања пословима

Члан 74

Члан друштва може се одрећи права да учествује у управљању пословима друштва, уколико то не угрожава послове друштва и ако за то постоје оправдани разлози или ако је то дозвољено уговором о оснивању друштва. У сваком другом случају, члан који се одрекне таквог права, надокнадиће друштву штету насталу због тих радњи.

Право на преглед

Члан 75

Сви чланови, укључујући оне који нису овлашћени да управљају пословима друштва, имају право на информисање о пословима друштва и право да о свом трошку прегледају и копирају књиге и записнике друштва, чак и ако је такво право искључено или ограничено уговором о оснивању друштва.

Доношење одлука

Члан 76

Чланови овлашћени да управљају пословима друштва, усвајају одлуке консензусом, осим ако је уговором о оснивању одређено да се одлуке доносе већином гласова. Ако постоји сумња, већина се одређује по броју овлашћених чланова без обзира на то да ли су присутни и учествују.

Годишњи завршни рачун

Члан 77

- (1) На основу годишњег завршног рачуна друштва, чланови на крају сваке пословне године одређују добит или губитак друштва за ту годину и израчунавају удио сваког члана у добити и губитку.
- (2) Удио неког члана у добити додаје се његовом удјелу капитала. Удио неког члана у губитку и свака исплаћена сума новца коју подигне током пословне године, одузимају се од његовог удјела капитала.

Расподјела добити и плаћање губитка

Члан 78

- (1) Сваки члан има право да учествује у расподјели добити друштва за пословну годину до једне двадесетине ($1/20$) његовог удјела капитала на крају те године. Уколико је добит недовољна да би се дозволила расподјела таквог износа, расподјела се на одговарајући начин и пропорционално смањује.
- (2) При израчунавању удјела неког члана у добити у складу с претходним ставом, узима се у обзир плаћање која је он обавио као доприносе капиталу у току пословне године, сразмјерно времену које је протекло од тих плаћања. Ако је у току пословне године неки члан повукао новац из свог удјела капитала, тај смањени износ узима се у обзир сразмјерно времену које је протекло од повлачења тог новца.
- (3) Дио добити који прелази удио у добити израчунава се у складу са ставовима 1 и 2 овог члана и расподјељује се међу члановима сразмјерно њиховим власничким удјелима у друштву. Сваки губитак у пословној години, дијели се између чланова сразмјерно њиховим власничким удјелима у друштву.

Редуковање удјела капитала

Члан 79

- (1) Сваки члан може подићи новац из благајне друштва за исплаћивање свог удјела у добити за претходну пословну годину, у износу који не прелази једну двадесетину ($1/20$) његовог утврђеног удјела капитала на крају те године. Он исто тако може захтијевати да му се исплати његов удио у добити за претходну пословну годину који прелази поменути износ, осим када чланови који су овлашћени да управљају пословима друштва, основано утврде да би таква расподјела била очигледно у несагласности са оправданим потребама друштва.
- (2) Члан не може на други начин умањити своји удио капитала, без сагласности свих осталих чланова.

Ограничења преноса удјела капитала

Члан 80

Члан не може располагати својим удјелом капитала без сагласности свих осталих чланова.

ОДЈЕЉАК 3: ПРАВНИ ОДНОСИ ЧЛАНОВА И ТРЕЋИХ ЛИЦА

Заступање

Члан 81

- (1) Сваки члан друштва овлашћен је да заступа друштво и на тај начин створи обавезе друштва према трећим лицима, осим ако је уговором о оснивању друштва другачије одређено.
- (2) Уговором о оснивању друштва може се одредити да сви или неки од чланова друштва заступају друштво само заједнички. Чланови овлашћени да заступају друштво заједнички могу изабрати између себе лице које ће писмено овластити за извршење одређених послова или одређене врсте послова. Изјава воље трећег лица учињена једном од чланова друштва овлашћеном да заступа друштво заједнички, сматра се да је учињена друштву.
- (3) Уговором о оснивању друштва, може се одредити да су чланови друштва само заједно с прокуристима, овлашћени да заступају друштво. У овом случају, одредбе претходног става сходно се примјењују.
- (4) Лишење члана права на заступање, одлука о заједничком заступању, овлашћења прокуристе у складу с претходним ставом и било која промјена у овлашћењима члана да заступа друштво, уписују се у Регистар.

Опозивање овлашћења за заступање

Члан 82

Уколико постоје оправдани разлози и посебно, уколико члан теже повриједи своје обавезе или се покаже неспособним за заступање друштва, Суд може на основу захтјева осталих чланова, опозвати његово овлашћење за заступање.

Лична одговорност члана

Члан 83

- (1) Сви чланови одговарају за обавезе друштва лично цјелокупном својом имовином. Уколико друштво не испуни обавезе након писменог захтјева повјериоца, сви чланови одговарају за обавезе друштва солидарно.
- (2) Споразум између чланова друштва, супротан претходном ставу, који се односи на њихову одговорност према трећим лицима, нема правног дејства.
- (3) Члан чије је чланство у друштву престало, одговоран је за обавезе друштва настале до момента уписа у Регистар престанка чланства.

Приговори члана друштва

Члан 84

Уколико је члан друштва тужен за обавезе друштва, тада може истицати све приговоре према повјериоцима, које може истицати друштво.

Враћање позајмица

Члан 85

У случају друштва у којем нити један члан није физичко лице, примјењују се одредбе чланова 366 и 367 овог закона. Одредбе чланова 366 и 367 овог закона не примјењују се, у случају да су чланови друштва друштво с неограниченом одговорношћу или командитно друштво, у којима је бар један лично одговоран члан физичко лице.

Одговорност новог члана друштва

Члан 86

- (1) Члан који приступи постојећем друштву, одговара као и сви остали чланови за обавезе друштва настале прије него што је он приступио друштву, без обзира да ли је дошло до промјене назива друштва или је приступ новог члана уписан у Регистар.
- (2) Споразум између чланова друштва о одговорности новог члана, супротан претходном ставу, нема правно дејство.

Обавеза покретања поступка стечаја или принудног поравнања

Члан 87

- (1) Уколико друштво у којем нико од чланова није физичко лице, постане инсолвентно или презадужено, сходно условима који су одређени законом, друштво је дужно да предложи покретање стечајног поступка или поступка принудног поравнања, најкасније у року од три (3) недјеље по настанку инсолвентности или презадужености друштва.
- (2) Одредбе претходног става, не примјењују се на друштва чији су чланови друштво с неограниченом одговорношћу или командитно друштво у којем је најмање један лично одговоран члан физичко лице.
- (3) Након што се утврди инсолвентност или презадуженост друштва, друштво не смије да врши исплате, осим оних које се обаве у доброј вјери према трећим лицима без повлашћивања у односу на друге повјериоце.
- (4) Чланови друштва солидарно одговарају за поступање супротно претходном ставу.
- (5) Одговорност чланова из претходног става не може бити ограничена, нити искључена споразумом између чланова.

- (6) Чланови друштва одговарају за обавезе из става 4 овога члана и након престанка друштва.

ОДЈЕЉАК 4: ПРЕСТАНАК ДРУШТВА И ЧЛАНСТВА У ДРУШТВУ

Разлози за престанак друштва

Члан 88

Друштво престаје:

1. након истека периода за који је основано;
2. једногласном одлуком чланова или другом већинском одлуком ако је тако одређено уговором о оснивању друштва;
3. стечајем друштва;
4. смрћу, стечајем или престанком чланства, осим уколико је другачије одређено уговором о оснивању друштва;
5. отказом уговора о оснивању друштва;
6. судском одлуком;
7. ако се број чланова смањи на мање од два, осим у случајевима наведеним у члану 98 овог закона или
8. у другим законом предвиђеним случајевима.

Отказивање чланства

Члан 89

- (1) Ако је друштво основано на неодређени временски период, члан може отказати уговор о оснивању друштва на крају пословне године, уз претходно обавјештење свих осталих чланова најмање шест (6) мјесеци раније.
- (2) Одредба уговора међу члановима која онемогућава или ограничава право члана на отказивање уговора, или омета отказивање на неки други начин, осим дужег отказног рока, ништава је.

Престанак одлуком Суда

Члан 90

- (1) Уколико постоје оправдани разлози, члан може покренути поступак за престанак друштва:
 1. прије истека периода на који је друштво основано или
 2. без отказног периода наведеног у члану 89 овог закона у случају да је друштво основано на неодређени временски период.
- (2) Оправдан разлог нарочито постоји, ако се члан друштва налази у безизгледној материјалној ситуацији, ако други члан друштва намјерно не изврши значајну обавезу из уговора о оснивању друштва или испољи грубу непажњу у извршавању тих обавеза или ако је испуњење такве обавезе онемогућено.

- (3) Умјесто престанка друштва, чланови друштва могу покренути поступак за искључење члана који поступа на начин описан у претходном ставу.
- (4) Сви споразуми између чланова који искључују или ограничавају право члана да захтијева престанак друштва или искључивање члана, ништави су.

Друштво основано до краја живота једног члана

Члан 91

Друштво које је основано до краја живота једног од чланова сматра се, у смислу чланова 89 и 90 овог закона, друштвом основаним на неодређени временски период.

Заштита члана који поступа у доброј вјери

Члан 92

Уколико друштво престане на било који други начин осим отказивањем, радње члана друштва који нема сазнања или није могао имати сазнања за престанак друштва, имају правног дејства на друге чланове, све док тај члан не сазна или би морао да сазна за престанак друштва.

Смрт, стечај или престанак члана

Члан 93

Ако друштво престане смрћу, стечајем или престанком једног члана, његов насљедник или други законски сљедбеник о томе одмах обавјештава друге чланове и ако је неопходно да би се избјегао знатан губитак или штета за друштво, наставља да врши послове правног претходника, док преостали чланови не преузму управљање пословима, у складу са овим законом.

Напуштање члана

Члан 94

Уколико је уговором о оснивању друштва одређено да друштво наставља са радом с преосталим члановима и у случају да један од чланова откаже уговор о оснивању друштва, умре, или престане да постоји, својство тог члана у друштву престаје у тренутку када би друштво престало, у случају да уговором није одређено да наставља са радом.

Обрачун по престанку својства члана

Члан 95

- (1) Удио члана друштва који престаје да буде члан припада имовини друштва.

- (2) Члану који напушта друштво враћа се сва лична имовина коју је дао друштву на употребу. Члан који напушта друштво нема право да тражи накнаду за ненамјерно причињену штету или смањење вриједности тих ствари.
- (3) Члан који напушта друштво има право на новчану исплату у износу који би примио у складу са обрачуном, да је у тренутку његовог напуштања дошло до престанка друштва. Ако је потребно, вриједност имовине друштва ће се одредити процјеном.
- (4) Члан који напушта друштво, одговара сразмјерно свом учешћу у сношењу губитака, само за обавезе друштва настале до дана уписа његовог иступања у Регистар.
- (5) Одредбе овог члана примјењиваће се на основу обрачуна имовине која преостаје након напуштања члана, гдје је одлучујући чинилац стање имовине друштва у тренутку када би друштво напуштањем члана престало да постоји.

Удио члана који одлази у недовршеним пословима друштва

Члан 96

- (1) Члан који напушта друштво учествује у добити и губитку од послова који у тренутку његовог напуштања нису завршени. Друштво има право да заврши те послове на начин који сматра одговарајућим.
- (2) Члан који напушта друштво може на крају сваке пословне године захтијевати обрачун послова који су обављени у том периоду, исплату износа на који има право и податке о стању незавршених послова.

Наставак рада друштва с насљедницима као члановима

Члан 97

Уговором о оснивању друштва може се одредити да, након смрти једног од чланова, неки од његових насљедника или сви они могу наслиједити његов статус и постати чланови у друштву.

Наставак рада друштва са једним чланом

Члан 98

- (1) Ако из било ког разлога у друштву остане само један члан, он може у року од годину дана донијети одлуку о престанку друштва, реорганизовати друштво са једним или више чланова или донијети одлуку о промјени облика друштва.
- (2) Ако члан друштва не поступи на начин предвиђен у претходном ставу и не пријави промјену ради уписа у Регистар у року из претходног става, друштво престаје.

Преузимање од стране једног члана

Члан 99

- (1) Ако постоје само два члана, а један од њих испољава грубу непажњу или намјерно не обавља дужности, што би оправдало његово искључење из друштва да друштво има више чланова, Суд може на захтјев другог члана, донијети одлуку да друштво са свом имовином и обавезама преузме други члан без покретања поступка ликвидације.
- (2) На расподјелу имовине друштва сходно се примјењују одредбе овог закона о напуштању члана.

Пријава за упис у Регистар

Члан 100

Престанак друштва и чланског односа у друштву уписује се у Регистар.

ОДЈЕЉАК 5: ЛИКВИДАЦИЈА ДРУШТВА

Ликвидација по престанку друштва

Члан 101

- (1) Кад наступе услови за престанак друштва с неограниченом одговорношћу, спроводи се поступак ликвидације, осим у случајевима статусних промјена и стечаја.
- (2) У поступку ликвидације друштва с неограниченом одговорношћу, сходно се примјењују одредбе овог закона које се односе на ликвидацију дионичког друштва.

Именовање ликвидатора

Члан 102

- (1) Ликвидацију спроводе сви чланови друштва као ликвидатори, осим ако је овлашћење ликвидатора повјерено појединим члановима или трећим лицима, одлуком чланова или уговором о оснивању друштва. Уколико преминули члан има неколико насљедника, они именују заједничког заступника.
- (2) По молби лица које има правни интерес, Суд може, након што утврди постојање оправданих разлога, именовати за ликвидаторе друштва, лица која нису чланови друштва.

Опозив ликвидатора

Члан 103

- (1) Ликвидатор може бити опозван једногласном одлуком лица наведених у члану 102 ставу 1 овог закона.
- (2) Уколико постоје оправдани разлози, ликвидатор може бити опозван од стране Суда, на захтјев лица које има правни интерес.

Упис у Регистар

Члан 104

- (1) Име и презиме, адреса и јединствени матични број ликвидатора и било каква промјена тих података уписују се у Регистар.
- (2) Ликвидатор депонује свој потпис у Регистар.

Права и обавезе ликвидатора

Члан 105

- (1) Ликвидатор је дужан да заврши текуће послове друштва, наплати потраживања, уновчи осталу имовину, и измири обавезе друштва. Ликвидатор може да закључи нове послове у сврху завршетка текућих послова.
- (2) Ликвидатор заступа друштво.

Поврат ствари

Члан 106

Члановима друштва се враћају ствари које припадају њиховој личној имовини, а које су дали друштву на коришћење. Чланови друштва немају право на накнаду штете за ненамјерно оштећење или умањење вриједности тих ствари.

Заједничко заступање и управљање пословима

Члан 107

- (1) Ако има више ликвидатора, заступање и управљање пословима друштва ликвидатори врше заједно, осим ако чланови друштва или Суд одреди да могу поступати и појединачно, што се уписује у Регистар.
- (2) Одредба претходног става не спречава ликвидаторе да могу једног између себе овластити за извршење одређених послова или одређених врста послова. Изјава воље трећег лица учињена једном од ликвидатора овлашћеном да заступа друштво заједнички, сматра се да је учињена друштву.

Неограниченост овлашћења

Члан 108

Ограничења овлашћења ликвидатора немају правно дејство на трећа лица.

Придржавање налога

Члан 109

У односу према члановима друштва, ликвидатори, укључујући и оне постављене од стране Суда, обавезни су да поштују једногласно усвојене одлуке чланова друштва, које се односе на вођење послова.

Означавање назива друштва

Члан 110

У назив друштва у ликвидацији уписује се ознака „у ликвидацији,..“ Ликвидатори су дужни да приликом заступања друштва на свим исправама друштва истакну ознаку „у ликвидацији,..“

Ликвидациони обрачун

Члан 111

Ликвидатори сачињавају обрачун на почетку и на крају поступка ликвидације (почетни и завршни ликвидациони обрачуни).

Расподјела средстава

Члан 112

- (1) Након измирења обавеза друштва, ликвидатори врше расподјелу преосталих средстава на чланове друштва сразмјерно њиховим удјелима у капиталу, на основу завршног ликвидационог обрачуна.
- (2) Расподјела новчаних средстава која нису потребна у поступку ликвидације, врши се након што се резервишу средства неопходна за измирење обавеза или оспорених потраживања, као и средства предвиђена за чланове друштва у коначној расподјели. Одредбе члана 79 става 1 овог закона, не примјењују се током поступка ликвидације.
- (3) Ако између чланова друштва дође до спора око расподјеле средстава друштва, ликвидатори ће одложити расподјелу до коначног рјешења спора.

Обрачун између чланова друштва

Члан 113

Ако средства друштва нису довољна за испуњавање обавеза друштва и исплату удјела члановима друштва, чланови друштва ће обезбиједити потребна средства у размјери у којој су обавезни да покрију губитак. Ако један од чланова друштва није у

могућности, или због других разлога не обезбиједи износ који је дужан да плати, тај износ дужни су да плате преостали чланови друштва сразмјерно својим удјелима у капиталу, а имају право на надокнаду исплаћеног износа, од члана који није извршио своју обавезу плаћања.

Унутрашњи и спољни односи

Члан 114

Током поступка ликвидације, на међусобна права и обавезе чланова друштва, као и на међусобна права и обавезе друштва и трећих лица, примјењују се одредбе члана 59 до члана 99 овог закона, осим ако су те одредбе у супротности са одредбама овога закона о ликвидацији друштва с неограниченом одговорношћу.

Пријава за брисање друштва и пословне књиге

Члан 115

- (1) Након завршетка поступка ликвидације, ликвидатори подносе пријаву за упис брисања друштва у Регистар.
- (2) Пословне књиге и документација ликвидираниог друштва дају се на чување једном од чланова друштва или трећем лицу, а име тог лица се пријављује у Регистар. Ако чланови друштва не постигну споразум о овом питању, Суд ће за ту сврху именовати члана друштва или треће лице.
- (3) Чланови друштва и њихови насљедници имају право да добију на увид пословне књиге и документацију ликвидираниог друштва, од лица из претходног става.

Рок за застарјелост потраживања од чланова друштва

Члан 116

- (1) Рок застарјелости потраживања према члану друштва за обавезе друштва, износи пет (5) година, уколико законом није предвиђен краћи рок за поједино потраживање, и почиње да тече од дана уписа у Регистар престанка друштва, односно чланског односа.
- (2) Ако потраживање средстава датих друштву као зајам од стране повјериоца није доспјело до уписа престанка друштва у Регистар, рок за застарјелост почиње тећи са даном када је такво потраживање доспјело.

ГЛАВА 2: КОМАНДИТНО ДРУШТВО

ОДЈЕЉАК 1: ОСНИВАЊЕ

Дефиниција

Члан 117

- (1) Командитно друштво је друштво у којем један или више чланова одговара за обавезе друштва цјелокупном својом имовином (комплементар), а један или више чланова одговара за обавезе друштва само до износа њихових улога уписаних у Регистар (командитор), осим у случајевима предвиђеним у члану 7 овог закона.
- (2) Одредбе овог закона које се односе на друштва с неограниченом одговорношћу примјењују се и на командитна друштва, осим ако овим законом није другачије прописано.

Пријава за упис у Регистар

Члан 118

Осим података из члана 18 става 3 овог закона и оних потребних за друштво с неограниченом одговорношћу, пријава за упис у Регистар треба да садржи и податке о командиторима и њиховим удјелима у капиталу.

ОДЈЕЉАК 2: ПРАВНИ ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЧЛАНОВА ДРУШТВА

Слобода уговарања

Члан 119

Права и обавезе чланова друштва у међусобним односима утврђују се уговором о оснивању друштва, осим ако овим законом изричито није другачије одређено.

Управљање друштвом

Члан 120

- (1) Командитор није овлашћен да учествује у управљању друштвом.
- (2) Командитор се не може противити вођењу послова командитног друштва од стране комплементара, у оквиру редовних активности друштва.
- (3) Поред одредаба члана 117 овог закона, командитор који учествује у управљању друштвом или омета комплементаре кршећи одредбе овог члана, одговара повјериоцима друштва као да је и сам комплементар.

Непридржавање одредаба о забрани конкуренције

Члан 121

Одредбе члана 67 овог закона не примјењују се на командиторе, осим ако није другачије одређено уговором о оснивању друштва.

Право увида

Члан 122

Командитор има право на примјерак годишњег завршног рачуна, као и да изврши увид у пословне књиге и документацију друштва као и комплементар.

Добит и губитак

Члан 123

(1) Одредбе члана 78 овог закона примјењују се и на командитора. Његова добит увећава његов удио у капиталу само до износа његовог уговореног улога, осим ако уговором о оснивању друштва није другачије одређено.

(2) Командитор одговара за губитак само до висине његовог удјела у капиталу и износа његовог уговореног, а неплаћеног удјела у капиталу.

Расподјела добити и терет плаћања губитка

Члан 124

(1) Ако добит не прелази једну двадесетину ($1/20$) основног капитала, удјели чланова друштва у добити утврђују се у складу са одредбама члана 78 ставова 1 и 2 овог закона.

(2) Ако уговором о оснивању друштва није другачије одређено, вишак добити у односу на добит наведену у претходном ставу или губитак расподјељују се, односно терете, сразмјерно удјелима чланова друштва у капиталу.

Подизање новца и плаћање добити

Члан 125

(1) Одредба члана 79 става 1 овог закона не примјењују се на командитора.

(2) Командитор нема право да захтијева исплату добити све док због губитка, његов удио у капиталу не достиже износ улога у његов удио у капиталу, или би његов удио у капиталу био умањен да му је добит исплаћена.

ОДЈЕЉАК 3: ПРАВНИ ОДНОСИ ЧЛАНОВА ДРУШТВА ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА

Заступање

Члан 126

Командитор није овлашћен да заступа друштво, али му друштво може одобрити заступање или дати посебно овлашћење.

Одговорност командитора

Члан 127

Командитор одговара повјериоцима друштва за обавезе друштва до висине износа његовог уговореног улога у капиталу друштва.

Обим одговорности

Члан 128

- (1) Након уписа друштва у Регистар, потенцијална одговорност командитора према повјериоцима утврђује се према удјелу у капиталу који је уписан у Регистар.
- (2) Повјериоци немају право да траже повећање командиторовог удјела у капиталу који није уписан у Регистар, осим у случају да их друштво обавијести о повећању на неки други начин.
- (3) Уговор између чланова друштва којим се командитор ослобађа обавезе плаћања свог удјела у капиталу или му се дозвољава одлагање плаћања, нема правно дејство у односу на повјериоце.
- (4) Ако је командитору у цијелости или дјелимично враћен његов удио у капиталу, враћени износ ће се, у односу на повјериоце, сматрати неплаћеним удјелом у капиталу. Ако командитор преузме свој удио у добити, а његов удио у капиталу је и даље мањи од износа који је уплаћен за тражени улог, или је преузимањем свог удјела у добити његов удио у капиталу смањен испод износа уплаћеног улога, исплаћена додатна добит ће се такође сматрати неплаћеним удјелом у капиталу.
- (5) Командитор ни у ком случају није дужан да врати оно што је примио у доброј вјери као добит на основу завршног обрачуна у складу са овим одјељком.
- (6) Ако су комплементари друштва искључиво правна лица, а улог командитора у основни капитал друштва се у цјелини или дјелимично састоји од удјела било којег таквог правног лица, вриједност уложеног удјела тог правног лица сматра се неплаћеним удјелом у капиталу. Ово се, ипак, неће примјењивати ако се ради о правном лицу које је друштво с неограниченом одговорношћу или командитно друштво чији су чланови физичка лица.

Смањење удјела у капиталу

Члан 129

Смањење у командиторовом удјелу капитала нема правно дејство у односу на повјериоце, док се не упише у Регистар.

Одговорност новог члана друштва

Члан 130

Командитор који приступи постојећем друштву одговара за обавезе друштва настале прије његовог приступања у мери предвиђеној у члановима 127 и 128 овог закона.

Одговорност прије уписа у Регистар

Члан 131

Ако друштво започне с радом прије уписа у Регистар, командитор који се сагласио с почетком рада, одговара за обавезе настале прије уписа исто као и комплементар, осим када је повјерилац знао да је у томе учествовао као командитор.

Смрт или престанак командитора

Члан 132

Друштво не престаје смрћу или престанком постојања командитора.

ГЛАВА 3: ДИОНИЧКО ДРУШТВО

ОДЈЕЉАК 1: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Дефиниција

Члан 133

- (1) Дионичко друштво је друштво чији је основни капитал подијељен на дионице.
- (2) Дионичко друштво одговара за обавезе према повјериоцима цјелокупном својом имовином. Дионичари не сnose одговорност према повјериоцима за обавезе друштва, осим у случајевима из члана 7 овог закона.

Оснивачи

Члан 134

Дионичко друштво може основати једно или више физичких или правних лица (оснивача).

Капитал

Члан 135

- (1) Износ основног капитала и дионица је изражен у конвертибилним маркама (КМ) Босне и Херцеговине.
- (2) Основни капитал се може састојати од уложених новчаних средстава и улога у стварима и правима.
- (3) Улози у стварима и правима су: покретне и непокретне ствари, права, предузећа или дијелови предузећа.

Минимални номинални износ основног капитала

Члан 136

Минимални номинални износ основног капитала је 15.000 КМ. Друштво не може бити уписано у Регистар, уколико се износ од 15.000 КМ не уплати као оснивачки улог.

ОДЈЕЉАК 2: ДИОНИЦЕ

Минимална номинална вриједност дионице

Члан 137

Минимална номинална вриједност дионице је 1,00 КМ.

Дионице као хартије од вриједности

Члан 138

Дионице су хартије од вриједности. Потврда о посједовању дионица може се издати за сваку дионицу посебно или за неколико дионица из исте класе (дионица укупног износа).

Облик дионице

Члан 139

Дионице могу бити само на име дионичара и у регистрованом облику. Када се дионице емитују прије пуног плаћања номиналне вриједности, број, временски

распоред и износи рата биће исписани на дионицама. Дионице на доносиоца не могу бити емитоване.

Обичне и привилеговане дионице

Члан 140

- (1) С обзиром на права која носе, дионице су обичне и привилеговане.
- (2) Обичне дионице власницима дају:
 1. право да учествују у управљању друштвом;
 2. право на дио добити (дивиденда) и
 3. право на одговарајући дио имовине након ликвидације или стечаја друштва.
- (3) Привилеговане дионице су дионице које својим власницима, поред права поменутих у претходном ставу, дају одређене предности као што је предност при исплаћивању утврђених износа или процената од номиналне вриједности дионица или добити, предност при исплаћивању када се покрене поступак ликвидације друштва и друга права одређена статутом дионичког друштва.
- (4) Кумулативне привилеговане дионице, под условима под којима су емитоване, дају право њиховим власницима на исплату свих неисплаћених дивиденди прије него што се власницима обичних дионица исплате било какве дивиденде, у складу са одлуком о расподјели добити.
- (5) Партиципативне привилеговане дионице с правом учешћа дају њиховим власницима, уз приоритетну дивиденду, право да им буде исплаћена дивиденда на коју имају право власници обичних дионица, у складу са одлуком о расподјели добити.

Класе дионица

Члан 141

Дионице које имају једнака права, чине једну класу дионица.

Право гласа

Члан 142

- (1) Свака обична дионица даје право гласа. Привилеговане дионице могу бити са правом гласа и без права гласа, ако је предвиђено статутом дионичког друштва. Привилеговане дионице не могу сачињавати више од половине основног капитала.
- (2) Забрањено је емитовање дионица које би уз исти номинални износ давале различит број гласова.

Елементи дионица

Члан 143

(1) Дионице дионичког друштва су дематеријализоване, недјељиве, гласе на име и воде се у дематеријализованом облику – електронском запису у Централном регистру хартија од вриједности.

(2) Дионице су неограничено преносиве, осим у случајевима утврђеним статутом дионичког друштва у складу са законом.

Дијелови дионице

Члан 144

(1) Дионичко друштво је дужно у складу с посебним законом и прописима Комисије за хартије од вриједности Брчко дистрикта БиХ да закључи уговор са Централним регистром и достави податке о дионицама и дионичарима у року од тридесет (30) дана од дана уписа у Регистар емитената.

(2) Централни Регистар успоставља листу дионичара и региструје промјене власништва на дионицама дионичког друштва.

Потврда о емитованим дионицама

Члан 145

(1) Дионичару се може издати потврда која одређује број дионица назначених у потврди.

(2) Потврда из претходног става може да се користи само као доказ о праву дионичара да учествује и гласа на сједници скупштине дионичара.

(3) Скупштина доноси одлуку о емитовању дионица. Одлука о емитовању дионица садржи:

1. назив друштва које емитује дионице;
2. укупну вриједност емисије;
3. назнаку да ли се ради о обичној или привилегованој дионици;
4. начин или облик емитовања дионица;
5. номиналну вриједност дионица;
6. начин плаћања дивиденде;
7. вријеме за уписивање дионице;
8. начин уписивања: гдје и у ком року дионице треба да буду уписане и плаћене;
9. рок у ком ће исплате бити враћене ако дионице не буду емитоване;
10. класу дионица;
11. првенствени ред ако се привилеговане дионице емитују у неколико серија;
12. проценат дионица без права гласа;
13. начин објављивања емитовања дионица;
14. поступак за расподјелу и достављање дионица;
15. начин исплаћивања дионица;
16. услове плаћања кумулативне дивиденде;
17. услове плаћања дивиденде власницима партиципативних привилегованих дионица;
18. начин располагања дионицама и могућност конверзије дионица;

19. права власника привилегованих дионица;
20. права прече куповине дионичара да упишу нову емисију дионица и
21. друга питања која се тичу емитовања дионица.

Дионице у нематеријалном облику

Члан 146

Дионице се могу емитовати у нематеријалном облику до границе прописане законом и под условима прописаним законом.

ОДЈЕЉАК 3: ОСНИВАЊЕ

Оснивачки акт

Члан 147

- (1) Дионичко друштво се сматра основаним усвајањем и потписивањем статута дионичког друштва од стране свих оснивача и стицањем свих дионица друштва.
- (2) Акт из става 1 овог члана садржи одредбе из члана 5 овог закона и друге одредбе значајне за оснивање дионичког друштва.

Статут дионичког друштва

Члан 148

- (4) Статут дионичког друштва се овјерава и садржи:
 1. име, презиме и адресу или назив и сједиште оснивача;
 2. назив и сједиште друштва;
 3. дјелатност друштва;
 4. износ основног капитала, номиналну вриједност дионица, број дионица за сваку номиналну вриједност, класу дионица и број појединачних класа ако се емитује неколико класа дионица;
 5. број чланова управе и надзорног одбора ако је именован или акт у којем ће тај број бити одређен;
 6. начин и облик објављивања података од значаја за друштво или дионичаре;
 7. рок на који је друштво основано и
 8. начин престанка друштва.
- (5) Ако се дионице могу емитовати у замјену за ствари и права, статут дионичког друштва одређује врсту и садржај те имовине, њену вриједност и имена дионичара који уносе ствари и права у друштво.
- (6) Уз одредбе из претходног става, статут дионичког друштва може садржавати друге одредбе које нису изричито забрањене овим законом.
- (7) Друга питања значајна за друштво која статут дионичког друштва не садржи, могу, у складу са овим законом, бити регулисана другим актима друштва.

Објављивање информација и извјештаја друштва

Члан 149

Информације и извјештаји које управа друштва сматра важним за дионичаре, објављују се на начин који је одређен овим законом и статутом дионичког друштва.

Посебне повластице и оснивачки трошкови

Члан 150

- (1) Посебне повластице за власнике одређених класа дионица или за трећа лица, уз назнаку о корисницима таквих повластица, могу се регулисати само статутом дионичког друштва.
- (2) Само статут дионичког друштва може одредити износ који треба исплатити или надокнадити дионичарима или другим лицима, као исплату или накнаду трошкова насталих оснивањем друштва.
- (3) Ако поменуте посебне повластице или трошкови нису одређени статутом дионичког друштва, било какви споразуми или правни акти којима се обезбјеђују такве повластице или одређује плаћање таквих трошкова, не производе правно дејство.

Плаћање дионица

Члан 151

- (1) Емитоване дионице се у првој продаји не смију продавати испод своје номиналне вриједности.
- (2) Дионице могу бити плаћене новцем и стварима и правима, чија се новчана вриједност може одредити. Дионице се не могу плаћати будућим услугама. Новчано плаћање подразумијева плаћање изршено и депоновано у банци на рачун друштва које се оснива.
- (3) Улози оснивача у стварима и правима, као и новчана плаћања биће учињени и доступни друштву прије уписа друштва у Регистар.
- (4) Ако се дионице продају изнад номиналне вриједности, укупни вишак ће бити плаћен прије уписа друштва у Регистар.

Именовање органа друштва

Члан 152

- (1) Оснивачи именују први надзорни одбор друштва и ревизора оснивања са листе овлашћених вјештака економске струке, коју води Суд. Ревизор оснивања се именује до краја прве цијеле фискалне године.

- (2) Чланови надзорног одбора именују се за период до прве сједнице скупштине, која се мора одржати најкасније три (3) мјесеца по упису друштва у Регистар. Надзорни одбор именује чланове прве управе друштва.

Извјештај о оснивању

Члан 153

Оснивачи сачињавају и објављују писмени извјештај о оснивању друштва. Извјештај о оснивању садржи:

1. износ новца и вриједност ствари и права које сваки дионичар улаже у друштво;
2. у случају када је дионичко друштво стекло друго друштво у замјену за дионице: периодични обрачун, добит и губитак за претходне двије године тог друштва, као и трошкове пословања током тог периода;
3. да ли је и колико дионица стечено од стране или у корист сваког члана надзорног одбора или управе друштва;
4. да ли, како и у којој мјери је члан надзорног одбора или управе друштва стекао посебну повластицу, посебно у вези са исплатом или надокнадом трошкова везаних за оснивање;
5. листу свих дионичара и број дионица сваке класе које они посједују и
6. друге значајне податке који се тичу оснивања.

Ревизија оснивања

Члан 154

- (1) Чланови надзорног одбора и управе друштва врше надзор и контролу над оснивањем друштва.
- (2) У поступку ревизије, ревизори оснивања имају право да врше увид и копирају све документе везане за оснивање и да прибаве друге информације и објашњења од оснивача и надзорног одбора и управе друштва. Ако ревизор оснивања не може да прибави све документе, информације и објашњења која су му потребна за ревизију, може поднијети захтјев Суду ради прибављања истих.
- (3) Ревизор оснивања ће поред осталог:
1. утврдити да ли је током оснивања члан надзорног одбора или управе прибавио оснивачке дионице друштва за себе или у своју корист;
 2. утврдити да ли је члан надзорног одбора или управе стекао посебну повластицу, нарочито у вези с начином исплате или надокнаде трошкова везаних за оснивање и
 3. одредити да ли и у којој мјери емитоване дионице одговарају вриједности улога у стварима и правима, и да ли је вриједност ствари и права била разумно одређена.

Накнада и трошкови ревизора оснивања

Члан 155

Ревизор оснивања има право на исплату или надокнаду свих трошкова које је у разумној мјери имао у спровођењу ревизије, а такође има право на накнаду за своје услуге у складу с тарифом или одлуком Суда. Трошкове и накнаду сноси друштво.

Пријава за упис у Регистар

Члан 156

Управа друштва подноси пријаву за упис друштва у Регистар.

Садржај пријаве

Члан 157

(1) Поред података и исправа одређених у члану 18 ставу 3 овог закона, пријава за упис у Регистар садржи:

1. број емитованих дионица и природу и износ вриједности улога које је друштво примило у замјену за дионице;
2. доказе које је поднијела банка друштва у вези са износом уплаћеног новчаног улога у корист друштва и доказ да управа друштва може слободно да користи тај новац и располаже тим новцем;
3. податак о обиму овлашћења управе која заступа друштво;
4. статут дионичког друштва;
5. исправе које прате емитовање дионица оснивачима;
6. извјештај о трошковима оснивања које је платило друштво, са исплатама забиљеженим хронолошким редослиједом који показују износе и појединачне уплатиоце;
7. исправе којима се верификује именовање чланова надзорног одбора и управе друштва;
8. извјештај о оснивању и извјештај ревизора оснивања заједно с пратећим исправама;
9. друге податке и исправе предвиђене законом или другим прописом.

(2) Чланови управе друштва депонују своје потписе у Регистар.

(3) Све исправе поднесене Суду морају бити у оригиналу или у овјереној копији.

Упис у Регистар и прибављање сагласности

Члан 158

Законом може бити прописано да је за одређене дјелатности дионичког друштва потребна сагласност надлежног органа прије уписа у Регистар.

Одговорност оснивача

Члан 159

- (1) Оснивачи су солидарно одговорни друштву за штету која настане због давања погрешних података у вези са оснивањем друштва.
- (2) Ако оснивачи поступањем противно стандардима понашања из члана 53 овог закона, проузрокују штету друштву, тиме што одобре емитовање дионица за неодговарајућу противвриједност улога у стварима и правима, или за неодговарајућу исплату или надокнаду трошкова оснивања, одговарају солидарно друштву за штету која из тога настане.

Одговорност других лица

Члан 160

Поред оснивача и лица за чији рачун су оснивачи прибавили дионице друштва противно овом закону, лица која су свјесно примила неодговарајућу исплату или надокнаду трошкова оснивања, такође солидарно одговарају друштву за штету.

Заснивање обавеза и пренос дионица прије регистрације

Члан 161

- (1) Ако друштво заснује обавезу прије него што буде уписано у Регистар, таква обавеза има правно дејство за повјериоца и друштво, уколико у року од три (3) мјесеца након уписа у Регистар, друштво прихвати ту обавезу и о томе обавијести повјериоца у писменој форми. Такво прихватање неће ослободити обавезе лице одговорно повјериоцу прије прихватања, изузев ако се повјерилац сагласи с тим у писменој форми.
- (2) Прије уписа друштва у Регистар, дионице тог друштва не могу бити емитоване, нити се права на оснивачке улоге могу преносити. Дионице емитоване прије уписа друштва у Регистар су ништаве. Посао о преносу права на оснивачки улог прије уписа друштва у Регистар је ништав. Лица која су прије уписа друштва у Регистар емитовала дионице или пренијела права на оснивачке улоге, солидарно одговарају дионичарима за штету која проистиче из тога.

ОДЈЕЉАК 4: ПРАВНИ ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ДРУШТВА И ДИОНИЧАРА

Дужност поступања у доброј вјери и једнаког поступања према дионичарима

Члан 162

Чланови надзорног одбора и управе друштва дужни су да поступају у доброј вјери, и у најбољем интересу друштва и његових дионичара у цјелини, као и у складу са стандардима понашања из члана 53 овог закона. Они ће једнако поступати према свим дионичарима у истим околностима.

Одговорност дионичара за уплату дионица

Члан 163

Сваки дионичар лично одговара друштву за уплату вриједности дионица, на начин и у вријеме како је одређено овим законом и статутом.

Посљедице закасњелог плаћања

Члан 164

Дионичар који не уплати вриједност дионица у вријеме доспијећа, дужан је да плати друштву камату по стопи предвиђеној статутом дионичког друштва, а која не може прећи стопу дозвољену законом. Ако каматна стопа није одређена у статуту, примијениће се стопа предвиђена овим законом.

Искључивање дионичара због закасњелог плаћања или неплаћања

Члан 165

(1) Дионичару који је у доцњи са уплатом вриједности дионица, може се додијелити додатни рок за уплату, уз упозорење да је дужан да друштву изврши повраћај примљених дионица, без права на повраћај претходно извршених уплата за дионице, ако не изврши уплату вриједности дионица у додатном року. Друштво обавјештава дионичара о додатном року и посљедицама неплаћања, препорученом поштом.

(2) Дионичар је дужан да преда друштву дионице за које не изврши уплату након доспјелости, односно истеком додатног рока. Након предаје дионица, друштво може продати дионице на било који начин у складу са законом или статутом.

Забрана ослобођења од плаћања

Члан 166

Друштво не може ослободити нити једног дионичара од обавезе плаћања вриједности дионица у износима и у роковима предвиђеним статутом. Ослобођење од плаћања може да успиједи само у случају смањења основног капитала.

Забрана враћања улога или плаћања камата

Члан 167

Друштво не може вратити улог дионичара за његове дионице или му платити камату на такав улог.

Додатне обавезе дионичара

Члан 168

- (1) Статутом се може утврдити обавеза дионичара за додатне услуге друштву са надокнадом или без надокнаде, као и одобрење друштва за пренос дионица. Обим и услови ових обавеза дионичара назначиће се на дионицама.
- (2) Статутом се могу утврдити казнене уплате у случају неиспуњавања или неправилног испуњавања обавеза, које се тиче додатних услуга.

Забрана на уписивање властитих дионица или стицање дионица контролног друштва

Члан 169

- (1) Друштво не може да упише властите дионице.
- (2) Контролисано друштво не може стицати, било оснивањем, повећањем основног капитала или другом куповином, непосредно или посредно, дионице које сачињавају већински гласачки интерес у контролном друштву. Ово стицање је ништаво.
- (3) Уколико су дионице друштва уписане или купљене супротно ставовима 1 и 2 овог члана, чланови надзорног одбора и управе који донесу одлуку о упису или куповини, одговарају солидарно за штету друштву у износу цјелокупне извршене уплате.

Добити и њихова распоdjела

Члан 170

- (1) При изради годишњег извјештаја, управа друштва не може на име резерве одредити више од половине добити.
- (2) Скупштина може донијети одлуку да добит остане нерасподијелена.
- (3) Дионичари имају право на удио у добити, осим ако добит није изузета из распоdjеле међу дионичарима одлуком скупштине, донесеном у складу са овим законом и статутом дионичког друштва.
- (4) Добит дионичара одређује се пропорционално номиналном износу дионица које дионичар посједује.
- (5) Уколико улог у дионички капитал није у потпуности исплаћен или није исплаћен за све дионице подједнако, дионичари имају право на добит у сразмјери с плаћањима која су извршили. Плаћања извршена током године урачунаваће се у складу с временом које је протекло од када су извршена.
- (6) Статут дионичког друштва може одредити другачији начин распоdjеле добити.

Привремена дивиденда

Члан 171

- (1) Управа друштва може донијети одлуку о исплати привремене дивиденде у складу са статутом и процијењеном добити за текућу пословну годину.
- (2) Укупан износ за исплату привремене дивиденда не може прећи:
 1. половину процијењене добити која остане након што се издвоји износ потребних резерви или
 2. половину добити из претходне године.
- (3) Исплаћивање привремене дивиденде одобрава надзорни одбор.

Враћање уплата без гаранције

Члан 172

- (1) Дионичари су дужни да врате све уплате које су примили од друштва супротно одредбама овог закона. Ако су их примили као дивиденде, обавеза да врате примљене уплате, постојаће само ако су знали или су били дужни да знају да су исплате извршене противно закону.
- (2) Уколико друштво није у могућности да оствари потраживања против дионичара из претходног става, та потраживања могу остварити повјериоци друштва, а уколико се над друштвом отвори стечајни поступак, та потраживања ће остварити стечајни управник.
- (3) Потраживања из овога члана застаријевају у року од пет (5) година од дана када су дионичари примили уплате из става 1 овог члана.

Исплата за услуге дионичара

Члан 173

Дионичари имају право на исплату за додатне услуге које су извршили у виду обавеза које су одређене у статуту и уколико статут предвиђа исплату, и за друге очекиване и неопходне услуге које се пружају на захтјев друштва, без обзира да ли је друштво остварило добит или не, под условом да су услуге извршене у доброј вјери и да исплата не прелази вриједност услуга.

Регистрација дионица

Члан 174

Члан брисан одредбама члана 5 Закона о измјенама Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“ број 34/07).

Пренос дионица

Члан 175

Дионице су неограничено преносиве, осим у случајевима утврђеним посебним законом и/или статутом друштва у складу са законом.

Заједничко власништво над дионицама

Члан 176

- (1) Уколико дионица припада неколицини дионичара, права која из те дионице проистичу врше се преко заједничког пуномоћника, чије име и адреса се достављају друштву.
- (2) Сви дионичари су солидарно одговорни за обавезе које проистичу из дионице.
- (3) Уколико друштво шаље обавјештења удруженим дионичарима који нису именовали заједничког заступника, довољно је да обавијести било ког од тих удружених дионичара.

Обрачунавање трајања власништва над дионицама

Члан 177

Ако је остваривање права која проистичу из дионице условљено дионичаревим власништвом над дионицом у одређеном трајању, вријеме трајања власништва над дионицом се обрачунава на основу приспијећа дионичаревог захтјева за издавањем или преносом дионице, који је поднесен друштву. У ову сврху, дионичару се урачунава вријеме трајања власништва његовог правног претходника, уколико је стекао дионицу без накнаде или подјелом заједничке имовине.

Поништавање дионица

Члан 178

- (1) Друштво може поништити дионице и замијенити изгубљене или уништене дионице. Уколико се поништај и замјена врше на основу захтјева дионичара, трошак сноси дионичар.
- (2) Уколико су права из дионице застарјела или на други начин престала као посљедица статусних промјена, ликвидације или друге промјене у правним односима, друштво може да поништи дионице које му нису биле поднесене упркос позиву да буду враћене на исправку, замјену или поништавање. Уколико је до престанка права дошло због промјене у номиналној вриједности дионица, дионице ће бити поништене, само уколико је номинална вриједност смањена како би се смањио удио у капиталу. Регистроване дионице не могу се поништавати из разлога што се промијенило име или адреса дионичара.
- (3) Позив за враћање дионице ради поништења и замјене шаље се препорученом поштом дионичару и објављује у Службеном гласнику. Поништене дионице се описују у позиву довољно детаљно, да би јавност у довољној мјери сазнала за поништење дионица.

- (4) Поништене дионице се замјењују новим, које се предају дионичарима или се депонују на чување, о чему ће се обавијестити регистар.

Замјена оштећених дионица

Члан 179

Члан брисан одредбама члана 7 Закона о измјенама Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“ број 34/07).

Нови лист с купонима

Члан 180

Члан брисан одредбама члана 7 Закона о измјенама Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“ број 34/07).

Стицање властитих дионица друштва

Члан 181

- (1) Друштво може стећи своје властите дионице само:
1. ако је стицање неопходно за спречавање будуће озбиљне штете;
 2. ако дионице треба да буду понуђене на продају запосленима у друштву или повезаном друштву;
 3. ако је стицање неопходно за давање накнаде дионичарима у складу са одредбама овог закона;
 4. ако је стицање бесплатно или
 5. је засновано на одлуци скупштине о повлачењу дионица у складу са одредбама о смањењу основног капитала.
- (2) Укупан номинални износ дионица стечених за потребе наведене у ставу 1 тачкама 1, 2 и 3 овог члана, не може заједно с властитим дионицама које је друштво већ имало у власништву, прећи једну десетину (1/10) вриједности основног капитала. Такво стицање властитих дионица је дозвољено, само ако друштво стиче дионице стварањем фонда за своје властите дионице без смањења основног капитала, односно фонда који према закону и статуту не може бити коришћен за исплате дионичарима. У случајевима наведеним у ставу 1 тачкама 1, 2 и 5 овог члана, стицање је дозвољено само ако је за дионице уплаћен укупан номинални износ или виши номинални износ од емитованог за те дионице.
- (3) У случају из става 1 тачке 1 овог члана, управа друштва ће на првој наредној сједници скупштине објавити разлоге и сврху стицања, број и номинални износ дионица, као и вриједност дионица. У случају из става 1 тачке 2 овог члана, дионице ће у року од једне године бити понуђене запосленима на продају.

Ништави послови

Члан 182

- (1) Правни посао којим друштво прибавља аванс или зајам за стицање дионица, ништав је. Ова одредба се неће примјењивати на послове финансијских организација у оквиру редовног обављања њихове дјелатности или на послове којима дионице стичу запослени у друштву или у повезаном друштву. Такви правни послови су ништави, ако друштво није у могућности да оснује фонд за своје дионице без смањења основног капитала или фонд који према закону или статуту не може бити коришћен за исплате дионичарима.
- (2) Правни посао између друштва и другог лица на основу којег би то лице имало право да стиче дионице друштва за рачун друштва или друштва у коме друштво посједује већину дионица такође ће бити ништав, ако би друштво на тај начин посредно стекло дионице супротно одредбама члана 181 овога закона.

Права која произлазе из властитих дионица

Члан 183

Из власништва над сопственим дионицама за друштво не произлазе никаква права.

Отуђивање и повлачење властитих дионица

Члан 184

Осим случајева из одредаба наредног члана, друштво које је стекло властите дионице супротно одредбама члана 181 овог закона, мора их отуђити у року од једне године од стицања, а у супротном дужно је да повуче дионице.

Стицање властитих дионица преко трећег лица

Члан 185

Свако лице које обавља дјелатност у своје име, али за рачун друштва може стећи или посједовати дионице друштва само ако је то допуштено одредбама члана 181 овог закона. Иста одредба ће се примјењивати и у случају када дионице друштва стекне друштво у којем друштво о коме се ради посједује већину дионица, као и у случају када дионице стиче или посједује треће лице које обавља дјелатност у своје име, а за рачун друштва у којем друштво о коме се ради посједује већину дионица. Ове дионице ће се при израчунавању укупног номиналног износа у складу са одредбама члана 181 става 2 овог закона, сматрати дионицама друштва. На захтјев друштва, треће лице или друштво ће продати те дионице друштву.

Узимање властитих дионица у залог

Члан 186

- (1) Дионице друштва које је друштво узело у залог у складу с члановима 181 и 185 овог закона сматрају се дионицама друштва. Финансијска организација може, у

оквиру редовног обављања своје дјелатности, узети сопствене дионице у залог до висине укупног номиналног износа наведеног у члану 181 ставу 2 овог закона.

- (2) Ако су властите дионице узете у залог у супротности са одредбама претходног става, стицање је ништаво ако номинални или виши емитовани износ дионица није уплаћен у цијелости. Главни посао из којег је проистекао залог је такође ништав, ако су дионице стечене супротно одредбама претходног става.

ОДЈЕЉАК 5: ОРГАНИ ДИОНИЧКОГ ДРУШТВА

ПОДОДЈЕЉАК 1: УПРАВА

Управа

Члан 187

- (1) Управа организује рад и руководи пословањем, заступа и представља дионичко друштво и одговара за законитост пословања.
- (2) Управа може имати једног (директор) или више чланова.
- (3) Састав и број чланова управе утврђује се статутом друштва. Ако управа има више чланова, један од њих ће бити именован за предсједника управе.
- (4) Члан управе може бити свако пословно способно физичко лице, осим:
1. лица које је током посљедњих пет (5) година осуђивано за кривично дјело из области привреде, радних односа, социјалне заштите, управљања природним богатствима, односно јавном или приватном имовином или лица које је током посљедње двије (2) године издржавало затворску казну за такво кривично дјело или
 2. лица коме је забрањено да се бави својим занимањем или му је то право одузето, за вријеме док траје забрана или суспензија.

Управљање пословима и одлучивање

Члан 188

- (1) Ако управа има више чланова, њене одлуке се усвајају већином гласова.
- (2) Статутом друштва се може одредити другачији начин одлучивања.
- (3) Сваки члан управе има један глас.
- (4) Статутом друштва се не може прописати да у случају разлике у мишљењима, глас једног одређеног члана или гласови одређених чланова управе преваладају

над већином. У случају неријешеног исхода гласања, одлучујући глас ће бити глас предсједника, ако статутом друштва није другачије одређено.

Заступање и представљање

Члан 189

- (1) Управа представља и заступа друштво.
- (2) Ако управа има више чланова, они заједнички заступају друштво, изузев ако статутом није другачије одређено. У том случају, изјава воље трећег лица учињена било којем члану управе је пуноважна.
- (3) Статут друштва или надзорни одбор, ако је тако предвиђено статутом друштва, може прописати да су само одређени чланови управе, односно одређени чланови управе заједно с прокуристом, овлашћени да заступају друштво.

Надлежност и дужности управе у односу на скупштину

Члан 190

Надлежност и дужности управе у односу на скупштину су:

1. на захтјев скупштине, припрема мјере из надлежности скупштине;
2. припрема уговоре и акте за чије доношење је потребна сагласност скупштине;
3. подноси предлоге скупштини;
4. спроводи одлуке које је усвојила скупштина.

Именовање и смјењивање управе

Члан 191

- (1) Надзорни одбор именује чланове и предсједника управе на период од највише пет (5) година, уз неограничену могућност поновног именовања. Поновно именовање се не може извршити раније од годину дана прије истека мандата.
- (2) Надзорни одбор може смијенити поједине чланове или предсједника управе:
 1. ако су прекршили стандарде понашања из члана 53 овога закона;
 2. ако не посједују способности за управљање пословима друштва или
 3. ако им скупштина изгласа неповјерење.
- (3) Ако надзорни одбор смијени члана или предсједника управе из разлога предвиђених у ставу 2 тачки 3 овог члана, смијењени члан или предсједник има право на накнаду у висини његове посљедње мјесечне плате за период не дужи од шест (6) мјесеци или до истека његовог мандата.

Именовање од стране Суда

Члан 192

Ако из било којег разлога један или више чланова управе нису именовани, њих ће по хитном поступку именовати Суд на захтјев заинтересованих страна. Мандат члана управе именованог од стране Суда истиче када се на његово мјесто именује нови члан у складу са статутом. Члан управе именован од стране Суда, има право на накнаду за извршене услуге и за све оправдане трошкове које је имао у обављању своје дужности.

Члан 193

- (1) Статутом друштва се може прописати да чланови управе имају право на удио у добити друштва.
- (2) Износ удјела се утврђује као проценат годишње добити друштва.

Накнаде и повластице чланова управе

Члан 194

- (1) При утврђивању укупних накнада и повластица за поједине чланове управе (плата, удио у добити, накнада трошкова, премије осигурања, провизије и друге повластице), надзорни одбор је одговоран, да укупан износ накнада и повластица, буде у складу са задацима које извршавају чланови управе и са финансијским стањем друштва.
- (2) Ако након утврђивања накнада и повластица чланова управе, друштво трпи губитке који пријете егзистенцији друштва и његовој економској позицији, надзорни одбор може да смањи износ накнада и повластица, у складу са условима одређеним у статуту.
- (3) Члан управе има право да раскине уговор по завршетку наредног тромјесечја, уз обавезу да о томе обавијести друштво најкасније два (2) мјесеца раније.

Забрана конкуренције

Члан 195

- (1) Члан управе се не може ни посредно ни непосредно, бавити профитабилним дјелатностима које спадају у подручје дјелатности друштва.
- (2) Уз сагласност надзорног одбора и уз обавезу да поступа савјесно, члан управе се може бавити профитабилним дјелатностима које не спадају у подручје дјелатности друштва.

Забрана давања зајма члановима управе и прокуристима

Члан 196

Друштво не може давати зајам члановима управе и прокуристима.

Подношење извјештаја надзорном одбору

Члан 197

- (1) Управа подноси надзорном одбору извјештаје о:
1. пословним плановима, питањима из области пословне политике и стратегије друштва;
 2. профитабилности послова друштва и нарочито, о профитабилности дионичког капитала друштва;
 3. пословању и нарочито, о пословном промету и финансијском стању друштва и
 4. пословима који би у значајној мјери могли утицати на рентабилност и платежну способност друштва.
- (2) Надзорни одбор такође може тражити извјештаје и о другим питањима важним за пословање друштва.
- (3) Управа надзорном одбору подноси нацрт годишњег извјештаја прије расправе у скупштини, у року одређеном статутом у складу са овим законом. Надзорни одбор даје мишљење о нацрту годишњег извјештаја и подноси га скупштини.
- (4) Надзорни одбор може у било које вријеме од управе да захтијева извјештај о питањима која утичу или могу утицати на пословање или финансијско стање друштва.
- (5) Извјештаји морају бити у складу с принципима тачности и вјеродостојности.

Обавезе управе у случају губитака, презадужености или платежне неспособности

Члан 198

- (1) Ако се током припреме годишњег или привременог обрачуна утврди да друштво послује с губитком, који износи најмање једну половину његовог основног капитала, управа ће у року од пет (5) радних дана од утврђивања губитка сазвати скупштину и обавијестити је о томе.
- (2) Ако се појаве околности које су законом предвиђене као разлог за покретање стечајног поступка, управа ће без одлагања, а најкасније у року од три (3) недјеље од појављивања тих околности, покренути поступак принудног поравнања или стечајни поступак.
- (3) Када наступи платежна неспособност или презадуженост друштва, управа ће обуставити све исплате, осим оних које су дозвољене законом, а које не доводе у привилегован положај, нити наносе штету одређеним повјериоцима.

Посебне дужности и обавезе управе

Члан 199

- (1) Чланови управе су дужни да управљају пословима друштва у складу са стандардима понашања из члана 53 овог закона и да штите пословне тајне друштва.
- (2) Чланови управе су солидарно одговорни за штету коју друштво претрпи, поступањем супротно обавезама из претходног става.
- (3) Чланови управе су такође солидарно одговорни за штете друштву, чак и када је надзорни одбор одобрио радњу, ако су поступањем супротно одредбама овог закона:
 1. улози враћени дионичарима;
 2. дионичарима исплаћене камате на њихове улоге;
 3. властите или друге дионице друштва уписане, стечене, узете у залог или повучене;
 4. дионице емитоване прије него што је уплаћен укупан номинални или већи емитовани износ;
 5. ако је извршена расподјела имовине друштва;
 6. извршене исплате након што је наступила платежна неспособност или презадуженост друштва или
 7. у вези са условним повећањем капитала, дионице емитоване супротно њиховој прописаној сврси или прије него што су у цијелости уплаћене њихове вриједности.
- (4) Друштво може одустати од захтјева за накнаду штете из овог члана, према члановима управе, ако се скупштина сагласи с таквим одустајањем и ако дионичари који посједују најмање једну десетину (1/10) дионица друштва, не уложе писмени приговор на одустајање од таквог захтјева.
- (5) Захтјев друштва за накнаду штете од стране чланова управе у складу са одредбама овог члана, могу реализовати повјериоци друштва који су претрпјели штету, ако то није учинило или није могло учинити само друштво.

Уговор с члановима управе

Члан 200

Уговором закљученим између члана управе и друштва, могу се утврдити и друга права и обавезе члана управе, осим оних прописаних овим законом.

Замјеници чланова управе

Члан 201

Одредбе овог закона које се односе на чланове управе, такође се примјењују и на њихове замјенике.

ПОДОДЈЕЉАК 2: НАДЗОРНИ ОДБОР

Обавеза избора надзорног одбора

Члан 202

- (1) Статутом друштва се може прописати да друштво има надзорни одбор.
- (2) Друштво је дужно да има надзорни одбор:
 1. ако је основни капитал друштва већи од 1.000.000 КМ или
 2. ако је просјечан годишњи број запослених у друштву већи од 250 или
 3. ако су дионице друштва регистроване на берзи или
 4. ако је број регистрованих дионичара већи од 100.
- (3) Ако друштво нема надзорни одбор, а овим законом и статутом друштва није другачије одређено, надлежности и обавезе надзорног одбора врши скупштина.

Број чланова надзорног одбора

Члан 203

- (1) Надзорни одбор има најмање три (3) члана.
- (2) Број чланова надзорног одбора се утврђује статутом друштва, у складу са овим законом.

Услови за чланове надзорног одбора

Члан 204

- (1) Члан надзорног одбора може бити свако пословно способно физичко лице.
- (2) Члан надзорног одбора не може бити:
 1. члан управе;
 2. лице које је члан надзорних одбора у пет (5) друштава;
 3. члан управе подружнице друштва;
 4. члан управе другог друштва у чијем надзорном одбору учествује и члан управе друштва о коме се ради или
 5. лице које према одредбама овог закона не може бити члан управе.

Избор чланова надзорног одбора

Члан 205

- (1) Предсједник и чланови надзорног одбора бирају се гласањем, при чему свакој дионици с правом гласа припада број гласова једнак у броју чланова надзорног одбора који се бирају, укључујући и предсједника.
- (2) Укупан број гласова који носи сваки гласачки листић распоређује се равномјерно на све кандидате чија имена су заокружена на истом листићу.
- (3) Кандидата који је добио највећи број гласова скупштина проглашава за предсједника, а кандидате са сљедећим највећим бројем добијених гласова проглашава за чланове надзорног одбора.

Мандат надзорног одбора

Члан 206

Чланови надзорног одбора се бирају на период од највише четири (4) године, а могу бити и поново изабрани.

Смјена чланова надзорног одбора

Члан 207

Скупштина може да смијени чланове надзорног одбора прије истека њиховог мандата, у складу са статутом. За одлуку о смјењивању потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа, осим ако статутом није предвиђена већа већина.

Именовање и смјењивање чланова од стране Суда

Члан 208

- (1) Ако надзорни одбор нема кворум због упражњених мјеста и не може да попуни упражњена мјеста и ако скупштина не може да формира кворум да би попунила та упражњена мјеста, упражњена мјеста ће бити попуњена именовањем од стране Суда на предлог управе, преосталих чланова надзорног одбора или дионичара који посједују најмање једну петину (1/5) основног капитала.
- (2) Ако постоје оправдани разлози, Суд ће смијенити члана надзорног одбора на основу захтјева надзорног одбора или дионичара који посједују дионице у износу од најмање једне петине (1/5) основног капитала.

Друга ограничења за чланове надзорног одбора

Члан 209

- (1) Поред лица наведених у члану 204 овог закона, замјеник члана управе, прокуриста или заступник друштва не могу бити чланови надзорног одбора.
- (2) Надзорни одбор може на период од највише једне (1) године, између својих чланова именовати замјеника за сваког члана управе који недостаје или је привремено одсутан. Поновно именовање је дозвољено само ако укупно трајање мандата није дуже од једне (1) године. Чланови надзорног одбора који обављају функције замјеника чланова управе, не могу истовремено извршавати задатке чланова надзорног одбора.

Објава промјена у надзорном одбору

Члан 210

Промјене чланова надзорног одбора објављују се у Службеном гласнику и пријављују у Регистар.

Функционисање

Члан 211

- (1) Надзорни одбор између својих чланова бира предсједника и најмање једног замјеника предсједника.
- (2) На сједницама надзорног одбора се воде записници које потписује предсједник.
- (3) Надзорни одбор може између својих чланова именовати једну или више комисија за припрему предлога одлука и за њихово спровођење. Комисија не може одлучивати о питањима која су у надлежности надзорног одбора.

Доношење одлука надзорног одбора

Члан 212

- (1) Сматраће се да надзорни одбор има кворум ако сједници присуствује најмање једна половина (1/2) његових чланова, осим ако статутом друштва није другачије одређено.
- (2) Усвајање одлука надзорног одбора телефонски, телеграфски, електронском поштом или употребом сличних техничких средстава је дозвољено, ако се томе не противи нико од чланова.
- (3) Одлуке надзорног одбора су пуноважне ако су одобрене већином гласова.
- (4) Члан надзорног одбора не може учествовати у гласању о стварима у којима има лични или финансијски интерес.

Учешће на сједницама

Члан 213

Лица која нису чланови надзорног одбора, не могу присуствовати сједницама надзорног одбора, изузев ако их надзорни одбор изричито позове.

Сазивање сједница

Члан 214

- (1) Сваки члан надзорног одбора или управе, може да затражи од предсједника надзорног одбора да сазове сједницу непосредно по изношењу разлога за одржавање сједнице. Сједница ће се одржати у року од двије (2) седмице од дана подношења захтјева.
- (2) Ако захтјев најмање два члана надзорног одбора није одобрен, они сами могу сазвати надзорни одбор и предложити дневни ред.

- (3) Свако сазивање сједнице мора бити обављено писменим обавјештењем свих чланова надзорног одбора.
- (4) Надзорни одбор се може састати када и ако је то неопходно за вођење свог посла, а мора се састати најмање једном сваких шест (6) мјесеци.

Надлежност надзорног одбора

Члан 215

- (1) Надзорни одбор врши надзор над пословањем друштва.
- (2) Надзорни одбор може да врши преглед и контролу књига и архива друштва, трезора, положених хартија од вриједности, испоруке робе и других ствари.
- (3) Надзорни одбор може сазвати скупштину.
- (4) Управљање пословима не може се пренијети на надзорни одбор. Статутом друштва може се утврдити да се одређена врста послова друштва може вршити само уз одобрење надзорног одбора. Ако надзорни одбор одбије да одобри посао који је предложила управа, управа може захтијевати да скупштина донесе одлуку о том питању. За одлуку о одобрењу потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа.

Заступање друштва у односу на управу

Члан 216

Предсједник надзорног одбора заступа друштво у односима са управом.

Накнада за обављање послова чланова надзорног одбора

Члан 217

Чланови надзорног одбора могу примати накнаду за своје услуге, укључујући и учешће у добити друштва, као и одређене повластице, ако је то одређено статутом друштва или одлуком скупштине. Укупан износ накнада исплаћених члановима, треба да буде у складу са задацима које извршавају чланови надзорног одбора и са финансијским стањем друштва.

Уговори с члановима надзорног одбора

Члан 218

За уговор између члана надзорног одбора и друштва, потребно је одобрење надзорног одбора. Уколико се уговор не одобри, члан надзорног одбора је дужан да врати све што је примио по основу таквог уговора.

Забрана давања позајмица члановима надзорног одбора

Члан 219

Друштво не може давати позајмице члановима надзорног одбора.

Дужности и обавезе надзорног одбора

Члан 220

На рад чланова надзорног одбора примјењују се одговарајуће одредбе члана 53 овог закона.

ПОДОДЈЕЉАК 3: ОДГОВОРНОСТ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

Одговорност

Члан 221

- (1) Већински дионичар или његов заступник који својим утицајем на друштво свјесно подстиче чланове управе или надзорног одбора, прокуристе или лице које има овлашћење у пословању друштва, да дјелују кршећи стандарде понашања из члана 53 овог закона, дужан је друштву и другим дионичарима да надокнади штету која је проистекла из таквог дјеловања.
- (2) Поред лица наведених у претходном ставу, чланови управе и надзорног одбора одговарају друштву и дионичарима за свако кршење стандарда понашања из члана 53 овог закона.
- (3) Осим чланова управе и надзорног одбора, свако друго лице које је свјесно учествовало у штетном понашању и из тога остварило корист за себе, одговорно је друштву и дионичарима који нису у томе учествовали, у висини износа остварене користи.
- (4) Ако друштво није у могућности да само оствари своја права на накнаду штете из овог члана, накнаду штете могу реализовати повјериоци друштва.

ПОДОДЈЕЉАК 4: СКУПШТИНА

1. НАДЛЕЖНОСТ И ОВЛАШЋЕЊА СКУПШТИНЕ

Опште одредбе

Члан 222

Дионичари своја права везана за рад друштва остварују у скупштини, уколико овим законом није другачије одређено. Чланови управе и надзорног одбора могу присуствовати скупштини и када нису дионичари.

Овлашћења скупштине

Члан 223

(1) Скупштина одлучује о:

1. расподјели добити по предлогу управе и на основу достављеног мишљења надзорног одбора;
2. годишњем извјештају по предлогу управе и на основу достављеног мишљења надзорног одбора;
3. именовању и смјени чланова надзорног одбора;
4. амандманима на статут друштва;
5. мјерама за повећање и смањење капитала;
6. престанку рада друштва и промјенама статуса (припајање, спајање и подјела);
7. другим питањима одређеним статутом друштва и законом.

(2) Скупштина не може доносити одлуке које се односе на управљање послом, осим:

1. у случају да то захтијева управа или
2. ако се ради о питањима из члана 215 става 4 овог закона.

(3) Ако друштво нема надзорни одбор, скупштина може именовати лице које ће вршити надзор над радом управе између сједница скупштине, како је то одређено у члану 215 ставовима 1 и 2 овог закона, а ради се о дјелатностима које обавља ревизор. Извјештај се подноси на првој наредној сједници скупштине.

2. САЗИВАЊЕ СКУПШТИНЕ

Опште одредбе

Члан 224

(1) Скупштина се сазива у случајевима одређеним овим законом или статутом друштва или када је одржавање скупштине од користи за друштво.

(2) Одлуку о сазивању скупштине доноси управа. Сазивање скупштине обавља се путем обавјештења које садржи назив и сједиште друштва, датум, вријеме и мјесто одржавања сједнице, потпун опис свих тачака дневног реда, услове за учешће у раду скупштине и поступак остваривања гласачких права. Такво обавјештење мора се објавити у средствима јавног информисања и најмање два (2) дневна листа доступна на подручју Брчко дистрикта БиХ, најкасније тридесет (30) дана прије датума одређеног за засједање скупштине.

- (3) Ако статутом друштва није другачије одређено, сједнице скупштине се одржавају у сједишту друштва.

Сазивање на захтјев мањине

Члан 225

- (1) Скупштина се сазива ако дионичари чији укупан износ дионица чини једну петину (1/5) или више основног капитала поднесу писмени захтјев и наведу сврху и разлоге за одржавање скупштине. Захтјев се подноси управи. Статутом друштва се могу утврдити други начини остваривања права на сазивање скупштине. По пријему таквог захтјева, управа сазива скупштину на начин предвиђен у члану 224 овог закона.
- (2) Ако управа не сазове скупштину у року од тридесет (30) дана од пријема таквог захтјева, дионичари који су поднијели захтјев могу сами сазвати скупштину.

Претходно обавјештење о сједници скупштине

Члан 226

- (1) Ако је одржавање скупштине заказано ван мјеста сједишта дионичког друштва, обавјештење из досадашњег члана 224 овог закона упућује се сваком дионичару препорученим писмом, телефаксом или електронском поштом на адресу из листе дионичара.
- (2) Осим објављивања и достављања обавјештења у складу са одредбама става 1 овог члана, дионичко друштво с великим бројем дионичара дужно је да обезбиједи додатно објављивање у случајевима, под условима и на начин утврђен прописима Комисије.

Најава дневног реда

Члан 227

- (1) Дневни ред сједнице скупштине саопштава се и објављује у обавјештењу о сједници.
- (2) Ако скупштина одлучује о амандману на статут друштва, текст предложеног амандмана се доставља дионичарима заједно са обавјештењем о сједници скупштине.
- (3) Ако је на дневном реду скупштине избор чланова надзорног одбора и ревизора, управа и надзорни одбор или сам надзорни одбор, у најави дневног реда, предлажу усвајање посебне одлука за сваку тачку дневног реда.

Подношење извјештаја дионичарима и члановима надзорног одбора

Члан 228

- (1) Управа ће у року од осам (8) дана од најаве сједнице скупштине, обавијестити финансијске организације и удружења дионичара, који су на посљедњој сједници

скупштине искористили своја гласачка права (или који захтијевају извјештај) о сазивању скупштине, дневном реду и предлозима дионичара, укључујући имена предлагача и мишљења управе.

- (2) Управа ће обавјештење наведено у претходном ставу упутити дионичарима који:
1. су захтјев у том смислу послали прије најаве сазивања скупштине или
 2. су регистровани у књизи дионичара, али чија бирачка права нису била искоришћена од стране било које финансијске организације на посљедњој сједници скупштине.
- (3) Сви чланови надзорног одбора имају право да траже од управе да им шаље извјештаје наведене у ставу 1 овог члана.
- (4) Сви регистровани дионичари и чланови надзорног одбора, могу тражити од управе да их писмено обавјештава о одлукама усвојеним на скупштини.

Предлози дионичара

Члан 229

- (1) Предлози дионичара се могу додати дневном реду сједнице скупштине и доставити дионичарима, у складу са овим чланом.
- (2) Предлог дионичара може бити разматран само ако га један (1) или више регистрованих дионичара, поднесу управи у року од десет (10) дана од дана објаве обавјештења о сазивању скупштине, уз образложење у прилогу таквог предлога и изјаву којом се потврђује да ће ти дионичари изнијети предлог на скупштини. Управа није дужна да дионичарима доставља предлог или његово образложење:
1. ако би његовим објављивањем управа починила кривично дјело;
 2. ако би предлог ако се усвоји, резултирао скупштинском одлуком којом се крши закон или статут друштва;
 3. ако се образложење предлога у својим битним дијеловима заснива на неоспорно нетачним информацијама или се може злоупотребити;
 4. ако је идентични предлог раније пријављен скупштини за исту сједницу;
 5. ако је идентичан предлог са истим образложењем током посљедњих пет (5) година разматран на најмање двије (2) сједнице скупштине и није био подржан од стране једне петине (1/5) заступљеног основног капитала на сједници;
 6. ако дионичар објави да неће присуствовати скупштини и да га нико неће заступати или
 7. ако је дионичар током посљедње двије (2) године, већ имао исти предлог који је био достављен дионичарима, али тај предлог није износио или није дозволио да се изнесе на сједници скупштине.
- (3) Управа није дужна да шаље образложење предлога ако садржи више од сто (100) ријечи.
- (4) Управа може у скраћеном облику да изложи више предлога дионичара који се односе на исту ствар.

Изборни предлози дионичара

Члан 230

На предлог дионичара који се односи на избор чланова управе или ревизора, сходно се примјењују одредбе претходног члана.

Обавјештавање финансијских и других организација

Члан 231

- (1) Финансијска организација која чува дионице друштва у својству старатеља или слична организација која води евиденцију за власнике дионица, без одлагања ће власницима дионица послати извјештај из члана 228 става 1 овог закона.
- (2) Ако финансијска организација намјерава да у скупштини искористи гласачко право дионица, обавјештава власнике дионица о својим предлозима за коришћење гласачког права у односу на поједине тачке дневног реда. Финансијска организација је обавезна да од сваког власника дионица затражи упутства за коришћење гласачког права, са упозорењем, да ће искористити гласачко право у складу са својим предлозима, уколико од власника дионица не прими благовремено другачије упутство.
- (3) Одредбе ставова 1 и 2 овог члана примјењују се и на обавезе удружења дионичара.

3. ЗАПИСНИК И ПРАВО НА ИНФОРМАЦИЈЕ

Списак учесника

Члан 232

- (1) Скупштина прави списак дионичара који присуствују или су заступани на сједници. Списак садржи име или назив, пребивалиште или сједиште дионичара, број дионица и њихову класу. Списак се прави на основу листе дионичара који су регистровани у централном регистру тридесет (30) дана прије дана одржавања скупштине.
- (2) Ако финансијска организација или удружење дионичара, користи право гласа на основу овлашћења дионичара и у његово име, у списку ће се навести број и класа дионица за које су добили овлашћење.
- (3) Ако лице у своје име користи гласачко право дионичара на основу овлашћења дионичара, у списку ће се навести број и класа тих дионица.
- (4) Списак, потписан од стране предсједавајућег, треба да буде дат на увид учесницима сједнице прије гласања.

Записник

Члан 233

- (1) Све предлоге изнесене на сједници скупштине и одлуке скупштине, уноси у записник, лице именовано од стране скупштине.
- (2) Записник обавезно садржи мјесто и датум одржавања сједнице, име лица које води записник, резултат гласања и изјаву предсједавајућег о усвојеним одлукама.
- (3) Уз записник се прилаже и списак учесника и потврда да је скупштина сазвана. Потврда о сазивању скупштине не мора бити приложена ако је то унесено у записник.
- (4) Управа ће у року од три (3) радна дана од закључења скупштине, доставити у Регистар примјерак записника, потписан од стране предсједавајућег и два дионичара која су била присутна на скупштини, заједно с прилозима.

Право дионичара на информације

Члан 234

- (1) Управа дионичарима доставља податке о пословима друштва, ако су такви подаци неопходни за разматрање питања на дневном реду.
- (2) Управа има право да ускрати информације само:
 1. ако би давање података по њеној основаној пословној процјени, нанијело озбиљну штету друштву или
 2. ако би објављивањем података било извршено кривично дјело, прекршај или би се кршили добри пословни обичаји.
- (3) Ако су подаци предати дионичару ван сједнице скупштине, такви подаци морају да се предају и другим дионичарима на њихов захтјев, чак и ако ти подаци нису неопходни за разматрање питања на дневном реду.
- (4) Дионичар којем су ускраћени подаци, може тражити да се његово питање и разлози за ускраћивање података унесу у записник.

Судско рјешење о праву на информације

Члан 235

Ако се дионичар не слаже са одлуком управе да му ускрати одређене информације, може у року од три (3) мјесеца од пријема такве одлуке, да затражи од Суда да донесе одлуку о том питању.

ОДЈЕЉАК 6: ГЛАСАЧКА ПРАВА

Кворум

Члан 236

- (1) Одлуке скупштине су пуноважне, ако су усвојене у присуству дионичара с правом гласа, чије дионице чине најмање једну петину ($1/5$) основног капитала друштва, осим ако је овим законом другачије одређено.
- (2) Ако на првој сједници није остварен кворум, предсједавајући скупштинског засједања одређује вријеме одржавања сљедеће сједнице. Управа је након тога дужна да пошаље позиве и да објави обавјештење о поновном сазивању скупштине на начин одређен у члану 224 овог закона, под условом да се позиви пошаљу и да обавјештење буде објављено, најкасније седам (7) дана прије сједнице скупштине. Одлуке усвојене на наредној сједници скупштине, сматрају се пуноважним без обзира на износ заступљених дионица с правом гласа.

Принцип просте већине

Члан 237

Одлуке скупштине морају бити усвојене већином гласова дионичара (проста већина), осим ако законом или статутом друштва није одређена већа већина или други услови.

Гласачко право

Члан 238

- (1) Гласачка права дионичара се остварују у складу с номиналним износом дионица. Статутом друштва се може одредити да се у дионице за гласање једног дионичара урачунавају и дионице које припадају другом дионичару. Ако је дионичар друштво, статутом друштва се може одредити да у његове дионице спадају и дионице контролисаног друштва или оне које припадају трећем лицу за рачун таквог друштва. Ограничења се не могу одредити индивидуалним дионичарима.
- (2) Гласачко право се добија након што се уписана вриједност дионице уплати у цијелости. Статутом друштва се може одредити да се право гласа добија након што се за дионице уплати законски или већи износ најмање вриједности улога. У овом случају уплаћивање најмање вриједности улога обезбјеђује један глас. У случају уплате већег износа улога, однос између гласачких права се утврђује у складу с висином износа уплаћених улога. Дијелови гласа се узимају у обзир само ако могу да формирају један глас.
- (3) Статутом друштва се не може одредити да се одредбе става 2 овог члана, примјењују на одређене категорије дионичара или на одређене класе дионица.
- (4) Дионичар који је заложио своју дионицу остварује право гласа из дионице. Ако је повјерилац коме је дионица заложена регистрован као лице које води евиденцију о дионици, повјерилац ће дионичару на његов захтјев издати пуномоћ.
- (5) Гласачко право се може остваривати на основу пуномоћи. Пуномоћ се даје у писменој форми и депонује се у друштву.

(6) Начин остваривања гласачког права може бити одређен статутом друштва.

Остваривање гласачких права преко финансијских и других организација и лица

Члан 239

- (1) Финансијска организација може остваривати или пренијети остваривање гласачког права на регистроване дионице, само на основу писменог овлашћења датог у ту сврху.
- (2) Овлашћење финансијској организацији може бити дато на период од највише петнаест (15) мјесеци и може се опозвати у било које вријеме.
- (3) Финансијска организација може овластити лица која нису њени запослени да користе овлашћење дионичара, само ако овлашћење дионичара то изричито дозвољава.
- (4) Финансијска организација која остварује гласачко право у име дионичара и са његовим овлашћењем, депонује у друштво исправу о овлашћењу.
- (5) Ако дионичар није дао упутства финансијској организацији у погледу остваривања гласачких права, финансијска организација ће гласачко право користити у складу са својим предлозима о којима је претходно обавијестила дионичара, осим када основано може претпоставити да би дионичар одобрио њену одлуку да је знао право стање ствари.
- (6) Финансијска организација не може користити гласачко право супротно упутствима дионичара или супротно својим предлозима у случају када дионичар није дао упутства.
- (7) Одредбе овог члана ће се сходно примјењивати на друга лица која остварују гласачко право у име дионичара и с његовим овлашћењем.
- (8) Обавезе финансијске организације и других који користе гласачко право у име дионичара и с његовим овлашћењем, не могу се искључити нити ограничити.

Ускраћивање гласачког права

Члан 240

- (1) Дионичар не може користити гласачко право, ако се одлука скупштине односи на његово ослобођење од испуњења одређене обавезе. Нико нема право да користи гласачко право у случајевима у којима ни сам дионичар нема право да га користи.
- (2) Споразум којим се дионичар обавезује да гласачко право користи по упутствима друштва, надзорног одбора или подружнице друштва, ништав је. Такође је ништав и споразум којим се дионичар обавезује да увијек гласа за предлоге управе или надзорног одбора.

Гласање о изборним предлозима дионичара

Члан 241

Ако дионичар скупштини поднесе формални предлог за избор чланова надзорног одбора, о његовом предлогу ће се расправљати и одлучити прије разматрања предлога надзорног одбора, ако то траже дионичари чији укупан износ дионица чини најмање једну десетину (1/10) заступљеног основног капитала.

ПОДОДЈЕЉАК 1: ПОСЕБНЕ ОДЛУКЕ

Одвојене сједнице и посебно гласање

Члан 242

- (1) Посебне одлуке дионичара, како је то одређено овим законом и статутом друштва, разматрају се и о њима се обавља одвојено гласање, на општој или одвојеној сједници скупштине дионичара. Одредбе о скупштини ће се на одговарајући начин примјењивати на сазивање одвојене сједнице, учешће у њеном раду и право на информације везане за сједницу, а одредбе које се односе на доношење скупштинских одлука ће се примјењивати на посебне одлуке.
- (2) Ако дионичари чија гласачка права износе најмање једну десетину (1/10) укупних гласачких права, то захтијевају, доношење посебне одлуке се разматра на одвојеној сједници или након посебног објављивања питања које ће се разматрати.

ПОДОДЈЕЉАК 2: ДИОНИЦЕ БЕЗ ПРАВА ГЛАСА

Привилеговане дионице без права гласа

Члан 243

Привилеговане дионице дају дионичару сва права која носе дионице. Статутом друштва се може одредити да привилеговане дионице немају право гласа, осим у случајевима предвиђеним у члановима 244 и 245 овог закона.

Гласачко право привилегованих дионичара

Члан 244

Ако износ обавеза на привилеговану дионицу није уплаћен у року од једне године или је у току једне године уплаћен само дјелимично, а остатак није уплаћен током наредне године, власници привилегованих дионица ће имати право гласа све док се

заостале обавезе не измире. У овом случају ће привилеговане дионице бити узете у обзир у обрачуноу основног капитала, као што је прописано овим законом или статутом друштва.

Право гласања о посебним питањима која се односе на привилеговане дионице

Члан 245

- (1) Свако ограничење или укидање права првенства, одређених статутом друштва за привилеговане дионице, биће пуноважно, само ако на то пристану власници привилегованих дионица.
- (2) Ако се статутом друштва не одреди другачије, сагласност власника привилегованих дионица је потребна за усвајање одлуке о емисији привилегованих дионица које у расподјели добити или ликвидацији имовине друштва, имају предност или су једнаке постојећим привилегованим дионицама без права гласа.
- (3) О сваком питању из ставова 1 и 2 овог члана, одлучује се на основу одвојеног гласања власника привилегованих дионица, а за одлуку је потребна двотрећинска (2/3) већина заступљених привилегованих дионица.
- (4) Ако је првенство привилегованих дионица овим ограничено или укинато, такве дионице ће носити право гласа.

ОДЈЕЉАК 7: АМАНДМАНИ НА СТАТУТ ДРУШТВА И СМАЊЕЊЕ ИЛИ ПОВЕЋАЊЕ ДИОНИЧКОГ КАПИТАЛА

ПОДОДЈЕЉАК 1: АМАНДМАНИ НА СТАТУТ ДРУШТВА

Одлука скупштине

Члан 246

- (1) Статут друштва се може измијенити или допунити само одлуком скупштине.
- (2) За одлуку скупштине о измјенама и допунама статута, потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа. Статутом друштва се може одредити и другачија сразмјера, с тим да удио потребан за доношење одлуке, мора да чини већину у односу на заступљене дионице с правом гласа. Статутом се такође могу одредити и други услови.
- (3) Ако би се амандманом промијенио постојећи однос између више класа дионица на штету једне класе дионица, пуноважност такве одлуке ће зависити од сагласности дионичара који су погођени промјеном. Такви дионичари доносе посебну одлуку о сагласности, а за усвајање такве одлуке потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица.

Сагласност на повећане обавезе и ограничење преноса дионица

Члан 247

- (1) За одлуку о измјенама и допунама статута друштва, којом се свим или само неким дионичарима намећу обавезе додатног улога у основном капиталу или друге обавезе, неопходна је сагласност свих заинтересованих дионичара.
- (2) Одредба из претходног става се такође примјењује и на одлуку о сагласности друштва за пренос дионица друштва.

Упис амандмана статута друштва у Регистар

Члан 248

- (1) Управа пријављује амандмане статута друштва за упис у Регистар. Уз пријаву се прилаже и коначни текст статута друштва, са изјавом управе да су измјене и допуне одредаба статута у складу са одлуком о измјенама и допунама статута друштва. Ако је за амандман на статут друштва, неопходно одобрење надлежног органа, тај документ се прилаже уз пријаву.
- (2) Ако се амандманом не мијења неки од података наведених у члану 157 овог закона, довољно је упућивање на већ депоноване исправе у Регистру. Ако се амандмани односе на одредбе статута друштва, које се у складу с чланом 149 овог закона, морају објавити, објавиће се и садржај тих амандмана.
- (3) Амандмани на статут друштва ступају на снагу наредног дана од дана објављивања.

ПОДОДЈЕЉАК 2: МЈЕРЕ ЗА ПОВЕЋАЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА

1. ПОВЕЋАЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА КРОЗ УЛОГЕ

Услови

Члан 249

- (1) За одлуку о повећању основног капитала путем улога, потребна је двотрећинска већина (2/3) заступљених дионица с правом гласа. За емитовање привилегованих дионица без права гласа, статутом друштва се може одредити већа већина у односу на удио у основном капиталу, као и други услови.
- (2) Основни капитал се може повећати само емисијом нових дионица.
- (3) Ако постоји више класа дионица, за одлуку скупштине потребна је сагласност власника свих класа дионица. За одлуку дионичара сваке класе дионица, потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица.

- (4) Ако је вриједност дионица нове емисије већа од номиналне вриједности, одлуком о повећању основног капитала утврђује се најнижи износ дијела цијене дионице који се уплаћује одмах.
- (5) Основни капитал се не може повећати све док претходно доспјели улози нису уплаћени у цијелости, изузев ако се ради о једној двадесетини (1/20) неуплаћеног дијела.

Повећање основног капитала улозима у стварима и правима

Члан 250

- (1) Ако се основни капитал повећава улозима у стварима и правима, одлуком о повећању основног капитала утврђује се предмет улога, лице од којег ће га друштво прибавити и номинална вриједност дионица којом се гарантује улог.
- (2) Повећање основног капитала неновчаним улозима подлијеже контроли једног или више ревизора и одговарајућој примјени одредаба чланова 153, 154 и 155 овог закона.
- (3) Суд може одбити упис у Регистар повећања основног капитала, ако је вриједност улога у стварима и правима, знатно мања од номиналне вриједности дионица које треба да се емитују у замјену за улог.

Упис одлуке у Регистар

Члан 251

- (1) Управа и предсједник надзорног одбора пријављују одлуку о повећању основног капитала за упис у Регистар. Пријава садржи и извјештај ревизора о контроли улога у стварима и правима.
- (2) Пријава такође садржи податке о улозима у основни капитал који нису уплаћени, као и разлоге за неплаћање.

Упис нових дионица

Члан 252

- (1) Нове дионице се уписују уз писмену изјаву (потврда о упису) која садржи улог означен бројем, номиналну вриједност и ако је емитовано више класа дионица, класу дионице. Потврда о упису се издаје у два примјерка. Она треба да садржи:
 1. датум усвајања одлуке о повећању основног капитала;
 2. вриједност дионица нове емисије, износ уплата и додатне обавезе,
 3. податке из члана 250 става 1 овог закона и ако је емитовано више класа дионица, укупну номиналну вриједност сваке класе дионица и
 4. вријеме када ће упис постати необавезујући, ако до тог времена повећање основног капитала није уписано у Регистар.

- (2) Потврде које не садрже комплетне податке из претходног става, немају правног дејства.
- (3) Ограничење које није утврђено у потврди о упису, нема правно дејство на друштво.

Право прече куповине нових дионица

Члан 253

- (1) Постојећи дионичари имају право прече куповине код уписа нових дионица, сразмјерно њиховим постојећим удјелима у основном капиталу, само ако се улози за нове дионице уплаћују у новцу. Ово право се остварује у року од петнаест (15) дана од обавјештења о том праву.
- (2) Управа ће објавити обавјештење о вриједности дионица нове емисије и рок за остваривање права прече куповине у најмање два дневна листа доступна на подручју Брчко дистрикта БиХ најкасније тридесет (30) дана прије истека рока за коришћење тог права.
- (3) Право прече куповине може бити дјелимично или у цијелости ускраћено у одлуци о повећању основног капитала. За одлуку о ускраћивању права прече куповине, потребна је двотрећинска већина (2/3) заступљених дионица са правом гласа. Статутом друштва може се одредити и друга већина, као и други услови.
- (4) Одлука о потпуном или дјелимичном ускраћивању права прече куповине може бити усвојена, само ако је обавјештење за сједницу скупштине извршено у складу са одредбом из члана 227 става 1 овог закона. Управа ће скупштини поднијети писмени извјештај о разлозима за потпуно или дјелимично ускраћивање права прече куповине, заједно са образложењем предложене вриједности дионица нове емисије.
- (5) Право прече куповине се неће сматрати ускраћеним, ако је након усвајања одлуке друштво емитовало дионице за финансијску организацију или друго лице које подлијеже обавези да их понуди дионичарима. Управа ће у публикацијама друштва објавити понуду финансијске организације са упутством за уплаћивање дионица и роком за прихватање понуде.

Упис повећања основног капитала у Регистар

Члан 254

- (1) Управа и предсједник надзорног одбора пријављују одлуку о повећању основног капитала за упис у Регистар.
- (2) Пријава за упис у Регистар подлијеже примјени одредаба члана 157 става 1 овог закона.
- (3) Уз пријаву се прилажу:
 1. два (2) примјерка потврде о упису и списак уписника потписан од стране управе, с назнаком дионица сваког уписника и уплатама које је извршио;

2. уговори на којима се заснивају подаци из члана 250 овог закона или уговори који су закључени њихово извршење, ако се основни капитал повећава улозима у стварима и правима;
3. обрачун трошкова које ће друштво имати при емисији нових дионица; и
4. дозвола надлежног органа за повећање основног капитала, ако је одређено законом или другим прописом.

(4) Оригинали или овјерене копије поднесених исправа депонују се у Регистру.

Датум пуноважности повећања основног капитала

Члан 255

Повећање основног капитала постаје пуноважно на дан уписа у Регистар.

Објављивање обавјештења

Члан 256

Обавјештење о регистровању повећања основног капитала, објављује се и садржи, поред података о регистровању, назнаку вриједности дионица нове емисије, податке о повећању основног капитала улозима у стварима и правима и извјештај ревизора о вриједности тих улога.

При објављивању таквих података, довољно је упућивање на исправе које су већ депоноване у Регистар.

Забрана емитовања дионица прије уписа

Члан 257

Права на нове дионице се не могу преносити прије уписа повећања основног капитала у Регистар, нити се прије уписа у Регистар може да врши емисија нових дионица. Дионице емитоване прије уписа су ништаве. Емитенти дионица су солидарно одговорни дионичарима за штету која проистекне из такве преурађене емисије.

2. УСЛОВНО ПОВЕЋАЊЕ ДИОНИЧКОГ КАПИТАЛА

Услови

Члан 258

(1) Скупштина може донијети одлуку о условном повећању основног капитала у циљу:

1. да обезбиједи остваривање права власника обвезница да их замијене за дионице, или остваривање права првенства при куповини нових дионица;
 2. припреме за припајање или спајање друштава или
 3. да омогући запосленима да остваре своје право на добијање нових дионица у замјену за примања, на која имају право на основу учешћа у добити које им гарантује друштво.
- (2) Номинална вриједност условно повећаног основног капитала не може бити већа од половине вриједности основног капитала, у вријеме усвајања одлуке о условном повећању основног капитала.
- (3) Одлука скупштине која је усвојена противно одредбама претходног става је ништава.
- (4) Одредбе овог закона које се односе на право прече куповине при куповини нових дионица, сходно се примјењују и на емитовање нових замјењивих обвезница.

Правоснажност одлуке

Члан 259

- (1) За одлуку о условном повећању основног капитала потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа. Статутом друштва могу се одредити већа већина, други услови и сагласност у складу с чланом 249 ставом 3 овог закона.
- (2) У одлуци се такође наводе:
1. сврха условног повећања основног капитала;
 2. овлашћени предлагачи и
 3. вриједност дионица нове емисије или критеријуми за њихово обрачунавање.

Условно повећање капитала улозима у стварима и правима

Члан 260

- (1) У случају улога у стварима и правима, одлуком о условном повећању основног капитала утврђује се улог, лице од којег друштво треба да га прибави и номинална вриједност дионица које ће се емитовати у замјену за улог. Одлука ће бити усвојена само ако је прибављање улога у стварима и правима објављено у складу с чланом 227 ставом 1 овог закона.
- (2) Новчана потраживања на која запослени у друштву имају право на основу учешћа у добити и замјењиве обвезнице додијелене у замјену за дионице, неће се сматрати улозима у стварима и правима.

- (3) Повећање основног капитала улозима у стварима и правима, подлијеже контроли једног или више ревизора и одговарајућој примјени одредаба чланова 153, 154 и 155 овог закона.
- (4) Суд ће одбити упис у Регистар, ако је вриједност улога у стварима и правима знатно мања од номиналне вриједности дионица, које треба да буду емитоване у замјену за улог у стварима и правима.

Упис одлуке о условном повећању у Регистар

Члан 261

- (1) Управа пријављује одлуку о условном повећању основног капитала за упис у Регистар.
- (2) Уз пријаву се прилажу:
1. закључени уговори о прибављању улога и ако је повећање основног капитала извршено улозима у стварима и правима, извјештај о контроли тих улога;
 2. обрачун трошкова које ће друштво имати при емисији дионица и
 3. дозвола надлежног органа за повећање основног капитала, ако је то прописано.
- (3) Оригинали или овјерене копије докумената депонују се у Регистар.

Обавјештење о регистравању

Члан 262

Пријава за упис у Регистар условног повећања основног капитала, треба да садржи податке одређене у члану 259 ставу 2 овог закона и податке захтијеване у складу с чланом 260 овог закона, ако је условно повећање извршено улозима у стварима и правима и податке о контроли таквих улога. За податке захтијеване у складу с чланом 260 овог закона довољно је упућивање на већ депоноване исправе у Регистру.

Забрана емитовања дионица

Члан 263

Дионице се не могу емитовати нити дионичар може остварити своје право прече куповине нових дионица, прије уписа одлуке о условном повећању капитала у Регистар. Дионице емитоване прије регистравања ће бити ништаве. Емитенти ће бити солидарно одговорни дионичарима за штету која проистекне из такве емисије.

Изјава о остваривању права прече куповине

Члан 264

- (1) Право прече куповине се остварује путем писмене изјаве која се издаје у два (2) примјерка. Изјава треба да садржи податке о улогу означеним бројем, номиналну вриједност и ако је емитовано више класа дионица, класу дионица, податке захтијеване у складу с чланом 259 ставом 2 овог закона, ако се ради о улогу у стварима и правима и датум када је одлука о условном повећању основног капитала усвојена.
- (2) Изјава из претходног става ће имати исту снагу као и изјава о упису. Изјаве чији садржај није у складу са одредбама претходног става или садрже ограничења у односу на обавезе дионичара, ништаве су.
- (3) Ниједно ограничење које није наведено у изјави, нема правног дејства у односу на друштво.

Емисија дионица

Члан 265

- (1) Управа може да врши емисију дионица само за ону сврху која је одређена у одлуци о повећању основног капитала и након што су дионице уплаћене у цијелости.
- (2) Управа може да врши емисију дионица у замјену за замјењиве обвезнице, само ако се разлика између вриједности издатих обвезница и веће номиналне вриједности дионица које треба да буду емитоване за те обвезнице, може намирити из средстава која се могу користити за ту сврху или додатном уплатом власника замјењивих обвезница.

Пуноважност условног повећања основног капитала

Члан 266

Условно повећање основног капитала сматра се закљученим емитовањем дионица.

Упис одлуке о повећању капитала у Регистар

Члан 267

- (1) Управа пријављује за упис у Регистар, укупан износ условно повећаног капитала, у року од тридесет (30) дана након издавања дионица.
- (2) Уз пријаву се прилаже и копија потврде о упису и списак лица која су користила право пречег уписа или право на замјену обвезница. У списак се појединачно наводе дионице сваког дионичара и износи који су им исплаћени.
- (3) Управа наводи у пријави да су дионице издате само у сврху одређену одлуком о условном повећању капитала и не прије исплате укупног износа за дионице.
- (4) Оригинал и овјерене копије приложене документације депонују се у Регистар.

3. ОДОБРЕНИ КАПИТАЛ

Услови

Члан 268

- (1) Управа може у складу са статутом бити овлашћена, да у року од највише пет (5) година по упису друштва у Регистар, повећа основни капитал до одређеног номиналног износа (одобрени капитал), путем емисије нових дионица.
- (2) За одлуку о повећању потребна је сагласност двотрећинске (2/3) већине заступљених дионица с правом гласа. Статутом се могу прописати квалификована већина, други услови и одобрење из члана 249 става 3 овог закона.
- (3) Износ одобреног капитала, не може бити већи од једне половине (1/2) капитала, у моменту издавања овлашћења. Издавање нових дионица одобрава надзорни одбор.
- (4) Статутом може бити одређено да нове дионице буду издате и запосленима у предузећу.

Емитовање нових дионица

Члан 269

- (1) Ако овим законом није другачије одређено, приликом емитовања нових дионица примјењују се одредбе чланова 252 до 257 овог закона. Нове дионице емитују се на основу овлашћења, без посебне одлуке скупштине.
- (2) Овлашћење може да садржи право управе да искључи право прече куповине нових дионица. На овлашћење засновано на основу измјена и допуна статута, сходно се примјењују одредбе члана 253 става 4 овог закона.
- (3) Нове дионице се не могу емитовати, док се у потпуности не исплате доспјеле обавезе за претходно емитовани основни капитал. У обавјештењу о закључењу повећања основног капитала, наводе се обавезе за претходно емитован основни капитал, које нису плаћене и разлози неплаћања.
- (4) Одредбе претходног става, не примјењују се у случају када се дионице издају запосленима у предузећу.

Услови за емитовање дионица

Члан 270

- (1) Сврху и услове емитовања нових дионица утврђује управа, а сагласност даје надзорни одбор. Сагласност надзорног одбора је потребна и када управа доноси одлуку из члана 269 става 2 овог закона, која се односи на искључење права прече куповине нових дионица.

- (2) Ако постоје привилеговане дионице без права гласа, привилеговане дионице које имају првенство или су истог ранга с њима у расподјели добити или имовине друштва, могу бити издате само ако је утврђено овлашћењем.

Емитовање дионица за улоге у стварима и правима

Члан 271

- (1) За емитовање дионица по основу улога у стварима и правима, овлашћење и сагласност даје надзорни одбор.
- (2) У случају да скупштина није именовала ревизора, управа, ако то није дефинисано у овлашћењу, утврђује износ дионица које се издају у замјену за улог у стварима и правима, и то наводи у пријави за упис.
- (3) Издавање дионица у замјену за улоге у стварима и правима, контролише један или више ревизора, у складу са одредбама чланова 153, 154 и 155 овог закона.
- (4) Суд ће одбити упис у Регистар ако је вриједност улога у стварима и правима, знатно испод номиналног износа дионица које су обезбијеђене за тај улог.

Уговори о улозима у стварима и правима закључени прије уписа друштва у Регистар

Члан 272

Ако су прије уписа друштва у Регистар закључени уговори у којима се утврђује обавеза да ће улози за одобрени капитал бити у виду ствари и права, статут ће садржати одредбе о стицању тих улога.

4. ПОВЕЋАЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА ИЗ СРЕДСТАВА ДРУШТВА

Услови

Члан 273

- (1) Скупштина може донијети одлуку да се основни капитал повећа претварањем резерви и нерасподијељене добити у основни капитал.
- (2) Приликом доношења ове одлуке сходно се примјењује члан 249 став 1 и члан 251 став 1 овог закона.
- (3) Одлука о повећању капитала може бити донесена тек након усвајања годишњег извјештаја за претходну финансијску годину.

Претварање резерви и добити

Члан 274

- (1) Резерве и нерасподијељена добит која треба да се претвори у основни капитал приказује се у посљедњем годишњем завршном рачуну. Резерве могу бити претворене у основни капитал ако износе више од једне десетине (1/10) постојећег основног капитала или у већем дијелу, који је предвиђен у статуту.
- (2) Резерве и нерасподијељена добит не могу бити претворени у основни капитал, ако годишњи завршни рачун на основу кога се заснивају резерве и нерасподијељена добит, показује губитак, у који се сврставају и пренесени дугови.

Годишњи завршни рачун као основа

Члан 275

- (1) Одлука из члана 273 заснива се на посљедњем годишњем завршном рачуну, који мора бити прегледан од стране ревизора.
- (2) Уколико скупштина није именовала другог ревизора, ревизију ће извршити лице које је скупштина изабрала да изврши ревизију посљедњих годишњих завршних рачуна или ће ревизора именовати Суд.

Упис одлуке

Члан 276

- (1) Пријава за упис одлуке у Регистар садржи биланс на основу којег је повећан основни капитал, извјештај и мишљење овлашћеног ревизора и посљедњи годишњи завршни рачун, ако претходно нису поднесени. Подносиоци пријаве подносе Суду изјаву да од дана сачињавања годишњег завршног рачуна до дана подношења молбе, није дошло до смањења имовине, које би било у супротности са повећањем основног капитала, ако се о повећању мора одлучити на дан подношења молбе.
- (2) Суд ће уписати одлуку у Регистар, ако је периодични обрачун, на којем се заснива повећање основног капитала, прегледан од стране ревизора, најкасније осам (8) мјесеци прије подношења пријаве и уколико се Суду достави изјава из претходног става.
- (3) Уз упис одлуке у Регистар, назначава се да је повећање основног капитала наступило из средстава друштва.

Ступање на снагу повећања основног капитала

Члан 277

- (1) Сматраће се да је основни капитал повећан уписом одлуке о повећању основног капитала у Регистар.

- (2) Уписом одлуке из претходног става у Регистар, сматраће се да су нове дионице уплаћене у потпуности.

Корисници повећања основног капитала

Члан 278

Од дана ступања на снагу повећања капитала, дионичари имају право на нове дионице, и то сразмјерно својим удјелима у постојећем капиталу друштва. Другачија одлука скупштине, неће имати правно дејство.

Дјелимична права

Члан 279

- (1) Ако приликом повећања капитала постојећи удио дионичара у основном капиталу износи само дио нове дионице, могуће је пренијети и наслиједити овако дјелимично право независно.
- (2) Права која се односе на нове дионице, укључујући и право на предају дионице, могу се користити ако дјелимична права, која када се комбинују сачињавају цијело право концентрисано у рукама једног дионичара или ако неколико дионичара удруже своја дјелимична права да сачињавају једну дионицу.

Обавјештење дионичарима

Члан 280

- (1) Управа је дужна да по упису одлуке о повећању основног капитала у Регистар одмах обавијести дионичара да преузме нове дионице. Обавјештење се објављује а садржи сљедеће податке:
1. износ за који се повећава основни капитал;
 2. однос између нових и старих дионица.
- (2) Обавјештење садржи напомену да друштво задржава право да у име дионичара прода дионице, које дионичар не преузме у року од једне (1) године након објављивања обавјештења и након што је био три пута упозорен.
- (3) Након истека једне (1) године од објављивања обавјештења, друштво ће јавно објавити да намјерава да прода непреузете дионице. Упозорење се објављује у Службеном гласнику три пута у интервалима од најмање мјесец дана. Посљедње упозорење објављује се прије истека периода од осамнаест (18) мјесеци од дана објављивања обавјештења из првог става.
- (4) Након истека једне (1) године од објављивања обавјештења, друштво ће продати непреузете дионице за рачун дионичара по званичној берзанској цијени преко

берзанског брокера или ако не постоји берзанска цијена дионице ће бити продате на јавној лицитацији. Приликом претходно наведених радњи сходно се примјењује члан 291 став 4 овог закона.

- (5) Одредбе претходног става сходно се примјењују на друштва која до тада нису издавала дионице.

Дионице друштва и дјелимично плаћене дионице

Члан 281

- (1) Дионице које су у власништву друштва учествују у повећању основног капитала.
- (2) Кад се ради о дјелимично плаћеним дионицама, повећање номиналног износа дионица утиче на повећање основног капитала. Ако постоје и дјелимично плаћене дионице и потпуно плаћене дионице, на повећање основног капитала у случају потпуно плаћених дионица утиче повећање номиналног износа дионица или издавање нових дионица. У одлуци о повећању основног капитала наводи се начин повећања. Ако је основни капитал повећан повећањем номиналног износа дионица, повећање ће бити од утицаја, тако да износи који не могу бити покривени оваквим повећањем, неће имати утицаја на дионице.

Заштита права дионичара и трећих лица

Члан 282

- (1) Веза између права која носе дионице не мијењају се повећањем основног капитала.
- (2) Ако се индивидуална права која носе дјелимично плаћене дионице, утврђују учешћем по плаћеној дионици, дионичари ће уживати ова права док не исплате заостале улоге, сразмјерно нивоу плаћеног улога, повећаног за проценат повећања основног капитала. Накнадне уплате сразмјерно увећавају ова права.

Почетак подјеле добити

Члан 283

- (1) Уколико није другачије прописано, новим дионицама учествује се у добити оствареној у пословној години у којој је усвојена одлука о повећању основног капитала.
- (2) Одлуком о повећању капитала може се утврдити да се новим дионицама учествује у добити оствареној у пословној години прије доношења одлуке о повећању основног капитала. У овом случају одлука о повећању основног капитала доноси се прије одлуке о расподјели добити остварене у посљедњој пословној години. Одлука о расподјели добити ступа на снагу тек пошто се повећа основни капитал.

- (3) Одлука о повећању основног капитала из средстава друштва и одлука о расподјели добити су ништаве, ако одлука о повећању основног капитала није уписана у Регистар у року од три (3) мјесеца након њеног усвајања. Овај рок не тече док је у току поступак у коме се утврђује ништавост одлуке и док је у току поступак добијања сагласности надлежног органа, уколико је сагласност потребна за повећање основног капитала.

Условни капитал

Члан 284

Условни капитал се повећава сразмјерно повећању основног капитала. Ако је одлука о условном капиталу донесена да би се обезбиједила права власника замјењивих обвезница, оснива се посебан фонд, да би се покрила разлика између издате вриједности обвезница и веће укупне номиналне вриједности дионица, које се обезбјеђују тим обвезницама, уколико није постигнут споразум да разлику покрију власници обвезница прије размјене обвезница.

Забрана емитовања дионица

Члан 285

Нове и прелазне дионице не могу бити емитоване, ако одлука о повећању основног капитала није уписана у Регистар.

5. ЗАМЈЕЊИВЕ ОБВЕЗНИЦЕ И ОБВЕЗНИЦЕ КОЈЕ ДАЈУ ПРАВО НА ДИВИДЕНДУ

Емитовање обвезница

Члан 286

- (1) Обвезнице чији власник има право да их замијени за дионице (замјењиве обвезнице) или које власнику дају право првенства при куповини дионица, као и обвезнице по којима је право њеног власника повезано са дивидендом дионичара (обвезнице које дају право на дивиденду), могу бити емитоване само на основу одлуке скупштине. За одлуку је потребна двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа. Статутом се може предвидјети другачија већина, други услови и одобрење из члана 249 става 3 овог закона.
- (2) Овлашћење управе да емитује замјењиве обвезнице, односно обвезнице које дају право на дивиденду, може бити издато за период од највише пет (5) година. Управа је дужна да одлуку о емитовању замјењивих обвезница, односно обвезница које дају право на дивиденду, пријави за упис у Регистар. Обавјештење о одлуци и изјава ће бити објављени.
- (3) Дионичари друштва имају право прече куповине замјењивих обвезница, односно обвезница, које дају право на дивиденду, сходно одредбама члана 253 овог закона.

ПОДОДЈЕЉАК 3 : МЈЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА

1. РЕДОВНО СМАЊЕЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА

Услови

Члан 287

- (1) За одлуку о смањењу основног капитала потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица с правом гласа. Статутом се може одредити другачија већина и други услови.
- (2) Ако постоји више класа дионица, одлука из претходног става је правоснажна, ако је потврде власници свих класа дионица. За одлуку дионичара сваке класе дионица потребна је двотрећинска (2/3) већина заступљених дионица.
- (3) У одлуци се наводе разлози смањења основног капитала.
- (4) Основни капитал може бити смањен:
 1. смањењем номиналног износа дионица или
 2. спајањем дионица ако најнижи номинални износ за дионице више не може бити смањен.
- (5) У одлуци се наводи начин смањења капитала.

Упис одлуке у Регистар

Члан 288

Управа је дужна да пријави одлуку о смањењу основног капитала у Регистар .

Ступање на снагу одлуке о смањењу капитала

Члан 289

Одлука о смањењу капитала ступа на снагу уписом у Регистар.

Заштита повјерилаца

Члан 290

- (1) Повјериоци, чија су потраживања настала прије објављивања уписа у Регистар одлуке о смањењу основног капитала, биће обезбијеђени ако пријаве потраживања у року од шест (6) мјесеци од дана објављивања уписа и ако њихова потраживања не могу бити измирена. Повјериоци се сматрају обавијештеним о овом праву, објављивањем уписа у Регистар одлуке о смањењу основног капитала.

- (2) Исплате дионичарима биће извршаване на основу смањеног основног капитала, након протеча шест (6) мјесеци од објављивања уписа у Регистар одлуке и након што су исплаћени или обезбијеђени повјериоци, који су до тада пријавили своја потраживања.
- (3) Повјериоци могу захтијевати обезбјеђење и у случају да дионичари нису у потпуности исплаћени за смањење основног капитала.

Поништавање дионица

Члан 291

Члан брисан одредбама члана 23 Закона о измјенама Закона о предузећима Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“ број 34/07).

Упис смањења основног капитала у Регистар

Члан 292

- (1) Управа пријављује смањење основног капитала за упис у Регистар.
- (2) Пријављивање и упис основног капитала може бити комбиновано с пријављивањем и уписом одлуке о смањењу основног капитала.

Смањење капитала испод најнижег номиналног износа

Члан 293

Основни капитал може бити смањен испод најнижег номиналног износа из члана 136 овог закона, ако ће тај износ бити поново постигнут повећањем капитала. Одлука о повећању основног капитала доноси се истовремено са одлуком о смањењу основног капитала. У оваквом случају, основни капитал не може бити повећан улозима у стварима и правима.

2. ПОЈЕДНОСТАВЉЕНО СМАЊЕЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА

Услови

Члан 294

- (1) Смањење основног капитала ради компензирања смањене вриједности имовине друштва, накнаде губитка или преноса средстава у резерве, може бити извршено у поједностављеном поступку. У одлуци се наводи сврха смањења основног капитала.
- (2) Поједностављени поступак за смањење основног капитала, допуштен је само ако је прије његове примјене ослобођен онај дио резерви који прелази једну петину (1/5) потребног капитала након смањења и ако не постоји расположива добит.

- (3) Приликом смањења основног капитала у складу с претходним ставом сходно се примјењују одредбе чланова 287 до 289 и чланова 291 до 293 овог закона.

Исплата добити

Члан 295

Добит не може бити исплаћена дионичарима, ако фонд резерви не износи једну десетину (1/10) основног капитала.

3. СМАЊЕЊЕ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА ПОВЛАЧЕЊЕМ ДИОНИЦА

Услови

Члан 296

- (1) Друштво може повући дионице принудно или стицањем тих дионица. Принудно повлачење је допустиво ако је дозвољено статутом, који је усвојен прије принудног повлачења дионица.
- (2) Приликом принудног повлачења примјењују се одредбе о редовном смањењу основног капитала. Статутом или одлуком скупштине утврђују се услови принудног повлачења и детаљи око извршења. Приликом исплате компензације на коју дионичари имају право приликом принудног повлачења или стицања дионица по основу принудног повлачења сходно се примјењују одредбе члана 290 става 2 овог закона.
- (3) Одредбе о редовном смањењу основног капитала неће се примјењивати ако су дионице за које је укупно плаћен номинални или већи износ у моменту издавања, дате бесплатно друштву или су повучене на рачун добити.
- (4) О смањењу основног капитала повлачењем дионица из претходног става одлучује скупштина. Одлука ће бити усвојена ако је за њу гласала проста већина. Статутом се могу прописати већа већина и други услови. Управа пријављује смањење основног капитала за упис у Регистар.
- (5) У случајевима из става 3 овог члана, износ једнак укупном номиналном износу повучених дионица може бити тражен да се уплати на име резерви.

Ступање на снагу одлуке о смањењу капитала

Члан 297

Одлука о смањењу капитала ступа на снагу уписом у Регистар.

Обавјештење о смањењу

Члан 298

Приликом издавања обавјештења о смањењу основног капитала, сходно се примјењују одредбе чланова 287 до 289 и чланова 291 до 293 овог закона.

ОДЈЕЉАК 8: ПОНИШТАВАЊЕ И УКИДАЊЕ ОДЛУКЕ СКУПШТИНЕ

Разлози поништавања

Члан 299

(1) Одлука скупштине се може поништити:

1. ако приликом условног повећања основног капитала, нове дионице нису подијељене сразмјерно учешћу у основном капиталу;
2. ако је донешена супротно одредбама члана 283 става 2 и члана 293 овог закона;
3. ако је донесена на сједници скупштине која није била сазвана у складу с члановима 224 до 228 овог закона и одредбама статута, изузев уколико су сви дионичари били присутни;
4. ако након доношења није унесена у записник или се не налази у овјереној форми ако по закону или статуту треба да буде у таквој форми;
5. ако је у супротности са законом, другим прописом или јавним моралом.

(2) Скупштинске одлуке не могу бити поништене ако су већ уписане у Регистар, осим ако то није изричито предвиђено законом.

Поништење избора

Члан 300

Осим у случајевима из члана 299 овог закона, одлука скупштине се може поништити:

1. ако је изабран састав надзорног одбора у супротности са законом или статутом;
2. ако скупштина изабере лице чија кандидатура није у складу са овим законом или статутом;
3. ако је у надзорни одбор изабрано више чланова него што је предвиђено статутом.

Услови за поништење

Члан 301

(1) Тужба за поништење одлуке скупштине може се поднијети у року од три (3) мјесеца након усвајања, односно у року од три (3) мјесеца након што друштво одлуку објави, ако је била објављена.

(2) Тужбу за поништење могу поднијети управа, чланови надзорног одбора и сви дионичари, без обзира коју класу дионица имају.

Поступак поништења

Члан 302

(1) Поступак поништења одлуке скупштине почиње покретањем судског поступка.

(2) Поступак поништења одлуке скупштине је хитан.

Правно дејство поништења

Члан 303

Одлука која је проглашена ништавом, нема правно дејство. Лица која су примила нешто на основу поништене одлуке дужна су исто вратити друштву, као и надокнадити трошкове с тим у вези.

Разлози укидања

Члан 304

(1) Сваки дионичар може поднијети тужбу Суду са захтјевом да се одлука скупштине укине и утврди да је без дејства, уколико су одлуком прекршени основни циљеви друштва или добри пословни обичаји и наноси штета дионичару или угрожавају интереси друштва.

(2) Сваки дионичар може поднијети тужбу Суду са захтјевом да се одлука скупштине укине, ако је њоме дионичар користећи своје право гласа остварио корист себи или трећем лицу, на штету друштва или осталих дионичара.

Поступак за укидање одлуке

Члан 305

Поступак из члана 304 овог закона, може бити покренут у року од тридесет (30) дана:

1. од дана закључења сједнице скупштине, ако је подносилац тужбе учествовао на њој или
2. од дана када је подносилац тужбе сазнао или је требало да сазна за одлуку, ако није учествовао на самој сједници или
3. од дана када је друштво објавило скупштинску одлуку.

Најава укидања

Члан 306

(1) Дионичар који је био присутан на сједници скупштине, може поднијети тужбу ради укидања одлуке скупштине, само ако је на засједању скупштине обавијестио скупштину о својој намјери да ће поднијети тужбу и ако је његова намјера унесена у записник. Дионичар који није био присутан на сједници скупштине, може у судском поступку захтијевати укидање скупштинске одлуке, само ако је

незаконито био спријечен да присуствује сједници или није био позван на одговарајући начин или ако је скупштина водила расправу о предмету који није био на дневном реду.

- (2) Управа је дужна да објави покретање поступка о укидању одлуке на исти начин на који је објавила укинуту одлуку.

Правно дејство поништене и укинуте одлуке

Члан 307

Ако Суд поништи или укине одлуку скупштине, сходно члановима 299, 300 и 304 овога закона, судска одлука ће бити обавезујућа за све дионичаре, као и за управу и надзорни одбор. Ако се ради о одлуци скупштине која се уписује у Регистар, судска одлука ће бити уписана у Регистар по службеној дужности. Управа је дужна да објави судску одлуку.

Укидање одлуке о расподјели добити

Члан 308

- (1) Скупштинска одлука о расподјели добити може бити укинута у судском поступку, уколико је у супротности са законом или статутом или ако скупштина одлучи да добит не буде расподијељена, иако према разумном пословном просуђивању, одлука да добит не буде расподијељена, није неопходна узимајући у обзир пословање друштва.
- (2) Поступак којим се захтијева укидање одлуке скупштине о расподјели добити, може покренути сваки дионичар или надзорни одбор у року од три (3) мјесеца након доношења одлуке.

Укидање одлуке о повећању основног капитала

Члан 309

Одлука скупштине о повећању основног капитала може бити укинута у судском поступку, у складу са одредбама члана 304 овог закона.

Укидање одлуке о усвајању годишњег завршног рачуна

Члан 310

- (1) Одлука о усвајању годишњег завршног рачуна може се укинути у судском поступку:
1. ако је садржај рачуна у супротности са одредбама закона које штите интересе повјерилаца или је у супротности са јавним интересом;
 2. ако рачун није припремљен у складу са законом,

3. ако је у поступку процјене рачун припремљен од стране неовлашћеног лица или
 4. ако управа или надзорни одбор, не усвоји рачун у складу са статутом.
- (2) Одлука којом се усваја годишњи завршни рачун може се укинути сходно одредбама члана 304 овог закона.

ОДЈЕЉАК 9: ПРЕСТАНАК ДРУШТВА

ПОДОДЈЕЉАК 1: РЕДОВАН ПОСТУПАК ПРЕСТАНКА ДРУШТВА

Разлози за престанак

Члан 311

(1) Друштво престаје:

1. истеком периода на који је основано;
2. одлуком скупштине усвојеном на начин предвиђен чланом 246 ставом 2 овог закона;
3. ако управа не врши своје функције дуже од дванаест (12) мјесеци;
4. одлуком суда;
5. стечајем;
6. припајањем, спајањем или подјелом;
7. ако се основни капитал смањи испод минималне вриједности одређене чланом 136 овог закона, осим у случају одређеном у члану 293 овог закона.

(2) Статутом друштва могу се одредити други разлози за престанак друштва.

Усвајање одлуке о престанку друштва

Члан 312

- (1) Скупштина доноси одлуку о престанку друштва и покретању поступка ликвидације, у случајевима наведеним у члану 311 ставу 1 тачкама 1 и 2 овог закона.
- (2) У случају наведеном у члану 311 ставу 1 тачки 1 овог закона, скупштина усваја одлуку о покретању поступка ликвидације у року од тридесет (30) дана од истека рока одређеног статутом.
- (3) У случајевима наведеним у члану 311 ставу 1 тачкама 3 и 4 овог закона, одлуку о покретању поступка ликвидације доноси Суд.

Покретање поступка ликвидације

Члан 313

- (1) У случајевима наведеним у члану 311 ставу 1 тачкама 1 и 2 овог закона, поступак ликвидације покреће друштво, у складу са одлуком о престанку друштва.

- (2) У случајевима наведеним у члану 311 ставу 1 тачки 4 овог закона, поступак ликвидације покреће Суд на предлог заинтересованог лица.
- (3) У случају наведеном у члану 311 ставу 1 тачки 3 овог закона, предлог за покретање поступка ликвидације може се поднијети Суду од стране повјериоца или дионичара који су власници најмање једне десетине (1/10) основног капитала.
- (4) У случају наведеном у члану 311 ставу 1 тачки 7 овог закона, поступак ликвидације покреће Суд по службеној дужности. Трошкови поступка ликвидације надокнадиће се из средстава друштва, а уколико су та средства недовољна, надокнадиће се од управе и од стране чланова надзорног одбора, који обављају послове у вријеме када се десио догађај који је проузроковао ликвидацију.

Одлука о ликвидацији

Члан 314

(1) Одлука о ликвидацији садржи сљедеће податке:

1. назив и сједиште друштва;
2. орган који је усвојио одлуку;
3. разлог за ликвидацију;
4. рок за подношење захтјева од стране повјерилаца и носилаца регистрованих дионица, који не може бити краћи од тридесет (30) дана од дана доношења одлуке и
5. име и адресу ликвидатора.

(2) Одлука о ликвидацији може садржати и друге податке који се односе на престанак и ликвидацију друштва.

(3) Орган који усвоји одлуку о ликвидацији доставиће ту одлуку Суду ради уписа покретања поступка ликвидације у Регистар.

Поступак ликвидације

Члан 315

(1) Поступак ликвидације почиње након подношења предлога Суду за покретање ликвидационог поступка.

(2) Уколико овим одјељком није другачије одређено, на друштво ће се до завршетка поступка ликвидације, примјењивати одредбе овог закона које се примјењују на друштво, прије усвајања одлуке о ликвидацији.

Додатак у називу друштва

Члан 316

Након што је покретање поступка ликвидације уписано у Регистар, називу друштва ће се додати ријечи „у ликвидацији,,.

Ликвидациона управа

Члан 317

- (1) Ликвидацију обавља један или више ликвидатора.
- (2) Ликвидатори се именују из редова управе друштва, уколико није другачије одређено статутом или одлуком о ликвидацији.
- (3) Ако постоје оправдани разлози, ликвидатор ће, на захтјев надзорног одбора или дионичара који посједује једну двадесетину (1/20) основног капитала, бити именован од стране Суда.
- (4) На вођење послова од стране ликвидатора, примјењују се одредбе овог закона и статута, које се односе на вођење послова од стране управе, уколико није другачије одређено одлуком о ликвидацији.

Правно лице као ликвидатор

Члан 318

Ликвидатор може бити правно или физичко лице.

Изјава ликвидатора

Члан 319

Ликвидатор ће потписивањем писмене изјаве имати обавезу да савјесно и марљиво испуњава своје обавезе које се односе на ликвидацију.

Разрјешење ликвидатора

Члан 320

Орган који је именовано ликвидатора може га разрјешити дужности, у било које вријеме са разлогом или без разлога.

Овлашћења ликвидатора

Члан 321

- (1) Ликвидатор:
 1. представља и заступа друштво;
 2. припрема почетни обрачун за ликвидацију;
 3. завршава започете послове друштва;
 4. исплаћује повјериоце друштва;
 5. позива повјериоце да у одређеном року, који не може бити краћи од тридесет (30) дана од позивања, пријаве своја потраживања;
 6. спроводи наплату потраживања друштва;
 7. користи имовину друштва у вријеме ликвидације у мјери потребној да се исплате повјериоци;

8. припрема нацрт извјештаја о току поступка ликвидације и расподјеле имовине;
9. предлаже брисање друштва из Регистра;
10. испуњава остале обавезе у вези са ликвидацијом које су одређене законом, статутом или одлуком о престанку друштва.

Наставак активности

Члан 322

Ликвидатор је овлашћен да настави активности друштва закључивањем нових уговора, на основу одобрења органа који је донио одлуку о ликвидацији.

Прекид поступка ликвидације и наставак стечајног поступка

Члан 323

Ако ликвидатор установи да је имовина друштва недовољна да у потпуности намири потраживање повјериоца, он ће одмах обуставити поступак ликвидације и поднијети предлог за покретање стечајног поступка.

Извјештај о току поступка и предлог за расподјелу имовине

Члан 324

Након што се дуговања друштва намире, ликвидатор ће припремити извјештај о току поступка и предлог за расподјелу имовине друштва, уколико није другачије одређено одлуком о ликвидацији.

Усвајање извјештаја и предлога

Члан 325

- (1) Усвајање извјештаја о поступку ликвидације и предлога за расподјелу имовине друштва, у надлежности је органа који је донио одлуку о ликвидацији, уколико није другачије одређено одлуком.
- (2) Ако је усвајање извјештаја и предложене расподјеле у надлежности скупштине, а скупштина их не усвоји, иако је сазвана два пута или због непостајања кворума, сматраће се да је предлог ликвидатора усвојен од стране скупштине.

Рок за расподјелу преостале имовине

Члан 326

- (1) У складу са одлуком о расподјели, ликвидатор расподјељује преосталу имовину друштва у року од тридесет (30) дана.

- (2) Ако је одлука наведена у претходном ставу донесена од стране Суда, рок почиње од дана када је одлука постала правоснажна.

Расподјела преостале имовине

Члан 327

- (1) Након што су дуговања друштва измирена, преостала имовина расподјељује се дионичарима сразмјерно њиховим дионицама. Неуплаћене дионице морају бити плаћене прије расподјеле, у складу са статутом.
- (2) Након расподјеле, ликвидатор: Суду доставља извјештај о ликвидацији који је усвојила скупштина и одлуку скупштине о расподјели преостале имовине, потврђује да је имовина расподијељена у складу са одлуком о расподјели и предлаже брисање друштва из Регистра.

Одговорност за штету

Члан 328

- (1) Након што је друштво избрисано из Регистра, активности ликвидатора не могу се оспоравати, али се против њега може покренути поступак за накнаду штете.
- (2) Ликвидатор одговара за штету која је проузрокована повјериоцима у току поступка ликвидације у износу који не прелази укупан износ свих потраживања, нити петоструку вриједност исплате коју је примио за пружене услуге. Ако је тај износ недовољан да надокнади штету, сви дионичари солидарно одговарају за штету у висини имовине која им је расподијељена у ликвидацији. Потраживање повјериоца које није намирено, из разлога што није на вријеме пријављено, а ликвидатор за то потраживање није знао или није могао знати, неће се сматрати штетом.
- (3) Одредбе претходног става неће се примјењивати за штете проузроковане дионичарима од стране ликвидатора. Одговорност за такву штету регулисана је општим прописима о одговорности за штете.
- (4) Застарјелост потраживања по основу накнаде штете против ликвидатора, наступа у року од једне (1) године од дана брисања друштва из Регистра.
- (5) Ако постоји више ликвидатора, они сnose одговорност солидарно.

Потраживања дионичара

Члан 329

У току поступка ликвидације, дионичари могу обавијестити ликвидатора о њиховим потраживањима која проистичу из правних послова са друштвом. Ако потраживања нису намирена, дионичари могу покренути судски поступак ради наплате својих потраживања, али прије коначне расподјеле имовине друштва.

Заштита повјерилаца

Члан 330

- (1) Имовина друштва не може се расподијелити између дионичара прије истека рока од (6) шест мјесеци од обавјештења, наведеног у члану 314 ставу 1 тачки 4 овог закона.
- (2) Ликвидатор одређује адекватан начин за исплаћивање потраживања која нису доспјела или су позната, а нису пријављена од стране повјерилаца.

Почетак рада

Члан 331

- (1) Ако је одлука о ликвидацији усвојена из разлога наведених у члану 311 ставу 1 тачкама 1 и 2 овог закона, скупштина може прије почетка расподјеле преостале имовине између дионичара и уз одобрење дионичара који су власници најмање двије трећине (2/3) основног капитала друштва, одлучити да друштво поново почне са радом.
- (2) У овом случају, ликвидатор ће од Регистра захтијевати брисање уписа о покретању поступка ликвидације и доставити Регистру одлуку скупштине са захтјевом за брисање.

Надокнада услуга ликвидатора

Члан 332

- (1) Ликвидатор има право на накнаду оправданих трошкова и надокнаду за извршене услуге, из имовине друштва. Износ надокнаде за извршене услуге, одређује скупштина или Суд.
- (2) Накнада трошкова и надокнада услуга, извршавају се, након што се намире потраживања повјерилаца, али прије расподјеле преостале имовине између дионичара.

Депонованье пословних књига

Члан 333

- (1) Пословне књиге, књиговодствена документација и документација о поступку ликвидације депонују се код дионичара којег одреди ликвидатор или код организације одређене законом.
- (2) Повјериоци и дионичари имају право на увид у документе из претходног става три (3) године након завршетка поступка ликвидације.
- (3) Име, адреса и друге сличне информације о лицу код кога су ти документи депоновани, уписују се у Регистар.

ПОДОДЈЕЉАК 2: ПРЕСТАНАК ДРУШТВА У СКРАЋЕНОМ ПОСТУПКУ

Услови

Члан 334

- (1) Друштво може престати у скраћеном поступку, ако сви дионичари поднесу Суду предлог за доношење одлуке о престанку друштва у скраћеном поступку, без поступка ликвидације. Уз такав предлог прилаже се одлука о престанку у скраћеном поступком, заједно са овјереном изјавом свих дионичара да преузимају обавезу да исплате све неизмирене обавезе друштва, ако исте постоје.
- (2) Повјериоци могу ради наплате потраживања која имају према друштву, покренути поступак против дионичара који су дали изјаву из претходног става, и то у року од једне (1) године од дана објављивања брисања друштва из Регистра.
- (3) Дионичари су солидарно одговорни свом својом имовином за обавезе из претходног става.
- (4) Суд може тражити од дионичара да пруже доказе у корист изјаве из става 1 овог члана. Суд може да захтијева и друге облике обезбјеђења, за дугове друштва које су дионичари преузели да измире.

Садржај одлуке о престанку друштва у скраћеном поступку

Члан 335

Одлука о престанку друштва у скраћеном поступку садржи назив и сједиште друштва, орган који је донио одлуку, назнаку да се престанак спроводи у скраћеном поступку, број дионичара и њихова имена и адресе, као и предлог за расподјелу имовине.

Објављивање одлуке и преузимање одговорности

Члан 336

- (1) Суд објављује одлуку о престанку друштва заједно са именима и адресама дионичара који су преузели одговорност да намире преостале обавезе, ако исте постоје, према повјериоцима.
- (2) Одлука садржи поуку да се приговори на одлуку могу поднијети у року од петнаест (15) дана од дана објављивања и да ће Суд у супротном донијети одлуку да се друштво избрише из Регистра.

Приговор на одлуку о престанку

Члан 337

- (1) Дионичари и повјериоци друштва могу поднијети приговор на одлуку о престанку друштва у скраћеном поступку, у року од петнаест (15) дана од дана објављивања одлуке.
- (2) О приговору одлучује Суд. Ако Суд утврди да је приговор основан и да би повјериоци или дионичари били оштећени престанком предузећа у скраћеном поступку, поништиће одлуку и обавијестити одговарајуће органе друштва да наставе поступак ликвидације у складу са овим законом. У случају да утврди да приговор није основан, Суд доноси одлуку о престанку друштва у скраћеном поступку.
- (3) По укидању одлуке о престанку друштва у скраћеном поступку, изјаве дионичара о преузимању одговорности за дугове друштва, немају правно дејство.
- (4) Суд обавјештава јавност о поништењу одлуке о престанку друштва у скраћеном поступку на исти начин на који је обавијестио јавност о одлуци о престанку.

Брисање друштва из Регистра

Члан 338

- (1) Након правоснажности одлуке о престанку друштва у скраћеном поступку, Суд доноси одлуку о брисању друштва из Регистра.
- (2) Записник о брисању друштва из Регистра садржи имена и адресе дионичара који су се обавезали да ће лично одговарати за обавезе друштва које се брише из Регистра.

ГЛАВА 4: ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

ОДЈЕЉАК 1: ОСНИВАЊЕ ДРУШТВА

Дефиниција

Члан 339

- (1) Друштво са ограниченом одговорношћу је друштво чији се основни капитал састоји од основних улога чланова. Вриједност појединачног основног улога сваког члана може бити различита.
- (2) Удио у друштву члана одређује се на основу улога који је уложио у односу на основни капитал. При оснивању друштва чланови могу уложити само један улог и могу имати само један удио у друштву.
- (3) Хартије од вриједности се не могу издавати за удио у друштву.

Одговорност чланова

Члан 340

Чланови друштва са ограниченом одговорношћу не одговарају за обавезе друштва, осим у случајевима одређеним чланом 7 овог закона.

Оснивачи

Члан 341

- (1) Друштво могу основати једно или више физичких или правних лица, која оснивањем друштва постају чланови.
- (2) Друштво може имати највише педесет (50) чланова.
- (3) Друштво може имати више од педесет (50) чланова, ако то одобри Влада.

Оснивачки акт

Члан 342

- (1) Друштво се сматра основаним усвајањем оснивачког акта, који мора бити овјерен и потписан од стране свих чланова.
- (2) Уколико оснивачки акт закључи пуномоћник у име члана, овјерена копија пуномоћја се прилаже уз оснивачки акт. Пуномоћје није потребно, уколико то лице има законско право да закључи оснивачки акт у име члана.
- (3) Оснивачки акт мора да садржи:
 1. име и адресу, или назив и сједиште сваког члана;
 2. назив, сједиште и дјелатност друштва;
 3. износ основног капитала и износе појединачних основних улога наведених посебно за сваког члана;
 4. рок уколико се друштво оснива на одређено вријеме или, уколико то није случај, изјаву да се трајно оснива и
 5. могуће обавезе чланова према друштву изнад основног улога и друштва према члановима.
- (4) Ако се у дио основног капитала уноси улог у стварима и правима, у оснивачком акту навешће се посебно сваки улог у стварима и правима, и износ удјела умјесто кога је унесен улог у стварима и правима.
- (5) Оснивачки акт може садржати и друге елементе осим оних наведених у овом члану.

Основни капитал и основни улог члана

Члан 343

- (1) Основни капитал друштва износи најмање 2.000 КМ, а најмањи основни улог члана износи 100 КМ. Најмањи основни капитал и најмањи основни улог члана, уплаћују се прије уписа друштва у Регистар.
- (2) Основни капитал се може састојати од уложених новчаних средстава и улога у стварима и правима. На улог у стварима и правима сходно се примјењују одредбе члана 153 овог закона.
- (3) Улози у стварима и правима су: покретне и непокретне ствари, права, предузећа или дијелови предузећа.
- (4) Улози у стварима и правима предају се друштву у потпуности прије подношења пријаве за упис у Регистар. Уколико вриједност улога у стварима и правима не достигне вриједност његовог преузетог основног улога, члан ће уплатити разлику у новцу.
- (5) Основни улози биће предати друштву на такав начин који омогућује управи да се њима слободно користи.
- (6) Новчани улози се уплаћују на рачун друштва код банке.

Извјештај о улогу у стварима и правима

Члан 344

- (1) Уколико се улози за оснивање друштва састоје и од улога у стварима и правима, чланови сачињавају и потписују извјештај о улогу у стварима и правима, прије подношења пријаве за упис у Регистар.
- (2) У извјештају се наводи врста улога у стварима и правима, чињенице којима се доказује да њихова вриједност није испод вриједности преузетог основног улога, као и терет на имовини уколико га има.
- (3) У случају да се предузеће улаже у друштво, уз извјештај се прилажу периодични обрачун и извјештај о пословању током двије претходне године.
- (4) Уколико је укупна вриједност преузетог удјела који се уноси у виду улога у стварима и правима, изнад 100.000 КМ, чланови који уносе улог у стварима и правима, извршиће процјену истих о свом трошку од стране овлашћеног ревизора. Извјештај ревизора представља саставни дио извјештаја.

Оснивачки трошкови

Члан 345

- (1) Чланови су обавезни да обезбиједе средства за оснивање друштва сразмјерно свом основном улогу.
- (2) Уколико се чланови тако споразумију, трошкови произишли оснивањем друштва надокнађују се онима који су их платили, и један или више чланова могу добити надокнаду за услуге које су извршили у вези са оснивањем.
- (3) Надокнада из претходног става може се исплатити једино из добити друштва. Чланови се такође могу споразумјети, да такве исплате имају предност над другим потраживањима везаним за подјелу добити између чланова.

Пријава за упис у Регистар

Члан 346

- (1) Управа подноси пријаву за упис друштва у Регистар. Пријава садржи сљедеће:
 1. оснивачки акт;
 2. списак чланова и висину њихових улога,
 3. извјештај о уносу улога у стварима и правима;
 4. потврду банке о полагању новчаних улога и
 5. извјештај овлашћеног ревизора о вриједности улога у стварима и правима, из члана 344 овог закона.
- (2) Управа у року од осам (8) дана обавјештава Суд о измјенама, уколико их има, у подацима садржаним у извјештају или прилозима наведеним у претходном ставу.
- (3) Суд неће извршити упис уколико ревизор утврди да је извјештај из члана 342 овог закона нетачан, некомплетан или у супротности са законом или уколико ревизор изјави или Суд сматра да је вриједност улога у стварима и правима знатно испод оснивачког улога за који су ствари и права унесени.

Одговорност чланова и управе приликом оснивања

Члан 347

- (1) Чланови и управа су солидарно одговорни друштву за било коју штету насталу услед њиховог неиспуњавања стандарда о понашању из члана 53 овог закона, везаног за недостављање или неуредно достављање улога у виду ствари и права, за претјерано високу процјену вриједности тих улога или услед било које друге радње у поступку оснивања која је штетна за друштво.
- (2) Друштво не може искључити одговорност наведену у претходном ставу, нити може умањити ту одговорност, уколико је због одговорности према трећим лицима, потребна пуна надокнада.
- (3) Тужба за накнаду штете због радњи наведених у ставу 1 овог члана, може се поднијети у року од три (3) године од дана уписа друштва у Регистар.
- (4) Одговорност из става 1 овог члана, примјењиваће се такође на лица у чије име су чланови и управа дјеловали.

ОДЈЕЉАК 2: ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЧЛАНОВА И ДРУШТВА

Удио у друштву и његови дијелови

Члан 348

- (1) Удио у друштву може имати једно или више лица. Уколико удјели припадају већем броју лица, они ће заједнички остваривати права и бити одговорни за обавезе друштва до висине њиховог удјела у друштву.
- (2) Чланови који имају један удио у друштву, могу се споразумјети да имају једнаке или различите дијелове удјела.
- (3) Правне радње друштва против ималаца дијелова истог удјела у друштву и које се односе на тај удио, имају правно дејство према свим имаоцима тог удјела, и у случају да је тужба поднесена само против једног имаоца.
- (4) Имаоци дијелова истог удјела у друштву, могу остваривати своја права и обавезе преко заједничког пуномоћника.
- (5) Друштво може да изда члану потврду о удјелу, која садржи висину удјела у друштву. Таква потврда није хартија од вриједности.

Пренос удјела у друштву

Члан 349

- (1) Удјели у друштву се могу преносити и наслеђивати.
- (2) Уколико члан стекне један или више удјела у друштву уз свој удио, такви удјели задржавају своју независност.
- (3) Пренос удјела у друштву врши се уговором у овјереној форми.
- (4) Уколико није другачије одређено оснивачким актом, чланови имају право прече куповине удјела у друштву у односу на друга лица.
- (5) Члан који намјерава да прода свој удио прво ће писмено понудити удио другим члановима, наводећи услове продаје и остављајући осталим члановима рок од петнаест (15) дана од пријема обавјештења да се изјасне писмено о понуди. Оснивачким актом може се одредити, да члан понудилац прво мора да прибави обавезујућу понуду за куповину од потенцијалног купца.
- (6) Ако нико од чланова у писменој форми преко управе друштва, не прихвати понуду за куповину или изјави интерес а посао не буде закључен, у року од петнаест (15) дана, члан може свој удио продати трећим лицима под условима који не могу бити повољнији од понуде из претходног става.

- (7) Уколико више чланова прихвати понуду да купи удио у друштву, они постају заједнички имаоци тог удјела.
- (8) Оснивачким актом се може прописати, да се пренос удјела у друштву лицима која нису чланови, услови сагласношћу већине или свих чланова, а може се прописати поступак и услови за давање сагласности. Овај став се не односи на пренос поклоном или насљеђем.
- (9) Уколико ниједан од чланова није вољан да купи удио и чланови не дају пристанак за продају лицу које није члан, члан који жели да прода удио, може иступити из друштва.

Положај преносиоца и власника удјела у друштву

Члан 350

- (1) Власник удјела у друштву мора да обавијести управу да је пренос удјела извршен и да достави доказе о томе.
- (2) Власник стиче сва права и обавезе које је имао преносилац удјела у друштву у односу на преносиоцев правни однос према друштву. Без обзира на претходно, уколико није другачије одређено у оснивачком акту, преносилац остаје солидарно одговоран с власником према друштву, за обавезе које произлазе из власништва удјела и које су доспјеле прије обавјештења власника о преносу удјела у друштву.

Пренос дијела удјела у друштву

Члан 351

- (1) Члан може правним послом пренијети дио свога удјела, тако да тај дио постаје нови и независни удио у друштву.
- (2) Вриједност преосталог дијела удјела у друштву и вриједност новог удјела не могу бити мањи од вриједности утврђене у члану 343 овог закона.
- (3) Пренос дијела удјела подлијеже одговарајућој примјени члана 349 овог закона.
- (4) Подјела удјела није дозвољена, осим у случају преноса правним послом или насљедства, а може бити у потпуности забрањена оснивачким актом.

Начин уплате основног улога друштву

Члан 352

- (1) Начин уплате основних улога се одређује оснивачким актом. Уколико се не одреди другачије, сви чланови су обавезни да уплате одговарајуће дијелове основног улога у складу с чланом 343 овог закона.

- (2) Члан не може бити ослобођен уплате основног улога, нити може умањити ту уплату за износ потраживања које има према друштву.
- (3) У случају смањења основног капитала друштва, чланови могу бити ослобођени уплате свог дијела основног улога у износу који не прелази одговарајуће смањење у основном капиталу.

Камата на неблагоприятне уплате

Члан 353

Члан који не уплати или не уплати у року одређеном у оснивачком акту, захтијевани износ на име основног улога, у обавези је да плати камату на износ са закашњењем.

Искључивање несавјесног члана

Члан 354

- (1) Члану који је у закашњењу са уплатом основног улога или његовог дијела, упутиће се писмено обавјештење да испуни своју обавезу у року који не може бити краћи од тридесет (30) дана, а у противном да ће бити искључен из друштва.
- (2) Уколико члан не испуни своју обавезу у овом року, његов цијелокупан удио у друштву као и раније дјелимичне уплате, прелазе у својину друштва, о чему ће члан бити обавијештен.
- (3) Претходне одредбе, а ни касније уплате износа у закашњењу, не искључују право друштва да захтијева накнаду штете од члана, а која проистиче из неблагоприятне уплате оснивачког улога.

Претходници као гаранти за неизвршење

Члан 355

- (1) Сви претходници искљученог члана који су имали интерес у његовом удјелу у друштву, солидарно одговарају друштву за уплату неисплаћеног основног улога на начин наведен у сљедећим ставовима.
- (2) Уплата ће се прво захтијевати од првог претходника члана. Уколико он не изврши уплату у року од тридесет (30) дана од дана захтјева за уплату, уплата се може тражити од његовог претходника на исти начин и тако даље од осталих претходника, у обрнутом смјеру од њиховог власништва.
- (3) Уплатом износа који је у закашњењу, претходник стиче удио у друштву искљученог члана и може да тражи накнаду штете од искљученог члана и од било ког другог претходника, који се налази између њега и искљученог члана, а који нису уплатили дуговани износ основног улога.

Продаја удјела путем лицитације

Члан 356

Уколико се износ у закашњењу не може наплатити од претходника члана, друштво може да прода удио искљученог члана путем јавне лицитације. Било који други начин продаје мора имати сагласност искљученог члана.

Обавезе осталих чланова за плаћање

Члан 357

Уколико оснивачки улог не уплате они који су били у обавези да то учине или се то не изврши продајом удјела искљученог члана, улог ће платити остали чланови сразмјерно свом удјелу. Уколико наплата од неких чланова није могућа, обавезе преосталих чланова се сразмјерно томе повећавају.

Немогућност измјене споразумом

Члан 358

Друштво не смије оснивачким актом, нити било каквом одлуком или другим актом, ослободити члана обавеза наведених у члановима 354 до 357 овог закона.

Накнадне уплате

Члан 359

- (1) Оснивачким актом се може одредити обавеза чланова да уплате друштву након његовог оснивања, додатне новчане износе поред основног улога. Оснивачким актом се може утврдити одређени износ или ограничити накнадне уплате или се може одредити да ће се износи и услови плаћања било којих накнадних уплата утврдити једногласним споразумом чланова. Накнадне уплате вршиће се сразмјерно постојећим износима удјела чланова.
- (2) Оснивачким актом се може одредити да се накнадне уплате изврше и прије пуне уплате оснивачког улога.
- (3) Накнадне уплате неће повећавати основни капитал, основни улог или удио у друштву.

Неизвршење накнадних уплата

Члан 360

Уколико оснивачким актом није другачије одређено, на неизвршење накнадних уплата примјењују се одговарајуће одредбе чланова 353 до 357 овог закона.

Одговорност друштва према члановима

Члан 361

- (1) Оснивачким актом се може одредити да друштво има обавезу да изврши, дозволи или ослободи нешто у корист једног или више чланова.
- (2) Обавезе друштва наведене у претходном ставу не могу бити у супротности с члановима 354 до 357 и чланом 363 овог закона.

Расподјела нето добити

Члан 362

- (1) Чланови имају право да дијеле добит приказану у годишњем завршном рачуну, уколико се оснивачким актом друштва не одреди другачије.
- (2) Добит се дијели сразмјерно износу удјела у друштву, уколико се оснивачким актом друштва не одреди другачије.

Очување основног капитала

Члан 363

- (1) Актива друштва која је потребна за очување основног капитала неће се исплаћивати члановима.
- (2) Било које накнадне уплате које су извршили чланови, а које не служе за покривање основног капитала у случају губитака, могу бити враћене члановима. Такве уплате се не могу вратити прије истека рока од три (3) мјесеца од дана када је одлука о поврату објављена на прописани начин. Уколико се поврат накнадних уплата изврши прије пуне уплате основног улога, такав поврат накнадних уплата је ништав.

Поврат непрописних исплата

Члан 364

- (1) Исплате извршене супротно одредбама члана 363 става 1 овог закона, биће враћене друштву.
- (2) Уколико је члан примио исплату у доброј вјери, поврат се може тражити само када је то потребно за подмирење обавеза према повјериоцима друштва.
- (3) Уколико се поврат исплате не може обезбиједити од члана, остали чланови солидарно одговарају за износ који треба повратити сразмјерно свом удјелу, а ради подмирења обавеза друштва према повјериоцима. Износи који се не могу повратити од појединачног члана дијеле се између осталих чланова сразмјерно њиховом удјелу у друштву. Уколико су чланови управе извршили исплату у супротности са стандардима понашања из члана 53 овог закона, одговарају солидарно за поврат, као да су чланови с највећим удјелом.

Поврат добити

Члан 365

Чланови нису у обавези, под било којим околностима, да врше поврат износа примљеног у доброј вјери као дио добити, изузев у случају наведеном у члану 364 ставу 1 овог закона.

Зајмови друштву умјесто капитала

Члан 366

- (1) Члан који је дао зајам друштву у вријеме када би чланови као добри привредници морали да изврше додатну уплату капитала умјесто зајма, нема право на поврат зајма у поступку стечаја или принудног поравнања. Такав зајам ће се сматрати дијелом капитала друштва у стечају или у принудном поравнању.
- (2) Треће лице које је дало зајам, гарантован у цијелости или дјелом од стране члана, у вријеме када би чланови као добри привредници морали извршити додатну уплату капитала умјесто зајма, може у случају стечаја или принудног поравнања, да тражи исплату само вишка уколико постоји, изнад износа који је гарантовао члан.
- (3) Одредбе овог члана се такође примјењују на остале кредите дате од стране члана или трећег лица, а који имају економску снагу зајма.

Исплата зајма прије стечаја

Члан 367

- (1) Уколико у случајевима наведеним у члану 366 овог закона, друштво врати и зајам у периоду од дванаест (12) мјесеци који претходе почетку стечајног поступка, члан који је дао или гарантовао зајам, обештетиће друштво за враћени износ зајма, до износа који је дао или гарантовао.
- (2) Одредбе претходног става се такође примјењују на све дате кредите који имају економски ефекат зајма.

Стицање сопственог удјела од стране друштва

Члан 368

- (1) Друштво не смије стицати нити узимати у залог сопствене удјеле који нису у потпуности уплаћени.
- (2) Друштво може стицати уплаћене удјеле само у случају гдје је стицање плаћено из средстава изнад износа основног капитала. Друштво може такве удјеле да прими у залог само уколико вриједност имовине друштва која прелази вриједност основног капитала, прелази и:
 1. износ потраживања обезбијеђеног залогом и

2. укупан износ удјела узетих у залог.

(3) Друштво не може стећи цијелокупан удио у друштву.

Иступање или искључење чланова

Члан 369

- (1) Оснивачки акт може предвидјети да члан може иступити или се искључити из друштва, и може утврдити услове, поступке и посљедице иступања или искључења.
- (2) Поред одредбе из претходног става, члан ће имати право да иступи из друштва подношењем захтјева Суду уколико постоје оправдани разлози и посебно, уколико му остали чланови или управа противзаконито причине штету, ако га спречавају у коришћењу права које има према овом закону или оснивачком акту или уколико му скупштина или управа непрописно наметну неодговарајуће обавезе и одговорности.
- (3) Поред одредбе из става 1 овог члана, сваки члан има право да тужбом тражи искључење другог члана из друштва, уколико за то постоје оправдани разлози и нарочито, уколико тај члан противзаконито проузрокује штету друштву или другим члановима, ако се понаша у супротности са одлукама скупштине, ако не сарађује у спровођењу пословних активности и на тај начин омета нормалан рад друштва или коришћење права других чланова или уколико значајно или поновљено крши материјалне одредбе оснивачког акта.
- (4) Члан се не може унапријед одрећи права наведених у ставовима 2 и 3 овог члана.

Престанак удјела након иступања или искључења

Члан 370

- (1) Удио члана и сва права и обавезе које из тога проистичу престају његовим иступањем или искључењем.
- (2) Преостали чланови ће у року од три (3) мјесеца након иступања или искључења члана, донијети одлуку о смањењу основног капитала или сразмјерном повећању сопственог удјела, да се основни капитал доведе на ниво који је постојао прије иступања или искључења члана. Уколико преостали чланови не предузму једну од ове двије мјере у датом року, сматраће се да су сагласни да се основни капитал умањи и управа ће бити обавезна да предузме мјере у складу с чланом 387 овог закона.
- (3) Члан који иступа из друштва, има право на поврат тржишне вриједности свог удјела у моменту иступања. Друштво је дужно да му исплати тај износ у року од (1) једне године од дана повлачења. Члан који је у друштво унио улог у стварима и правима, може добити ту имовину назад као дио свог удјела, али не прије истека рока од три (3) мјесеца од дана иступања.

- (4) Члан који је искључен из друштва има право на поврат тржишне вриједности свог удјела у моменту искључења. Друштво је дужно да му исплати тај износ у року од шест (6) година од дана искључења. Уколико друштво или чланови захтијевају одштету од искљученог члана, друштво може да одложи поврат вриједности удјела искљученог члана, до правоснажне одлуке суда или до споразума између друштва и искљученог члана.

ОДЈЕЉАК 3: УПРАВЉАЊЕ ДРУШТВОМ

Права чланова

Члан 371

- (1) Права чланова на управљање и начин вршења тих права биће одређени у оснивачком акту, уколико законом није другачије одређено.
- (2) Уколико оснивачки акт не садржи одредбу о управљању или не помиње одређена питања, примјењиваће се одредбе чланова 372 до 382 овог закона.

Доношење одлука

Члан 372

Чланови:

1. доносе почетни биланс о основним улозима;
2. враћају накнадне уплате;
3. дијеле и закључују удјеле;
4. именују и разрјешавају управу;
5. оцјењују, провјеравају и контролишу рад управе;
6. именују прокуристе и заступнике друштва;
7. спроводе потраживања друштва против управе или чланова, за штету насталу током оснивања или пословања друштва;
8. заступају друштво у судском поступку против управе и
9. врше друге послове предвиђене овим законом или оснивачким актом.

Гласачко право

Члан 373

- (1) Чланови имају један глас за сваких пуних 100 КМ основног улога. Оснивачким актом се може одредити да неки од чланова могу имати више гласова за сваких пуних 100 КМ основног улога или да се гласачка права неких чланова ограниче.
- (2) Право гласа члана може се остваривати преко пуномоћника овлашћеног од стране члана.
- (3) Члан не може гласати или користити гласачко право другог лица или учествовати у расправи на сједници скупштине у питањима: гдје он или члан његове породице има интерес, као што је одлука о његовој одговорности, одлука о

пословима друштва у којима је он или члан његове породице једна од страна, нити може заступати друштво у таквим пословима.

(4) Друштво не може користити права која произлазе из сопственог удјела.

Скупштина чланова

Члан 374

(1) Чланови доносе одлуке на скупштини.

(2) Чланови могу одлучити у писменој изјави коју усвоје сви чланови, да не присуствују лично скупштини. У том случају чланови шаљу своје гласове управи телефоном, телеграмом или помоћу сличног техничког уређаја.

Сазивање скупштине чланова

Члан 375

Скупштину сазива управа:

1. уколико чланови одлучују о питањима из члана 372 овог закона;
2. уколико је сазивање потребно због интереса друштва;
3. уколико годишњи или периодични обрачун показује губитак од најмање половине (1/2) основног капитала и
4. у другим случајевима предвиђеним законом или оснивачким актом.

Поступак сазивања скупштине чланова

Члан 376

(1) Скупштина се сазива обавјештавањем чланова препорученом пошиљком, која садржи дневни ред, најкасније седам (7) дана прије сједнице.

(2) Уколико скупштина није сазвана на прописан начин, одлуке ће бити пуноважне само уколико их усвоје сви чланови.

Кворум и доношење одлука

Члан 377

(1) Скупштина ће имати кворум уколико су присутни чланови који имају већину гласова како је прописано у члану 373 овог закона.

(2) Уколико законом или оснивачким актом није другачије одређено, одлуке скупштине се сматрају донесеним већином гласова.

(3) Обавјештењем о сазивању скупштине може се предвидјети, да се уколико скупштина на засједању нема кворум, скупштина поново сазове на другој сједници која ће се одржати на дан наведен у том обавјештењу и да ће одлуке

донесене на тој сједници бити пуноважне без обзира на број присутних чланова. Сљедећа сједница се може сазвати најраније првог радног дана након прве сједнице.

Права мањинских чланова

Члан 378

- (1) Чланови чији удио износи најмање једну десетину (1/10) основног капитала имају право да захтијевају сазивање скупштине. У захтјеву ће се навести питање о коме скупштина треба да се изјасни као и разлози за сазивање скупштине.
- (2) Чланови који испуњавају услове из претходног става, могу тражити да се одређено питање укључи у дневни ред заказане сједнице скупштине.
- (3) Чланови наведени у ставу 1 овог члана, могу сами сазвати сједницу или ставити питање на дневни ред уколико захтјев из претходних ставова није прихваћен или уколико су лица којима захтјев треба бити упућен одсутна.
- (4) На скупштини која је сазвана у складу са одредбама овог члана примјењују се опште одредбе овог одјељка. Таква скупштина такође одлучује да ли ће трошкове сазивања скупштине или проширивања дневног реда, сносити друштво или чланови који су то захтијевали.

Право на информисање и увид

Члан 379

- (1) Управа ће одмах по захтјеву обавијестити члана о пословању друштва и дозволити њему или његовом пуномоћнику да прегледа и копира у радно вријеме и о сопственом трошку, књиге и документацију друштва.
- (2) Управа може да одбије захтјев за информацију или увид, уколико основано вјерује да би је члан употребио у сврху противно интересима друштва и тиме би направио знатну штету друштву. Члан чији се захтјев одбије, може да се жали на одлуку управе члановима.

Одлука Суда на право информисања и увида

Члан 380

Члан коме су ускраћене информације или преглед књига и документације, или чији је захтјев одбила управа, као и након приговора члановима, може да упути захтјев Суду да донесе одлуку, да му се дозволи да добије информације и прегледа књиге и документацију. Суд ће одбити његов захтјев, уколико утврди да је одлука управе основана.

Надзорни одбор

Члан 381

Уколико оснивачки акт предвиди да друштво има надзорни одбор, на такав одбор се примјењују одговарајуће одредбе о надзорном одбору у дионичком друштву, уколико се оснивачким актом не одреди другачије.

Управа

Члан 382

- (1) Друштво може имати једног (директор) или више чланова управе, који ће водити послове друштва и заступати друштво.
- (2) Оснивачким актом се може предвидјети да се управа именује на одређено вријеме, а најмање на двије (2) године. Исто лице може бити поново именовано у управу.
- (3) Скупштина чланова може у било које вријеме опозвати управу, без обзира на које је вријеме именована. Уколико скупштина опозове управу без оправданог разлога, управа има право на исплату надокнада за раскид најмање у износу посљедње мјесечне плате за највише шест (6) мјесеци или за преостали дио мандата.
- (4) Управу поставља и разрјешава надзорни одбор уколико друштво има надзорни одбор.
- (5) Управа друштва може имати више од једног директора. Оснивачким актом се одређује да ли они раде заједно или самостално.
- (6) Директор може бити било које физичко лице које испуњава услове за вршење дужности у управи дионичког друштва у складу с чланом 187 ставом 4 овог закона.

ОДЈЕЉАК 4: ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ОСНИВАЧКОГ АКТА

Доношење одлука од стране чланова

Члан 383

- (1) О амандманима на оснивачки акт одлучује се на скупштини двотрећинском већином (2/3) гласова свих чланова. Оснивачким актом могу се одредити и други услови за доношење одлука.
- (2) Одлука о измјени оснивачког акта се овјерава.
- (3) Уколико амандман на оснивачки акт садржи проширење обавеза чланова према друштву, с таквом одлуком се морају сагласити сви чланови, осим у случају повећања основног капитала.

(4) Управа врши пријаву амандмана на оснивачки акт ради уписа у Регистар.

Повећање основног капитала

Члан 384

- (1) Скупштина чланова може донијети одлуку да повећа основни капитал.
- (2) Повећање основног капитала се може извршити кроз улагање новца или улога у стварима и правима (стварно повећање) или рекласификацијом резерви или добити друштва (номинално повећање).
- (3) Нове удјеле могу стећи постојећи чланови или друга лица. Оснивачким актом се може предвидјети да нове удјеле могу стицати само постојећи чланови или да постојећи чланови имају прече право стицања. Уколико се основни капитал повећао номинално и такве удјеле стекну постојећи чланови, ти удјели ће се стицати сразмјерно удјелима које ти чланови већ имају.
- (4) Стицањем нових удјела чланови стичу нове и независне удјеле у друштву.
- (5) Повећање основног капитала подлијеже примјени одредаба члана 343 овог закона.

Улог у стварима и правима

Члан 385

На повећање основног капитала уношењем улога у стварима и правима, примјењују се одговарајуће одредбе о улогу у стварима и правима при оснивању друштва.

Новчани улози

Члан 386

Удјеле повећаног основног капитала издатог на име новчаних улога могу купити сви постојећи или нови чланови посебно или сви чланови заједно. Стицање ће бити у форми овјерене потврде.

Смањење основног капитала

Члан 387

- (1) Скупштина чланова може донијети одлуку да смањи основни капитал друштва.
- (2) Смањење ће бити пуноважно једино ако:
 1. управа препорученом поштом, обавијести све дионичаре и повјериоце о одлуци о смањењу основног капитала. Обавјештење повјериоцима мора садржавати обавјештење да могу уложити приговоре о смањењу у писменом облику у року од петнаест (15) дана од пријема таквог обавјештења;
 2. друштво намира или да обезбјеђење за потраживања повјерилаца који нису сагласни са смањењем основног капитала.

- (3) Смањење основног капитала не може бити пријављено за упис у Регистар прије истека једне (1) године од обавјештења из тачке 1 става 2 овог члана и пошто управа поднесе доказе да је друштво намирило или дало обезбјеђење за сва потраживања повјерилаца из тачке 2 става 2 овог члана.
- (4) Смањење основног капитала не смије бити у супротности са одредбама члана 343 овог закона.

ОДЈЕЉАК 5: ЛИКВИДАЦИЈА ДРУШТВА

Разлози за ликвидацију

Члан 388

(1) Над друштвом се спроводи ликвидација:

1. уколико је истекао временски период на које је оно основано;
2. уколико је тако одлучено најмање двотрећинском (2/3) већином гласова свих чланова, уколико оснивачким актом није предвиђена већа већина;
3. уколико Суд утврди да је регистрација ништава;
4. усљед стечаја;
5. кроз припајање другом друштву, спајањем или подјелом;
6. уколико основни капитал падне испод законом прописаног нивоа.

(2) Било који члан чији удио у друштву износи најмање једну десетину (1/10) од основног капитала имаће право да предузме законске мјере за престанак друштва уколико сматра да се жељени циљеви друштва не могу постићи на намјеровани начин или уколико постоји неки други ваљан разлог за престанак.

ОДЈЕЉАК 6: ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Примјена одредаба о дионичком друштву

Члан 389

Одредбе овог закона које се односе на дионичка друштва по питању поступка ликвидације, престанак у скраћеном поступку и поништавање и оспоравање одлука скупштине примјењиваће се сходно на друштва са ограниченом одговорношћу.

ОДЈЕЉАК 7: ЈЕДНОЧЛАНО ДРУШТВО

Оснивање

Члан 390

Друштво може имати само једног члана и оснивача. То лице као оснивач усваја одлуку о оснивању у овјереној форми.

Управљање друштвом

Члан 391

Оснивач или члан једночланог друштва самостално одлучује о свим питањима наведеним у члану 372 овог закона. Све одлуке се уписују у главну књигу, која се овјерава. Одлуке које нису уписане у главну књигу, немају правно дејство.

ДИО 5: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ

Члан 392

Влада може да оснује дионичко друштво или друштво са ограниченом одговорношћу, за вршење послова од јавног интереса, као јавно предузеће.

ДИО 6: ИНВАЛИДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ

Члан 393

Друштво с неограниченом одговорношћу, друштво са ограниченом одговорношћу, дионичарско друштво и командитно друштво чији укупан број запослених у току цијеле пословне године укључује најмање четрдесет процената (40%) лица са умањеном радном способношћу, пословаће као инвалидско предузеће, уз претходно одобрење Владе.

ДИО 7: ПРИПАЈАЊЕ, СПАЈАЊЕ , ПОДЈЕЛА И ПРОМЈЕНА ОБЛИКА ДРУШТАВА

ГЛАВА 1: ОПШТЕ

Опште одредбе

Члан 394

Друштво се може припојити другом друштву (припајање), спојити са другим друштвом (спајање), подијелити на два или више друштава (подјела) и промијенити облик (промјена облика друштва). Друштва са сједиштем у Дистрикту могу учествовати у припајању и спајању са друштвима са сједиштем у Дистрикту или у ентитетима Босне и Херцеговине или у страном земљи.

ГЛАВА 2: ПРИПАЈАЊЕ , СПАЈАЊЕ И ПОДЈЕЛА ДРУШТАВА

ОДЈЕЉАК 1: ПРИПАЈАЊЕ , СПАЈАЊЕ И ПОДЈЕЛА ДИОНИЧКИХ ДРУШТАВА

Дефиниције

Члан 395

Дионичко друштво се може:

1. припојити преносом имовине и обавеза (припојено друштво) другом дионичком друштву (друштво следник), које емитује своје дионице у замјену за дионице припојеног друштва;
2. спојити са другим дионичким друштвом преносом имовине и обавеза (спојена друштва) у ново дионичко друштво (друштво сљедник), које у замјену за дионице спојених друштава, емитује своје дионице;
3. подијелити на два или више нових дионичких друштава (друштва следници), која у замјену за дионице постојећег дионичког друштва (друштво претходник) емитују своје дионице.

Припајање

Члан 396

Уговор о припајању обавезно садржи сљедеће:

1. назив и адресу друштава која се припајају;
2. уговор о преносу својине припојеног друштва на друштво сљедника, у замјену за дионице које емитује друштво сљедник;
3. назнаку односа по коме се дионице замјењују и, уколико је потребно, износ новчаних уплата;
4. податке који се односе на пренос дионица друштва сљедника;
5. сва права садржана у дионицама или у удјелу у друштву сљедника, с знаком почетка коришћења тих права;
6. назнаку када друштво сљедник почиње законско пословање умјесто припојених друштава;
7. права која друштво сљедник даје дионичарима и имаоцима осталих хартија од вриједности које гласе на припојено друштво и
8. детаље свих повластица, уговора и других споразума који се односе на чланове управе и надзорног одбора као и остале посебне интересе које они могу имати у припајању.

Извјештај о припајању

Члан 397

- (1) Свака од управа друштава која учествују у припајању дужна је да сачини писмени извјештај са економским и правним образложењем споразума о припајању, нарочито с наведеним односом замјене дионица.
- (2) Извјештај такође садржи критеријуме за процјену својина, које чине основ за одређивање односа замјене.

Ревизија припајања

Члан 398

- (1) Један или више ревизора (ревизори припајања) извршиће ревизију уговора о припајању, за свако друштво.
- (2) Управа сваког друштва које учествује у припајању именоване ревизора за сопствено друштво. Ревизија свих друштава од стране једног или више ревизора биће прихваћена, уколико ревизоре именује Суд на заједнички предлог управа свих друштава.
- (3) Ревизори припајања подносе писмени извјештај о резултатима ревизије. Ревизори могу такође издати и заједнички извјештај. Извјештај садржи објашњење и образложење за предложени однос замјене дионица или удјела, укључујући сљедеће елементе:
 1. методи примијењени у одређивању предложеног односа замјене;
 2. основаност за примијењене методе;
 3. односи замјене који би се добили примјеном других метода и
 4. објашњење значаја датог сваком поједином методу коришћеном за утврђивање вриједности, да су се различити методи истовремено примијенили.
- (4) Одредбе овог закона које се односе на ревизију важе и за именовање ревизора припајања и њихова овлашћења и одговорности.

Одобрење припајања

Члан 399

- (1) Уговор о припајању ступа на снагу по одобрењу скупштина друштва која се припајају.
- (2) Одлука скупштине је ваљана ако је донесена двотрећинском (2/3) већином основног капитала друштва. Статут може предвидјети већу потребну већину као и друге захтјеве.
- (3) Уколико постоји више класа дионица, за одлуку скупштине потребне су одлуке власника свих класа дионица, донесене двотрећинском (2/3) већином заступљених дионица исте класе, уколико статутом није предвиђена већа потребна већина или други услов.

Увид дионичара у исправе

Члан 400

- (1) Дионичари имају право увида у све исправе на којима се заснива припајање, а посебно у:
 1. уговор о припајању;
 2. годишње обрачуне и финансијске извјештаје за три (3) посљедње године друштва која се припајају;

3. извјештаје управа друштава која учествују у припајању и
4. ревизорске извјештаје.

(2) Дионичарима ће бити омогућено да одмах и без накнаде, имају увид у све исправе наведене у претходном ставу и да добију све важне информације везане за припајање.

Форма споразума о припајању

Члан 401

Споразум о припајању се закључује у писменој форми, овјереном од стране оба друштва.

Повећање основног капитала ради извршења припајања

Члан 402

Уколико друштво слѣдник повећа основни капитал ради извршења преузимања, на то повећање основног капитала се неће примјењивати одредбе овог закона које се односе на:

1. забрану повећања основног капитала до уплате номиналних дионица;
2. потребу да се наведе које дионице нису уплаћене у пријави за упис одлуке о повећању основног капитала у Регистар;
3. услове за упис нових дионица и потребне елементе за потврду о упису;
4. прече право дионичара код куповине нових дионица, и
5. услов за спровођење ревизије код повећања основног капитала улозима у стварима и правима и под другим околностима.

Обавјештење о припајању

Члан 403

(1) Управе друштава пријавиће припајање ради уписа у Регистар према свом сједишту и објавиће обавјештење о томе. Управа друштва слѣдника је дужна да пријави припајање ради уписа у Регистар припојеног друштва.

(2) Уз пријаву се прилажу:

1. изјава управе, да против одлуке о припајању није покренут судски поступак, или да је Суд одбио захтјев за поништење такве одлуке;
2. уговор о припајању;
3. записник о одлукама о припајању;
4. сагласност надлежног органа ако је потребна према важећим законима или прописима и
5. посљедњи завршни рачуни друштава која се припајају.

Упис припајања у Регистар

Члан 404

- (1) Припајање се уписује у Регистар гдје друштво сљедник има сједиште, само након уписа у Регистар сједишта припојеног друштва.
- (2) Свако припојено друштво именују свог пуномоћника за стицање дионица и вршење новчаних или других трансакција за стицање дионица. Стицање дионица се уноси у Регистар тек након што је пуномоћник обавијестио Суд да је примио дионице и новчане суме.
- (3) Са уписом припајања у Регистар сједишта друштва сљедника, својина припојеног друштва прелази на друштво сљедника.
- (4) Припојена друштва престају да постоје уписом припајања у Регистар сједишта друштва сљедника. Са регистрацијом припајања дионичари припојених друштава постају дионичари у друштву сљеднику.
- (5) На замјену дионица припојених друштава и интеграцију дионица сходно се примјењују одредбе овог закона које се односе на замјену и спајање дионица.

Обезбјеђење повјерилаца

Члан 405

- (1) Повјериоцима друштава која се припајају биће понуђено обезбјеђење, уколико они поднесу такав захтјев у року од шест (6) мјесеци након објављивања уписа о припајању у Регистар сједишта друштва чији су они повјериоци.
- (2) Раније обезбјеђени повјериоци и повјериоци који имају првенство у наплати у поступку стечаја, неће имати право да добију обезбјеђење потраживања.

Заштита власника специјалних права

Члан 406

Друштво сљедник ће дати власнику замјењивих обвезница и обвезница које носе дивиденду и власницима потврда посебних права везаних за дивиденде које су издала припојена друштва, иста права која су им била дата од стране припојеног друштва.

Вриједности које утврђује друштво сљедник

Члан 407

Вриједност ставки у завршном рачуну припојеног друштва уноси се у годишњи обрачун друштва сљедника као трошкови куповине у складу са рачуноводственим прописима.

Одговорност управе и надзорног одбора за штету

Члан 408

Управа и чланови надзорног одбора припојеног друштва солидарно су одговорни за штету изазвану припојеном друштву, његовим дионичарима и повјериоцима, а која је изазвана кршењем стандарда понашања из члана 53 овог закона.

Ништавост споразума о припајању

Члан 409

Захтјев за поништавање одлука припојеног друштва које се односе на припајање, може се поднијети против друштва сљедника, тек када је припајање уписано у Регистар.

Припајање контролисаног друштва

Члан 410

- (1) Уколико је друштво сљедник власник најмање девет десетина (9/10) основног капитала припојеног друштва, сагласност скупштине друштва сљедника за припајање тог друштва неће бити потребна, изузев у случају када дионичари друштва сљедника чије укупне дионице износе једну двадесетину (1/20) основног капитала захтијевају сазивање скупштине ради одлучивања по питању припајања. Када скупштина гласа о припајању, дионице друштва сљедника које су у власништву или се држе у име припојеног друштва, или друштва које контролише друштво сљедника или припојено друштво, неће се рачунати.
- (2) Уколико су све дионице припојеног друштва у власништву друштва сљедника, информације о замјени дионица и ревизија припајања неће бити потребни.

Спајање

Члан 411

- (1) Спајање дионичких друштава у новоосновано дионичко друштво, врши се сходно одредбама овог закона које важе за припајање. Новоосновано друштво сматраће се као друштво сљедник.
- (2) На статут новооснованог друштва и именовање надзорног одбора, скупштине друштава која се спајају дају своју сагласност.
- (3) На оснивање новооснованог друштва, примјењују се одговарајуће одредбе овог закона које се односе на оснивање дионичког друштва.
- (4) Управе друштава која се спајају пријавиће новоосновано друштво за упис у Регистар. Регистрацијом новооснованог друштва, својина друштава која се спајају прелази на ново друштво.

- (5) Узајамна права и обавезе према споразумима између друштава која се спајају, дефинисаће се посебно.
- (6) Уписом у Регистар новооснованог друштва, друштва која су спојена престају да постоје. Дионичари спојених друштава уписом у Регистар постају дионичари новооснованог друштва, али новоосновано друштво тиме не постаје власник сопствених дионица.
- (7) Управа новооснованог друштва пријављује сва друштва која се спајају за упис у Регистар. Спајање се може уписати у Регистар само након уписа у Регистар новооснованог друштва.

Подјела

Члан 412

- (1) Одлуком скупштине дионичко друштво се може подијелити на два или више нових дионичких друштава, уз престанак постојећег дионичког друштва.
- (2) На подјелу дионичког друштва сходно се примјењују одредбе овог закона о заштити дионичара и одредбе о спајању.
- (3) Дионичка друштва настала подјелом одговарају солидарно за обавезе подијељеног друштва.
- (4) Брисање подијељеног друштва из Регистра и упис друштава насталих подјелом, врше се после разграничења средстава, права и обавеза (диобни биланс).

ОДЈЕЉАК 2: ПРИПАЈАЊЕ И СПАЈАЊЕ ОСТАЛИХ ДРУШТАВА

Право на припајање и спајање

Члан 413

- (1) Командитна друштва и друштва са ограниченом одговорношћу могу се припајати и спајати са другим командитним друштвима, односно с друштвима са ограниченом одговорношћу, или међусобно. Командитна друштва и друштва са ограниченом одговорношћу могу се припајати и спајати и с дионичким друштвима. Припајање и спајање не ослобађа комплементара у командитном друштву од одговорности за обавезе командитног друштва, које су настале прије правоснажности спајања или припајања.
- (2) На припајање и спајање других облика друштава, сходно се примјењују одговарајуће одредбе овог закона, које се односе на припајање и спајање дионичких друштава.

ГЛАВА 3: ПРЕНОС СВОЈИНЕ НА ДИСТРИКТ

Опште

Члан 414

- (1) Дионичко друштво, командитно друштво или друштво са ограниченом одговорношћу може пренијети своју цјелокупну својину на Дистрикт или на друштво које је у цијелости у власништву Дистрикта, уз сагласност Владе и у складу са споразумом одобреним и потписаним од обје стране.
- (2) На друштво које пренесе својину у складу с претходним ставом примјењују се одговарајуће одредбе овог закона о припојеном друштву. Друштво престаје да постоји уписом преноса својине у Регистар, и тада његова својина прелази на друштво сљедника. Накнада за припојену својину расподјељује се сразмјерно удјелу или проценту улога.

Правоснажност споразума

Члан 415

- (1) Споразум којим друштво преузима обавезу да пренесе својину у складу с претходним чланом биће ваљан само уколико скупштина друштва да сагласност. Одлука скупштине је ваљана уколико је донесена двотрећинском (2/3) већином основног капитала друштва. Статут или оснивачки акт друштва може предвидјети већу потребну већину.
- (2) За обавјештавање дионичара, командитора или чланова, одржавање сједнице скупштине и права дионичара, командитора или чланова, примјењују се одговарајуће одредбе овог закона које се односе на припајање и спајање дионичких друштава.

ГЛАВА 4: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА

ОДЈЕЉАК 1: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА КОМАНДИТНОГ ДРУШТВА У ДИОНИЧКО ДРУШТВО

Услови

Члан 416

- (1) Командитно друштво може промијенити облик у дионичко друштво по одлуци скупштине коју усвоје сви комплементари.
- (2) Одлуком се одређују назив друштва, састав управе као и остале промјене потребне или препоручљиве ради извршења промјене облика.
- (3) Посљедњи завршни рачун доставиће се скупштини која одлучује о промјени облика.

Обавјештење о промјени облика

Члан 417

Одлука о промјени облика се објављује. Имена, адресе и матични бројеви чланова управе и чланова надзорног одбора, пријављују се, заједно са одлуком о промјени облика, за упис у Регистар. Исправе којима се потврђују њихова именовања, биће приложене уз пријаву за упис у Регистар.

Дејство уписа у Регистар

Члан 418

Дионичко друштво настаје даном уписа промјене облика у Регистар. Комплементари ће одговарати за обавезе друштва, које су настале прије промјене облика.

ОДЈЕЉАК 2: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА ДИОНИЧКОГ ДРУШТВА У ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

Услови

Члан 419

- (1) Дионичко друштво с мање од педесет (50) дионичара, може промијенити облик у друштво са ограниченом одговорношћу након доношења одлуке скупштине и испуњавања свих услова за оснивање друштва са ограниченом одговорношћу.
- (2) Одлука о промјени облика је пуноважна, уколико је прихвате власници најмање двије трећине (2/3) основног капитала. Статутом друштва могу се прописати и већа потребна већина као и други услови. Сматраће се да је дионичар, који није био присутан нити заступан, дао своју сагласност, ако у року од три (3) мјесеца од одржавања сједнице скупштине, не изјави писмени приговор на промјену облика.
- (3) У случају друштава гдје је промјена облика извршена већинском одлуком, објављивање промјене облика као тачке на дневном реду, сматраће се ваљаним, само уколико садржи изјаву којом друштво нуди да откупи удјеле створене промјеном облика, за праведан износ, од оних дионичара који сеprotиве промјени облика.
- (4) Одлуком се утврђују назив друштва и друге промјене, потребне ради извршења промјене облика.
- (5) Утврђивање номиналног износа удјела може да одступа од номиналног износа дионица. Уколико је номинални износ удјела утврђен на начин различит од утврђивања номиналног износа дионица, на такву одлуку морају дати сагласност сви дионичари који због укупног номиналног износа својих дионица не могу учествовати у гласању. Сагласност се овјерава у Суду.

Обавјештење о промјени облика

Члан 420

Одлука о промјени облика се објављује. Имена, адресе и матични бројеви чланова управе друштва са ограниченом одговорношћу пријављују се, заједно са одлуком о промјени облика, за упис у Регистар. Уз пријаву се прилаже списак чланова, са њиховим именима, занимањем, адресама и оснивачким улогом, потписаним од стране подносиоца.

Дејство уписа у Регистар

Члан 421

Друштво са ограниченом одговорношћу је основано даном уписа у Регистар. Дионице мијењају облик у удјеле у друштву. Права трећих лица у односу на дионице се остварују као права која припадају удјелима.

Приговори

Члан 422

Дионичари чији је приговор на промјену облика евидентиран у записнику, могу у року од два (2) мјесеца након одлуке скупштине, захтијевати да друштво откупи њихове дионице. Такав приговор неће утицати на ваљаност одлуке о промјени облика.

ОДЈЕЉАК 3: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ У ДИОНИЧКО ДРУШТВО

Услови

Члан 423

- (1) На промјену облика друштва са ограниченом одговорношћу у дионичко друштво, примјењују се одредбе овог закона које се односе на амандмане на оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу. У случаја када је пренос удјела условљен сагласношћу појединачних чланова, ваљаност одлуке о промјени облика, зависи од сагласности тих чланова. У случајевима када чланови имају поред уплате оснивачког улога и друге обавезе према друштву, ваљаност одлуке зависи од сагласности тих чланова.
- (2) Одлуком о промјени облика одређују се назив друштва и друге промјене оснивачког акта које су потребне ради извршења промјене облика. Имена чланова који су гласали за промјену облика биће наведена у записнику.

Оснивачка ревизија и одговорност чланова

Члан 424

- (1) На промјену облика се примјењују одговарајуће одредбе овог закона које се односе на оснивачку ревизију дионичког друштва. Чланови који су гласали за промјену облика сматраће се оснивачима.
- (2) Извјештај ће садржати опис процеса промјене облика као и финансијско стање друштва са ограниченом одговорношћу.

Обавјештење о промјени облика

Члан 425

Одлука о промјени облика објављује се. Имена, адресе и матични бројеви чланова управе и чланова надзорног одбора пријављују се, заједно са одлуком о промјени облика, за упис у Регистар. Пријава за упис у Регистар садржаће оригинал или овјерене копије исправа о њиховом именовању. Уз пријаву се такође прилажу извјештаји о ревизији управе и надзорног одбора као и извјештај ревизора.

Дејство уписа у Регистар

Члан 426

Дионичко друштво се сматра основаним уписом промјене облика у Регистар. Удјели у друштву постају дионице. Права трећих лица у односу на удјеле остварују се као права која припадају дионицама.

Приговори

Члан 427

- (1) Сви чланови који су уложили приговор за промјену облика и чије су изјаве забиљежене у записнику, могу ставити своје дионице друштву на располагање. Управа одређује рок у коме чланови морају то да ураде, с тим што тај рок не може бити краћи од три (3) мјесеца од дана уписа промјене облика у Регистар. Управа обавјештава регистроване чланове о њиховим правима и о року у коме их морају искористити.
- (2) Друштво ће одмах продати понуђене дионице за рачун чланова, по цијенама важећим на берзи или јавним надметањем уколико се дионице не котирају на берзи.

ОДЈЕЉАК 4: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА КОМАНДИТНОГ ДРУШТВА У ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

Услови

Члан 428

- (1) Командитно друштво с мање од педесет (50) чланова може промијенити облик у друштво са ограниченом одговорношћу по одлуци скупштине и сагласношћу свих чланова.
- (2) Завршни рачун се подноси сједници скупштине на одлучивање о промјени облика. Уколико свођење обрачуна с комплементаром захтијева биланс стања који није старији од једног (1) дана од дана доношења одлуке о промјени облика, такав се биланс стања подноси скупштини. У супротном, скупштина одлучује на основу завршног рачуна за шест мјесеци који су претходили усвајању одлуке о промјени облика, сачињеног у складу с принципима обрачуна с комплементаром.
- (3) На обавјештење и ваљаност промјене облика примјењују се одговарајуће одредбе члана 415 овог закона.

ОДЈЕЉАК 5: ПРОМЈЕНА ОБЛИКА ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ У КОМАНДИТНО ДРУШТВО

Услови

Члан 429

- (1) За промјену облика друштва са ограниченом одговорношћу у командитно друштво, потребна је одлука скупштине чланова и приступање друштву најмање једног комплементара. Приступање комплементара друштву се овјерава.
- (2) Извод из рачуна у коме су имовина и обавезе друштва утврђени вриједносно на дан обрачуна доставља се скупштини чланова, која одлучује о промјени облика. Извод из обрачуна сачињава се тако да гласи на датум од ког комплементари дијеле добит и губитке друштва. Уколико тај датум претходи дану доношења одлуке о промјени облика, обрачун се сачињава за највише шестомјесечни период који претходи сједници. Обрачун се прилаже уз записник.

Обавјештење о промјени облика

Члан 430

Одлука о промјени облика биће објављена, и имена, адресе и матични бројеви комплементара биће пријављени, заједно са одлуком о промјени облика, за упис у Регистар. Оригинали или овјерене копије исправа о њиховом приступању друштву прилажу се уз молбу.

Посљедице регистрације

Члан 431

Командитно друштво је основано даном уписа промјене облика у Регистар. Удјели у друштву постају улози. Права трећих лица у односу на удјеле спроводиће се као права на улозима. Комплементари су лично одговорни повјериоцима за обавезе настале прије него што су приступили друштву.

ДИО 8: КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 432

(1) Новчаном казном у износу од 3.000 до 30.000 КМ казниће се за прекршај предузеће које:

1. обавља дјелатност прије уписа у Регистар (члан 6 овог закона);
2. не води пословне књиге или не сачињава завршне рачуне у складу са законом и рачуноводственим стандардима (члан 31 став 1);
3. не распореди нето добит у року од пет (5) година од добијања сагласности на књиговодствену изјаву за ту годину или у другом року предвиђеном актом предузећа (члан 49 став 1);
4. не покрива губитке у складу са одредбама члана 49 става 2 овог закона;
5. издаје дионице исте номиналне вриједности са различитим бројем права гласа (члан 142 став 2);
6. приликом издавања дионица, исте продаје испод номиналне вриједности (члан 151 став 1);
7. ослободи власнике дионица плаћања обавеза наведених у члановима 151 и 166 овог закона;
8. врати улог власницима дионица или исплати камату на улог (члан 167);
9. поништи дионице супротно одредбама члана 178 овог закона;
10. повећа основни капитал супротно одредбама чланова 249 и 250 овог закона;
11. емитује дионице и прелазне дионице супротно одредбама члана 257 овог закона;
12. утиче на условно повећање основног капитала, супротно одредбама члана 258 овог закона;
13. емитује дионице или прелазне дионице прије уписа одлуке о условном повећању основног капитала у Регистар (члан 263);
14. смањи основни капитал супротно одредбама члана 287 става 4 овог закона;
15. поништи дионице супротно одредбама члана 291 овог закона;
16. ако се номинална вриједност основног капитала спусти испод законом одређене границе, супротно одредбама члана 293 овог закона;
17. исплати члановима средства која су неопходна за очување основног капитала (члан 363 став 1).

(2) Новчаном казном у износу од 500 до 5.000 КМ казниће се одговорно лице у предузећу које учини прекршај наведен у ставу 1 овог члана.

Члан 433

(1) Новчаном казном у износу од 1.000 до 10.000 КМ казниће се за прекршај предузеће ако:

1. не достави регистру годишњи обрачун прегледан од ревизора, у року одређеном у члану 51 ставу 3 овог закона;
2. у структури основног капитала, дионице без права гласа чине више од половине основног капитала (члан 142 став 1);
3. након другог обавјештења не одузме неплаћене дионице власнику дионица који је у доцњи са исплатом дионица (члан 165 став 2);
4. упише своје дионице (члан 169 став 1);
5. прибави дионице противно одредбама члана 169 става 2 овог закона;
6. исплати привремену дивиденду супротно одредбама члана 171 става 2 овог закона;
7. формира управу предузећа супротно одредбама члана 187 става 4 овог закона;
8. надокнаду и плате чланова управе одреди супротно одредбама члана 194 овог закона;
9. одобри зајам супротно одредбама члана 196 овог закона;
10. не оснује надзорни одбор када се по закону захтијева постојање таквог одбора (члан 202 став 2);
11. је састав управе или надзорног одбора у супротности са одредбама чланова 195 и 204 овог закона;
12. повећа основни капитал супротно одредбама члана 273 овог закона.

(2) Новчаном казном у износу од 200 до 2.000 КМ казниће се одговорно лице у предузећу које почини прекршај наведен у ставу 1 овог члана.

Члан 434

(1) Новчаном казном у износу од 500 до 5.000 КМ казниће се за прекршај предузеће које:

1. приликом обављања својих послова не користи назив који је уписан у Регистар (члан 13);
2. не достави годишњи обрачун или друге податке Суду у одређеном року (члан 51 ставови 1 и 2);
3. не упише регистроване дионице у књигу дионичара (члан 174 став 1);
4. не достави податке за упис у Регистар који се захтијевају одредбама овог закона (чланови 18 и 19);
5. не достави Регистру податке наведене у члану 210 овог закона;
6. не достави овјерену копију записника и прилоге у року од три (3) дана од сједнице скупштине (члан 233 став 3);
7. не достави Суду у року од тридесет (30) дана од дана издавања дионица извјештај о условно повећаном капиталу у складу с чланом 267 овог закона.

(2) Новчаном казном у износу од 200 до 2.000 КМ казниће се одговорно лице у предузећу које почини прекршај наведен у ставу 1 овог члана.

Члан 435

Новчаном казном у износу од 200 до 2.000 КМ казниће се за прекршај комплеметар(и) у друштву ако:

1. не пријави(е) поновно оснивање или престанак рада друштва због уписа у Регистар (члан 98);
2. пријава за упис у Регистар не садржи податке наведене у члану 157.

Члан 436

Новчаном казном у износу од 300 до 3.000 КМ казниће се за прекршај ликвидатор који:

1. потпише исправе супротно одредбама члана 110 овог закона;
2. не припреми почетне и завршне ликвидационе обрачуне (члан 111);
3. не расподијели преостала средства између чланова, у складу са одредбама члана 112 овог закона;
4. након ликвидације не пријави брисање друштва из Регистра (члан 115 став 1).

Члан 437

Новчаном казном у износу од 200 до 2.000 КМ казниће се за прекршај лице које је овлашћено да достави обавјештење о упису у Регистар у одређеном року а које поступи супротно томе (чланови 18 и 19).

Члан 438

Новчаном казном у износу од 500 до 5.000 КМ казниће се за прекршај предузетник који у року одређеном у члану 58 ставу 3 овог закона, не обавијести повјериоце о намјери престанка обављања пословне дјелатности.

ДИО 9: ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 439

- (1) Предузећа са сједиштем у Дистрикту, изузев предузећа која се приватизују, дужна су облик, назив, основни капитал, оснивачки акт или статут да ускладе са одредбама овог закона и да поднесу пријаву за упис у Регистар најкасније до 31. децембра 2002. године.
- (2) Предузећа која се приватизују, нису дужна до закључења уговора о приватизацији да ускладе са овим законом, облик, назив, основни капитал, оснивачки акт или статут.
- (3) Канцеларија за приватизацију Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

доставиће Суду листу са називима предузећа која се приватизују, најкасније до 31. децембра 2002. године.

Члан 440

- (1) *Над постојећим предузећима која не поступе у складу с чланом 439 овог закона спровешће се поступак ликвидације и биће брисана из Регистра. Ликвидацију ће спровести Суд по службеној дужности, на трошак предузећа, односно чланова.*
- (2) Поступци ликвидације покренути у складу са ставом 1 овога члана против предузећа која се приватизују, обустављају се.

Члан 441

Власници предузећа у приватном власништву, која не поступе у складу с чланом 439 овог закона, одговарају за обавезе повјериоцима, као чланови друштва с неограниченом одговорношћу.

Члан 442

Представништва страних предузећа дужна су да усагласе своју организацију у складу са одредбама овог закона до 31. децембра 2002. године.

Члан 443

Одредбе овог закона које се односе на дионице, сходно се примјењују и на дионице у нематеријалном облику, до доношења посебног закона.

Члан 444

На дан ступања на снагу овог закона, Закон о предузећима („Службени гласник Републике Српске,, број 24/98) и Закон о привредним друштвима („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине,, број 23/99) престају да се примјењују на територији Дистрикта.